

31 березня 2022 року, №1-6 (361-366)

Газета Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

ЗАМОК

ОСОБЛИВІ УМОВИ – ДЕТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – ПРОГНОЗОВАНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ, ректор академії, професор

Особливі умови функціонування, в яких перебувають заклади вищої освіти нашої держави в нинішній складний час, вимагають детального аналізу результатів науково-педагогічної, навчально-виховної й адміністративно-технічної роботи кожного підрозділу освітньої установи, бо тільки на такій основі стає можливим прогнозування та прийняття ефективних рішень в напрямку організації продуктивної діяльності професорського-викладацького, управлінського та студентського колективів. Конкретним матеріалом для здійснення такого аналізу стають фактичні дані, що відображають процес реалізації цільових показників нашої діяльності з виконання завдань підготовки фахівців для національної системи педагогічної освіти. І саме такий аналіз стає фундаментом і створює можливість розробки Стратегії функціонування навчального закладу в наступні роки у контексті переосмислення місії та основних цілей діяльності нашої Академії, яка покликана бути центром освітньої діяльності, ядром культурно-духовного життя Кременецької та інших територіальних громад нашого регіону.

Формуємо контингент

Передумова чи, образно кажучи, умова всіх умов, успішної та стабільної діяльності закладу вищої освіти – формування повноцінного контингенту здобувачів фахових спеціальностей, підготовка яких передбачена в даній освітній установі. Це вимагає серйозної профорієнтаційної роботи із залучення абітурієнтів на обидві форми навчання: за регіональним замовленням і за кошти фізичних осіб. Метою її є максимальне виконання ліцензованого обсягу підготовки фахівців. Статистичні дані свідчать про серйозні масштаби, а відтак і про високу відповідальність за виконання наших завдань: в Академії здійснюється навчання за 16-ма бакалаврськими, 8-ма магістерськими та однією освітньо-науковою програмами. Ліцензований обсяг підготовки фахівців складає 1420 осіб, з них молодших спеціалістів – 230, бакалаврів – 855, магістрів – 325, докторів філософії – 10 осіб. На даний час контингент студентів денної форми навчання складає 1110 осіб, заочної – 327 осіб. За регіональним замовленням навчається 67%, за кошти фізичних осіб – 33% здобувачів вищої освіти. Серед майбутніх фахівців, а нинішніх студентів академії, 18,6% складають здобувачі вищої освіти дошкільного профілю, 15,7% – вчителі фізичної культури, 9,2% – англійської мови та літератури. Резерви збільшення кількісного та поліпшення якісного складу студентського контингенту нашої академії закладені в реалізації магістерських програм, в здійсненні заходів із популяризації окремих, перспективних для сучасного соціуму спеціальностей, зокрема таких, як соціальна робота, іноземні мови та літератури (польська, німецька), інформатика, образотворче мистецтво.

Під час вступної кампанії цього навчального року до нашого освітнього закладу подав заяви 1191 абітурієнт, що на 23% перевищує попередній аналогічний показник. В розрізі освітніх ступенів: здобути диплом бакалавра виявили бажання 730 осіб з повною загальною середньою освітою, 221 особа – на базі молодшого спеціаліста, 74 чоловіки бажують навчатися за нормативним терміном навчання. А 166 бакалаврів заявили про свій намір вирушити в «академічний похід» за дипло-

мом магістра. Стимулювало абітурієнтів, а завтрашніх здобувачів вищої освіти, регіональне замовлення, визначене Управлінням освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації: на бакалаврський рівень вищої освіти – 206 місць, з яких – 145 для абітурієнтів з повною загальною середньою освітою, та 61 місце – для абітурієнтів, які вирішили підвищити свою абитурієнтську підготовку, вже володіючи дипломом молодшого спеціаліста; 60 місць – для магістерського рівня вищої освіти. За підсумками вступної кампанії цього навчального року до нашого освітнього закладу зараховано 487 осіб, з них – 369 осіб до академії та 118 – до коледжу. Одна з особливостей цієї вступної кампанії – повернення до набору абітурієнтів за кошти регіонального замовлення на спеціальність «Образотворче мистецтво».

Для успішного формування контингенту студентів в Академії склалася відповідна система профорієнтаційної роботи. Інформація про спеціальності, ліцензовані обсяги, обсяги підготовки за регіональним замовленням, а також відомості про оплату вартості навчання своєчасно доводиться до громадськості через інформаційні ресурси: оголошення, стенди, засоби масової інформації, відеоролики та презентації, Дні відкритих дверей.

Важливою формою роботи з потенційними студентами була і залишається індивідуальна профорієнтаційна робота:

запрошення абітурієнтів на виховні заходи професійного спрямування, організація майстер-класів, занять та ознайомлювальних бесід у закладах загальної середньої освіти, спортивних змагань, концертів, екскурсій.

На сьогодні стала актуальною та набуває всебільного поширення віртуальна профорієнтаційна робота із використанням новітніх технологічних можливостей: інтернет-консультації, інтернет-листування, онлайн-підготовка до ЗНО, спілкування через платформи Zoom і Meet. Активно використовується така форма спілкування із потенційними абітурієнтами як інтегрування розроблених інформаційних буклетів у простір інтернет-технологій, створення відповідних груп у соціальних мережах Facebook, Instagram. Ефективним, з урахуванням соціально-інформаційних умов і особливостей нинішнього часу, вважаємо використання таргетингової реклами, як каналу в соціальних мережах,

спрямованого на певну цільову аудиторію за чітко заданими параметрами, а також рекламних профорієнтаційних банерів, серед яких набули належної популярності теми «Запрошуємо до навчання в академії у Кременці», «Безкоштовні онлайн-курси підготовки до ЗНО».

Позитивну роль відіграють вдячні відгуки випускників минулих років про належний рівень навчально-виховної роботи в їхній альма-матер, високі оцінки роботодавців про якість підготовки фахівців педагогічних спеціальностей у нашому навчальному закладі, наявність пропозицій щодо працевлаштування наших випускників з боку різних освітніх установ та організацій, широке охоплення профорієнтаційною роботою молоді нашого краю та сусідніх регіонів. Промовистий приклад: науково-педагогічними працівниками нашої академії спільно з випускниками навчального закладу минулих років було підготовлено відеоролик «Пишаюсь тим, що навчався у Кременці», який був переглянутий значною кількістю користувачів мережі Інтернет і отримав позитивні відгуки.

Модернізуємо освітні програми

Умови та вимоги, завдання та перспективи, проблеми та ризики, з якими зустрічається сучасне суспільство, вимагають від навчальних закладів усіх рівнів і напрямків, науково-освітніх інституцій різного профільного призначення оперативної та ефективної організації

літератури». Відповідний досвід цього напрямку напрацьовано в минулому навчальному році на освітніх програмах з інформатики, біології та здоров'я людини, початкової освіти.

Одним із напрямків модернізації освітніх програм стало запровадження

нових видів навчально-педагогічної практики. Зокрема, студенти-другокурсники проходять пропедевтичну практику, третьокурсники – практику з виховної роботи та практику в літніх оздоровчих таборах. Позитивним моментом стало розширення переліку баз навчально-педагогічної практики, що підтверджене укладанням відповідних угод з адміністрацією організацій та установ, яким належать згадані бази. Варто зауважити, що вже в минулому навчальному році педагогічна практика наших студентів проходила з використанням елементів дистанційного навчання, що було обумовлене карантинними обмеженнями. Це означає, що ми набуваємо необхідного досвіду в здійсненні навчального процесу, незважаючи на нестандартні, навіть екстремальні умови.

На всіх рівнях вищої освіти

Академічна зрілість закладу вищої освіти предметно й офіційно визначається його власною спроможністю відповідати акредитаційним вимогам Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за відповідними її рівнями. Наш навчальний заклад здійснює підготовку фахівців педагогічного профілю за всіма трьома рівнями вищої освіти: першим – бакалаврським, другим – магістерським і третім – освітньо-науковим. Яскравим підтвердженням того, що освітня діяльність науково-педагогічного колективу академії належним чином відповідає таким вимогам, свідчить факт успішного проходження акредитації з 8-ми бакалаврських програм: початкової освіти, інформатики, історії, англійської мови і літератури, німецької мови і літератури, фізичної культури, деревообробки, екології та магістерської програми з біології та здоров'я людини. Вже в цьому навчальному році завершився акредитаційний процес за освітньою програмою з психології, а також розпочалася акредитація бакалаврських програм з польської мови та літератури і з предмету «Біологія та здоров'я людини». У підсумку, до кінця навчального року прогнозується акредитація 15-ти бакалаврських освітніх програм із 16-ти. Крім цього, акредитовано всі 8 програм за магістерським рівнем вищої освіти і започатковано ще 5 таких програм, акредитаційний процес щодо яких чекає нас у наступний період

(Закінчення на стор. 2,4,5)

ОСОБЛИВІ УМОВИ – ДЕТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – ПРОГНОЗОВАНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ, ректор академії, професор

(Початок на стор. 1)

Елементи кадрової політики

Було, є і залишиться незаперечною аксіомою твердження, згідно з яким у виконанні тактичних і стратегічних завдань вирішальні роль відіграє належне кадрове забезпечення всіх секторів функціонування трудового колективу. Для нас це означає, передбачає і вимагає створення умов і здійснення конкретних організаційних заходів для підвищення наукового потенціалу академії через зміцнення професорсько-викладацького складу власними докторами наук і професорами, докторами філософії та доцентами. На даний час наш науково-педагогічний потенціал характеризується такими статистичними показниками: 82,6% кількісного складу викладачів складають особи з науковими ступенями та вченими званнями, 17,4% – працівники, які здійснюють дисертаційні дослідження або завершують викладацьку діяльність в академії.

В розрізі кафедр: чотири кафедри із 10-ти мають 100% забезпечення викладачами вищої кваліфікації, тобто фахівцями із науковими ступенями та вченими званнями (кафедра української мови і літератури та методик їх навчання, кафедра педагогіки та психології, кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти, кафедра біології, екології та методики їх навчання; ще чотири кафедри (теорії та методики трудового навчання, іноземних мов і методик їх навчання, теоретико-біологічних основ фізичного виховання, історії та методики її навчання) мають згадані показники у межах 85,7%–99,8%; і лише дві кафедри потребують підвищення науково-кадрового потенціалу: кафедра мистецьких дисциплін та методики їх навчання (викладачі з науковими ступенями та вченими званнями складають 52,6% їх штату) та кафедра теорії та методики фізичного виховання (з відповідним показником на рівні 33,3%).

Освітній процес у Фаховому коледжі, як структурному підрозділі Академії, забезпечує 61 штатний педагогічний працівник, з них мають науковий ступінь кандидата наук 6 осіб, педагогічне звання «Викладач-методист» – 20 осіб; кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» – 31 викладач. За минулий навчальний рік захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук Андрій Заблоцький, Іванна Погонєць, Олена Тарківська-Нагиналюк, Ірина Цісарук, Павло Яловський, Антоніна Гура. Доктор філологічних наук Денис Чик і доктор педагогічних наук Микола Курач отримали вчене звання професора, а кандидати наук Володимир Терпелюк, Микола Божик, Олена Тригуба, Олександра Панфілова, Василь Кучер, Тетяна Семенін, Людмила Головатюк – вчене звання доцента. Вже в другому семестрі цього навчального року таке звання отримали Вікторія Легін, Марія Олексюк, Ігор Галаган. Резервом підвищення науково-кадрового потенціалу навчального закладу виступають науково-педагогічні працівники, які виконують свої професійні функції на посадах доцентів кафедр: Тетяна Балбус, Наталія Фіголь, Ольга Кратко, Оксана Доманюк, Лариса Соляр, Ліна Ільчук, Оксана Швець, Маріанна Ярошук.

Кафедра – ядро науково-педагогічної роботи

Вирішальним фактором у забезпеченні виконання комплексу завдань, що стоять перед закладом вищої освіти в науково-дослідницькій і навчально-виховній роботі, в усіх секторах підготовки фахівців, виступає рівень роботи такого важливого структурного підрозділу як профільна кафедра. Окрім цього, науковці кафедр виступають ініціаторами, організаторами та активними учасниками актуальних і важливих соціальних заходів, що здійснюються в масштабах регіону. Зокрема, науково-педагогічні працівники кафедри біології, екології та методик їх навчання виступили ініціаторами створення на базі нашої Академії Регіонального еколого-просвітницького центру «Екохаб Kremenets». Автором цього проекту стала кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання Оксана Галаган – фіналістка навчально-практичного курсу підготовки фахівців з управління відходами за сучасними вимогами «Zero Waste Academy», що здійснювався за сприяння посольства Фінляндії в Україні. Програмною метою функціонування Центру виступає сприяння екологізації освітнього простору регіону та поширення досвіду організації управління побутовими відходами. В переліку здійснених Центром заходів – навчально-методичні семінари для освітян Кременецької територіальної громади «Впровадження філософії Zero Waste в освітніх закладах» та для освітян Почаївської та Лопушненської територіальних громад «Філософія «Zero Waste», або Крок до зменшення відходів», вечори екологічних ігор, організовані зі студентською та учнівською молоддю міста Кременця. Науково-педагогічні працівники кафедри спільно з активом громадського об'єднання «Кременецька екологічна ліга», науковими співробітниками Національного природного парку «Кременецькі гори» та Кременецького ботанічного саду провели навчально-методичний семінар за темою «Ігрові технології у підвищенні «кліматичної грамотності» молоді». Організовано збір відпрацьованих батарейок студентами та учнями шкіл м.Кременця та здано 85 кілограм на утилізацію. Проведено майстер-класи по сортуванню побутових відходів та просвітницькі кампанії для студентської та учнівської молоді нашого регіону, а також акцію «Всесвітній день прибирання» на кременецькій горі Волювиця («World Cleanup Day»), учасниками якої стали викладачі та студенти нашої Академії спеціальностей «Біологія», «Біологія та

здоров'я людини» і студенти нашого Фахового коледжу. Кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання Ольга Дух і студентка спеціальності «Екологія» Оксана Романчук здійснюють освітню діяльність у молодіжній Національній Скаутській Організації України «ПЛАСТ Кременеччини», насамперед у формі активної участі в Екологічній службі ПЛАСТу та у виховній роботі зі студентською та учнівською молоддю нашого краю.

Науково-педагогічні працівники кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій разом зі здобувачами вищої освіти нашої Академії підготували і провели тематичний круглий стіл «Наука – це Вона». Організатори та учасники заходу ставили за мету мотивувати молодь до науково-дослідницької роботи через популяризацію системи STEM. Згаданий та інші аналогічні дійства були приурочені до Дня програмістки Ади Лавлейс (Ada Lovelace Day), що присвячується жінкам, які займаються наукою, технологіями та математикою. Зусиллями науково-педагогічних працівників кафедри у співпраці з педагогами закладів загальної середньої освіти району підготовлено та проведено II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання. Важливе практичне значення мав навчально-методичний семінар «Методичні особливості інформатики в початковій школі», який науковці кафедри підготували і провели з участю вчителів загальноосвітніх шкіл.

Науково-педагогічні працівники кафедри української мови і літератури та методик їх навчання постійно здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти до участі в мовно-літературних конкурсах, зокрема в Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика та Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, де досягають відповідних успіхів. Зокрема, студентка другого курсу спеціальності «Українська мова і література» Ірина Вітичук посіла п'яте місце у фіналі Всеукраїнського відкритого марафону з української мови імені Петра Яцика. Традиційними є візні студентські наукові читання «Борис Харчук очима молодих», що проводяться на батьківщині письменника, у селі Лози на Вишнівеччині, а також флешмоби із читання поетичних творів, що присвячуються творчості майстрів національної чи зарубіжної літератури.

Підвищення фахового рівня

Завдання підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників залишаються в переліку першочергових завдань у системі організації життєдіяльності ЗВО. Керівництво закладами освіти вищої надає особливу увагу залученню викладачів до вивчення зарубіжного науково-педагогічного досвіду. Ректор Академії докладає відповідних зусиль у забезпеченні належних умов для підвищення науковцями навчального закладу своєї фахової кваліфікації за кордоном відповідно до угод про міжнародне партнерство із закладами вищої освіти країн Європейського Союзу. Соціально-правовою основою можливостей здійснення післядипломного навчання наших фахівців за рубежом стали 20 угод про співробітництво і партнерство, укладених із закордонними науково-педагогічними інституціями та закладами вищої освіти. Так, за останній період в рамках міжнародної співпраці укладено угоди з польськими науково-освітніми інституціями: Міжнародним університетом права (м. Варшава) та Вищою Школою Бізнесу та Менеджменту (м. Чеханув), також передбачається підписання договору про співпрацю з Академією Ignatianum (м. Краків), Варшавським університетом (м. Варшава), Асоціацією «Інтеграція Європа – Схід» (м. Кельце).

З метою подальшої підтримки партнерських відносин з Корпусом Миру США в Україні заплановано залучення представника цієї міжнародної інституції до освітнього процесу в Академії згідно з пілотним проектом Virtual Service Pilot Program, для чого вже надіслано аплікаційну форму в офіс Корпусу Миру США в Україні.

В рамках реалізації укладених угод та зміцнення співпраці з іншими закордонними закладами вищої освіти розширюється практика зарубіжних стажувань науково-педагогічних працівників академії в науково-освітніх установах Європи. Зокрема, в минулому році група науково-педагогічних працівників академії здійснили підвищення кваліфікації у Республіці Польщі: Юлія Тимош і Оксана Доманюк (Кувяський університет у Влоцлавеку), Тетяна Долга і Маріанна Ярошук (Люблінська вища школа в Риках), Денис Чик (Краківський економічний університет), Віталій Галищевський (Варшавський університет).

НДЛ «Нова українська школа»

З метою реалізації Програми Нової Української школи у професійній підготовці майбутніх учителів в Академії створено науково-дослідну лабораторію «Нова українська школа в умовах викликів сучасності». Керівництво даною лабораторією здійснює кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Наталія Фіголь. Основною метою діяльності цієї науково-дослідницької структури виступає вивчення особливостей організації освітнього простору в Новій українській школі та розробка конкретних рекомендацій щодо підвищення ефективності опанування студентами сучасними методиками навчання в умовах оновленого освітнього середовища. До складу лабораторії входять науково-педагогічні працівники різних кафедр: кандидати педагогічних наук Володимир Терпелюк, Любов Кравець, Надія Яценюк, Степан Шабига, Ірина Цісарук, Наталія Приймас, Вікторія Легін, Ліна Ільчук, Тетяна Бондаренко, Антоніна Гура, кандидат філологічних наук Ірина Комінярська.

Освітній процес

Вдосконалення процесу підготовки фахівців вимагає і можливе при формуванні ефективної внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти на всіх структурних рівнях закладу освіти: кафедри, факультету, академічної спільноти, здобувачів вищої освіти та ректорату.

В Академії оновлено персональний склад Сектору моніторингу якості освіти. Його очолила кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти Оксана Швець. Розроблено нові анкети для проведення соціологічних досліджень; упродовж минулого семестру здійснено моніторинг якості знань і практичних навиків здобувачів вищої освіти. Результати моніторингу розглядалися на засіданнях вченої ради Академії, ректорату, спільних засіданнях кафедр та проектних груп, були висвітлені на офіційному вебсайті навчального закладу.

Створено умови для вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти та формування їх індивідуальної траєкторії. Вирішено, що з метою підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти до складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови (ЕВІ) включати до каталогу вибіркового дисциплін компенсаторний курс з іноземної мови. Основним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії є вибірково освітні компоненти, частка яких складає не менше 25 % від загального обсягу. Індивідуальний вибір навчальних дисциплін кожним здобувачем регламентується Положенням про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором. Сформовано, розширено та оновлено каталог вибіркового дисциплін для здобувачів вищої освіти різних ступенів та форм навчання. Кафедрами розроблено силабуси та презентації вибіркового освітніх компонентів, які розміщені на вебсайті Академії. Удосконалено механізм вибору студентами вибіркового дисциплін.

Також введено спецкурс з метою підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти до складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови. Для забезпечення оптимальних умов для вивчення вибіркового дисциплін у розкладах навчальних занять передбачено окремий день (понеділок). Проведено соціологічні опитування, які дозволили врахувати думку студентів щодо вибіркового навчальних дисциплін. Формуванню індивідуальної освітньої траєкторії сприяє можливість вибору здобувачами тематики курсових, кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) наукових робіт, індивідуального підходу до визначення місця проходження практики, вибору наукового керівника, наукового гуртка, участі в програмах академічної мобільності, одночасного навчання за кількома освітніми програмами.

Продовжується робота над удосконаленням процесу використання та розширення переліку платформ для дистанційного навчання здобувачів вищої освіти та створення на їх основі циклів відкритих онлайн-курсів для реалізації освітньо-професійних програм, персоналізованого освітнього середовища.

Освітній процес з елементами дистанційного навчання здійснюється завдяки інструментам синхронної (Zoom, Skype, GoogleMeet з використанням таких форматів, як вебінар, відеоконференція, відеозапис, аудіозапис, перегляд мультимедійних презентацій) або асинхронної (Viber, соціальні мережі Instagram, Facebook, Twitter, Moodle, електронна пошта з використанням таких форматів, як чат, форум) взаємодії. Упродовж року навчально-методичним відділом Академії здійснено моніторинг методичного забезпечення освітніх компонентів на освітній платформі Moodle.

З метою підвищення рівня медіаграмотності, популяризації освітньої платформи Moodle серед науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти відділом технічних засобів навчання проведено серію вебінарів («Порядок організації роботи викладача зі студентами в освітній платформі Moodle», «Створення, наповнення та редагування освітніх компонентів в освітній платформі Moodle», «Різновиди взаємодії викладача зі студентами, проведення поточного та підсумкового контролю; ведення електронного журналу»).

Зокрема, кафедрою теорії і методики трудового навчання та технологій організовані та проведені для науково-педагогічних працівників академії науково-методичні семінари «Основи роботи в системі дистанційного навчання Moodle» та «Використання у дистанційному навчанні діяльнісних компонентів та онлайн-комунікацій системи Moodle».

В умовах дистанційного навчання кафедрою іноземних мов і методик їх навчання були організовані онлайн-тренінги для студентів Академії, учнів закладів загальної середньої освіти, а також викладачів і вчителів щодо підготовки до складання іспитів ЗНО та ЕВІ з англійської та німецької мов на основі платформи ZOOM. Для науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти бібліотекою академії проведено вебінар «Академічна доброчесність: виклики сучасності».

Вважаємо за доцільне запровадити в освітній процес практику викладання англійською мовою окремих навчальних дисциплін, визначених наглядовою радою. Зокрема, за пропозицією кафедри іноземних мов та методик їх навчання до освітньої програми «Психологія» було включено навчальну дисципліну «Психолінгвістика», яку кандидат психологічних наук Тетяна Долга веде англійською мовою. Подібна практика буде мати продовження.

(Закінчення на стор. 4,5)

В ДОБРУ ПУТЬ, МАГІСТРИ!

Святкові урочистості з нагоди вручення дипломів випускникам-магістрантам Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка відкрив Гімн України, після чого ведуча Вікторія Бершеда надала слово для вітання ректору академії, професору Афанасію Ломаковичу. Проректор з навчальної роботи, доцент Марія Боднар зачитала Наказ про вручення дипломів, а

ректор разом із деканами факультетів вручив ці важливі документи винуватцям нинішнього дійства. Своїми пісненими вітаннями скрасили свято третьокурсниця спеціальності «Музичне мистецтво» Олександра Бондар і студентка 22-Мс групи Світлана Марчук.

Автор сценарію – Микола Сиротюк, звуко-світлооператор заходу – Олександр Ковень.

ОСОБЛИВІ УМОВИ – ДЕТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – ПРОГНОЗОВАНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ, ректор академії, професор

(Початок на стор. 1,2)

Увага інклюзивному освітньому середовищу

Одна із вимог сучасного соціуму з його ускладненими умовами для кожного соціального індивіда – це створювати умови щодо забезпечення інклюзивного освітнього середовища для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, надавати їм необхідний супровід, забезпечувати соціально-психологічний патронаж дітей-сиріт, а також дітей,

позбавлених батьківського піклування, насамперед дітей учасників АТО/ОСС. Це передбачає модернізація пандусів, удосконалення умов для здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами у всіх корпусах навчального закладу.

В Академії значна увага приділяється умовам для реалізації прав на вищу освіту особам з особливими потребами, що відображено у Висновку щодо доступності осіб з особливими потребами та інших груп населення до корпусів Академії. Формування системи інклюзивних освітніх послуг в Академії здійснюється на основі Порядку супроводу осіб з особливими освітніми потребами, регулярного оцінювання потреб осіб з інвалідністю, хронічними захворюваннями та іншими особливими освітніми потребами. Навчальні корпуси обладнані пандусами, що забезпечує безперешкодний доступ до навчальних аудиторій, лабораторій та інших приміщень.

Продовжується трансформація академічної інфраструктури у безбар'єрний навчальний простір. За потреби надання організаційної, інформаційної чи консультаційної допомоги особи з особливими освітніми потребами можуть звернутися на електронну скриньку або заповнити Google-форму. В нашому навчальному закладі відповідають за супровід осіб з особливими освітніми потребами та осіб із маломобільних груп населення проректор з АГР Андрій Соляник та завідувач кафедри педагогіки та психології, доцент Володимир Терпелюк. На сьогодні в навчальному закладі здобувають освіту 14 сиріт, з них 11 осіб – в Академії та 3 особи – у Фаховому коледжі. Всі вони отримують соціальну стипендію. Забезпечується соціально-психологічний патронаж дітей учасників АТО/ОСС: в Академії навчається 21 здобувач вищої освіти цієї категорії.

Коворкінг-студія для дітей

Для задоволення соціальних потреб здобувачів вищої освіти та викладачів, які мають дітей раннього, передшкільного та молодшого шкільного віку на базі Академії функціонує інтерактивна дитяча кімната – коворкінг-студія, яка була створена нашою кафедрою теорії і методики дошкільної та початкової освіти. Ця кімната є майданчиком для спілкування дітей, батьків та майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, вчителів початкової школи, психологів та соціальних працівників, а також для проведення психолого-педагогічних досліджень. У коворкінг-студії студенти та молоді викладачі можуть на короткий проміжок часу залишити своїх дітей під опікою. Тут наявні розвивальні іграшки та матеріали, що впливають на розвиток емоційної та пізнавальної сфер дитини.

Забезпечення академічної доброчесності

Формувати і підтримувати систему запобігання порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та притягнення до академічної відповідальності її порушників – необхідна умова ефективної організації процесу підготовки фахівців усіх напрямків і рівнів. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності прописані в Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин і в Положенні про запобігання плагіату та впровадження практики належного цитування. Перевірка наукової продукції на виявлення текстових запозичень та надання відповідних звітів здійснюється у системі Unicheck. У навчальному закладі створено Комісію із дотримання академічної доброчесності. Розроблено алгоритм щодо перевірки на академічний плагіат наукових робіт (авторефератів, дисертацій, монографій, наукових статей), навчально-методичних матеріалів (підручників, навчальних посібників) науково-педагогічних працівників, курсових, кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських)

робіт та статей здобувачів вищої освіти Академії з використанням технічних засобів.

Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності є регулярне інформування здобувачів вищої освіти щодо дотримання норм академічної доброчесності; проведення соціологічних опитувань, функціонування системи перевірки робіт на антиплагіат. Перевірка робіт на наявність текстових запозичень здійснюється відповідно до інструкцій, розміщених на офіційному вебсайті Академії.

Роз'яснюється недопустимість проявів академічної недоброчесності у процесі проведення консультацій кураторами груп, керівниками курсових, кваліфікаційних (бакалаврських, магістерських) робіт. Популяризація академічної доброчесності здійснюється Радою молодих науковців і Студентським науковим товариством. За пропозицією здобувачів вищої освіти у навчальні плани бакалаврських програм введено нормативну навчальну дисципліну «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність».

Співпраця з роботодавцями

За кожною ОП залучено до освітнього процесу роботодавців-практиків. Створено ради партнерів-роботодавців щодо розроблення, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм. Безпосередньо до освітнього процесу залучаються провідні фахівці-практики, які викладають окремі освітні компоненти, беруть участь у розширених засіданнях кафедр та проєктних груп, ведуть різні види практик.

Академія співпрацює із методичними кабінетами відділу освіти Кременецької районної державної адміністрації, відділом у справах сім'ї, молоді та спорту Кременецької міської ради, закладами загальної середньої освіти, закладами дошкільної освіти, центром професійного розвитку педагогічних працівників Кременецької міської ради, комунальною установою «Інклюзивно-ресурсний центр Кременецької міської ради», Кременецьким центром дитячої творчості Кременецької міської ради, Громадською організацією «Товариство батьків дітей з інвалідністю та їх друзів «Зоря надії» у м. Кременець, національними природними парками: «Кременецькі гори», «Дермансько-Острозький», «Мале Полісся», «Хотинський», «Північне Поділля», Кременецьким ботанічним садом, Рівненським природним заповідником, громадською організацією «Кременецька екологічна ліга», Управлінням екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА, Тернопільською філією державної установи «Інститут охорони ґрунтів України», Кременецьким краєзнавчим музеєм, Тернопільською обласною дитячо-юнацькою спортивною школою із зимових видів спорту, громадською організацією Центр розвитку дитини «Усмішка», мовною школою «Bright Language School» (м. Кременець).

У Кременці розпочато будівництво сучасного реабілітаційного центру європейського зразка для дітей та молоді на 100 осіб. Це спільний проєкт в рамках співпраці Польща-Україна. Партнером проєкту є громадська організація «Крок за кроком» в м.Замость (Республіка Польща). У цьому центрі зможуть працювати випускники програми «Психологія», «Соціальна робота» та інших програм. Готуємо угоди про співпрацю із сусідніми об'єднаними територіальними громадами. В підсумку, згідно з оновленою стратегією розвитку нашого навчального закладу Академія повинна стати освітнім та культурним центром Кременецької ОТГ.

Матеріально-технічне забезпечення

Особливістю такого важливого компонента нашої діяльності з виконання статутних завдань стало розмежування фінансового забезпечення Академії та нашого Фахового коледжу. У питаннях фінансового, матеріально-технічного забезпечення діяльності навчального закладу ми зобов'язані враховувати індекс інфляції, в тому числі, забезпечити оптимальні підходи до формування розміру плати за навчання, аби збільшити кількість вступників контрактної форми. Надважливим моментом виступає своєчасна оплата комунальних послуг та оплата енергоносіїв, без чого неможливе повноцінне функціонування навчально-матеріальної бази. Відповідних затрат вимагає поповнення навчального закладу необхідним інвентарем, обладнанням навчального та господарського призначення, насамперед для навчальних аудиторій, лабораторій, майстерень та студентських гуртожитків. До пріоритетних витрат належать оплата послуг з акредитації освітніх програм, планомірне оснащення сучасними мультимедійними засобами навчання, обладнанням та устаткуванням кабінетів, навчально-дослідних й науково-дослідних лабораторій.

Зокрема, здійснено реорганізацію локальної комп'ютерної мережі, що дало змогу покращити якість забезпечення покриття навчальних корпусів, у тому числі в актовій залі, залі ім. Гуго Коллонтая мережею Wifi. Для покращення можливостей роботи викладачів під час дистанційного навчання закуплено 10 вебка-

мер. Мультимедійною технікою обладнані 3 навчальні аудиторії: Кабінет загальної та експериментальної психології, Кабінет основ педагогіки, психології інклюзивної освіти та педагогічної психології, Європейський лінгводидактичний освітній хаб вивчення мов і культур. Обладнано відповідну аудиторію для проведення іспиту на володіння українською мовою як державною.

Розробляється механізм і впроваджується система моральної та матеріальної мотивації діяльності науково-педагогічних та педагогічних працівників за результатами щорічного рейтингу, захисту дисертаційних досліджень, публікаційної активності викладачів у збірниках наукових праць, які індексуються у наукометричних базах даних (Web of Science, Scopus). Система заходів зі стимулювання підвищення фаховості та викладацької майстерності педагогічних та науково-педагогічних працівників передбачає матеріальні й моральні заохочення і регламентується Положенням про преміювання, Положенням про щорічну грошову винагороду, Положенням про конкурс на краще наукове, навчально-методичне, публіцистичне видання.

Ідеться і про залучення коштів для розвитку академії, передусім за рахунок позабюджетних джерел, а також міжнародних грантів і проєктів. Так, кафедрою іноземних мов і методик їх навчання реалізовано грантовий проєкт «Підтримка дослідницько-дидактичного центру вивчення польської мови та культури в КОГ-ПА ім.Тараса Шевченка», який було профінансовано міжнародним фондом «Допомога полякам на Сході». В рамках проєкту зміцнено матеріально-технічну базу та навчально-методичне забезпечення для належного рівня викладання польської та німецької мов, модернізовано навчальну аудиторію, на базі якої створено «Європейський лінгводидактичний освітній хаб вивчення мов і культур», проведено онлайн-вебінари для студентів та викладачів Академії з польської мови та культури. 16 студентів Академії та 2 викладачі польської мови брали участь в освітньо-екскурсійному турі до університету Яна Кохановського в м. Кельце (Республіка Польща).

Практичні напрацювання в цьому напрямку мають і науковці різних кафедр Академії: кандидати біологічних наук, доценти кафедри біології, екології та методики їх навчання Оксана Галаган і Ольга Дух стали учасниками навчально-практичного проєкту з управління відходами «ZeroWasteAcademy», організованого центром громадських та медійних ініціатив (KharkivZeroWaste). Кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії та методики її навчання Віталій Галішевський брав участь в «Урядовій стипендіальній програмі для молодих вчених», яку координує Центр Східної Європи при Варшавському університеті (Республіка Польща). Науково-педагогічні працівники та студенти Академії є постійними учасниками Міжнародної зустрічі Інтеграційного проєкту «Школа відкритого розуму», яка організовувалась спільно з Університетом Яна Кохановського (м.Кельце, Республіка Польща).

В минулому році наша Академія увійшла до числа закладів-переможців у конкурсному відборі на проєкт «Методики професійної майстерності майбутніх учителів англійської мови», представлений Міністерством освіти і науки України, Британською радою, Посольством США в Україні, Консорціумом із удосконалення менеджменту освіти в Україні. На реалізацію даного проєкту його організаторами виділяються певні кошти. У 2022 році передбачається співфінансування Генеральним консульством Республіки Польща в Луцьку проведення Міжнародного симпозиуму «Місто Кременець у культурно-освітньому просторі Волині XVIII століття (до 330-річчя від дня народження і 260-річчя з дня смерті архітектора Павела Гіжицького» з відкриттям пам'ятної дошки архітектору – творцю архітектурної перлини нашого міста.

Передбачається вдосконалення системи управління академією шляхом упровадження інформаційно-комунікативних та ІТ-технологій і впровадження автоматизованих систем управління фінансовими, кадровими ресурсами та освітнім процесом.

На даний час ми вже досягли того рівня інформаційного забезпечення діяльності навчального закладу, що в Єдиній державній електронній базі із питань освіти (ЄДЕБО), як інтегрованої інформаційно-телекомунікаційній системі з використанням технологій віддаленого доступу, в актуальному стані міститься інформація про всі освітні програми, сертифікати про акредитацію освітніх програм Академії та Фахового коледжу, про контингент студентів, дані документів про освіту, студентські квитки; інформація по вступній кампанії, інформація про ступені ризику навчального закладу, дані про академічну та/або професійну кваліфікацію викладацького складу, стаж роботи, групи забезпечення освітніх програм, інформація про матеріально-технічну базу.

ОСОБЛИВІ УМОВИ – ДЕТАЛЬНИЙ АНАЛІЗ – ПРОГНОЗОВАНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Стипендії імені Гуго Коллонтая

Не залишається поза увагою фінансування діяльності органів студентського самоврядування, що здійснюється в розмірі не менш як 0,5% власних надходжень, отриманих академією від основної діяльності. Запроваджені іменні стипендії, внутрішньоакадемічні гранти для здобувачів вищої освіти на науково-освітні та/або культурні проекти.

Відповідно до Положення про іменну стипендію імені Гуго Коллонтая вперше призначено іменні стипендії трьом здобувачам вищої освіти (у розмірі 4 тис. грн. щомісячно), які внесли відчутний вклад у розвиток Академії та її пропагування в освітньому і культурному просторі. Однією з оригінальних та цікавих форм роботи кафедри історії та методики її навчання є діяльність студентського історичного клубу «Х легион» під орудою Назара Багнюка, якому призначено стипендію імені Гуго Коллонтая. На кафедрі педагогіки

та психології функціонує студентський науковий гурток «Всесвіт Психея – Universe Psyche» під керівництвом доцента Тетяни Новак і здобувача вищої освіти Яни Авдіук, яка також стала стипендіатом імені Гуго Коллонтая. Основними напрямками діяльності гуртка є проведення дискусій з актуальних проблем психології, відкритих зустрічей із фахівцями-практиками, тренерами, коучами, менторами, мотиваційними спікерами, а також організація трансформаційних ігор, розробка тренінгів. Цю ж іменну стипендію призначено Ілоні Данилюк, яка сім років пропагує навчальний заклад на сцені зали імені Гуго Коллонтая.

Асоціація випускників Академії

З метою підвищення позитивного іміджу академії серед молоді регіону у нас створено Асоціацію випускників академії, яка також допомагає працювати на випускників академії, вживатиме заходів щодо сприяння професійному зростанню випускників нашого навчального закладу. Координатор Асоціації – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти Оксана Доманюк.

Вже оформлено сторінку Асоціації у соціальній мережі Фейсбук, до якої приєдналося понад 1100 учасників – випускників освітніх закладів різних років. Тут публікуються дописи про досягнення випускників, актуальні події та новини Академії. Члени Асоціації можуть долучитись до заходів та проектів, запросити на практику студентів та запропонувати роботу випускникам, поділитись своїм професійним досвідом, залучитись до освітнього процесу в якості експертів для вдосконалення освітніх програм, стати меценатом та спонсором для наукових, освітніх та соціальних проектів Академії, поділитись своїми спогадами про роки навчання та передати до Музею історії Академії цікаві артефакти.

Обрано координаторів Асоціації із різних спеціальностей: англійська (німецька, польська) мова і література – доцент Інна Клак; українська мова і література – доцент Олег Василюк; історія – доцент кафедри Галина Сеньківська; трудове навчання та технології, інформатика – доцент Марія Олексюк; дошкільна освіта, початкова освіта – доцент кафедри Оксана Доманюк; соціальна робота – доцент Любов Кравець; музичне мистецтво – доцент кафедри Лариса Соляр; образотворче мистецтво – викладач Олена Павлович; психологія – старший викладач Алла Фурсик; фізична культура – старший викладач Любов Левандовська; біологія та здоров'я людини – старший викладач Оксана Гурська.

З метою сприяння реалізації права здобувачів на працю та забезпечення випускників першим робочим місцем, організації виробничої практики в Академії створено Сектор працевлаштування випускників, який очолює кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх навчання Ліна Ільчук, яка співпрацює з Асоціацією випускників Академії. У мережі Вайбер створено «Сектор працевлаштування» для обміну інформацією, проведено онлайн-зустріч «Ефективні технології пошуку роботи» в Zoom зі студентами випускних груп щодо можливостей працевлаштування; сформовано та розіслано запити до Центрів зайнятості та Відділів освіти щодо актуальних вакансій. Серед запланованих заходів – тренінг «Написання резюме для працевлаштування», «Проходимо співбесіду успішно», «Адаптація на робочому місці та побудова кар'єри». До робо-

ти Сектору працевлаштування долучаються здобувачі вищої освіти та роботодавці.

Зміцнення та розширення культурної інфраструктури

Насамперед Насамперед йдеться про підтримку, розвиток та оновлення експозицій мережі музеїв та іменних аудиторій академії: Музею історії академії, Кімнати-музею Михайла Вериківського, Кімнати-музею Ростислава Глуква, Музею довоєнної фотографії міста Кременця, Етнографічної світлиці, Світлиці Бориса Харчука, іменних аудиторій Володимира Чопика, Володимира Мазурка, Бориса Козубського. В Академії функціонує 6 музеїв, Виставкова зала студентських робіт, Галерея фундаторів та керівників та новостворена Галерея батьків-засновників освітніх закладів міста Кременця, де відтворена історія становлення освіти в нашому краї та які стали осередками виховання студентської молоді. В музеях постійно проводяться екскурсії для здобувачів вищої освіти, учнівської молоді, гостей міста з різних куточків України та із закордону.

Так, за підтримки Фондації Культурної Спадщини Польщі та за фінансування Інституту Полоніка, в рамках програми «Польська Культурна Спадщина за кордоном – волонтерство 2021» у Галереї довоєнної фотографії Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка відбулась зустріч з польськими фотомитцями на чолі з Даніелем Підканські та експонувалась виставка фотографій Кременця, виконаних учнями і випускниками XXVII Ліцею імені Тадеуша Чацького у Варшаві із презентацією книги «Провідник Кременця». Серед присутніх були представники місцевої влади, ЗМІ, нашої академії, Товариства відродження польської культури імені Юліуша Словацького, кременчани. Відвідувачам представили спроби зафіксувати красу Кременця за допомогою аналогової фотографії, наслідуючи творчість Станіслава Шейбаля, Генріка Германовича і Людвіка Гроновського, які творили свої фотографії в Кременці у довоєнний період. Путівник створено з метою захоплення все більшої кількості людей до відвідин міста Кременця і в тому числі нашого ЗВО та його музеїв.

Неординарною подією у січні цього року стали заходи із вшанування пам'яті відомого в Європі архітектора XVIII ст. Павла Гжицького – творця будівель Кременецького колегіуму єзуїтів, а також історичного середмістя Кременця. Серед заходів – відкриття Галереї батьків-засновників освітніх закладів м. Кременця та урочисте представлення постаті Павла Гжицького. Так, у Галереї представлено портрети Петра Могили, князів Вишнівських, Адама Чарторийського, Тадеуша Чацького, Гуго Коллонтая, Василя Кременя, а також колажне панно роботи відомого графіка Євгена Удіна із зображенням архітектурного комплексу Кременецького колегіуму єзуїтів та його архітектора Павла Гжицького.

Мережа музеїв систематично поповнюється матеріалами, що засвідчують організацію виставок, проведення конференцій, семінарів, а також артефактами, наданими випускниками освітніх закладів різних років.

Модернізація вебсайту

Оновлення та модернізація веб-сайту Академії, осучаснення його дизайну та навігації перебуває на завершальному етапі. Оптимізовано роботу старого сайту шляхом створення та інтегрування нових модулів і перебудови бази даних. Налаштовано сервер для роботи з CMS (системою управління вмістом) нового покоління за версією Joomla і за допомогою середовища LAMP. Зареєстровано доменні імена для функціонування нового сайту. Розроблено сайт з оновленим інтерфейсом, інтерактивним меню, мобільною адаптацією та додатковим програмним забезпеченням у вигляді бота-моніторингу ресурсів та бота-помічника для здобувачів вищої освіти. Оптимізовано SEO (систему оптимізації пошуку) нового сайту для його популяризації в пошукових запитах, а також інтегровано корпоративну пошту для внутрішнього та зовнішнього зв'язку. Розроблено сайт фахового видання в перекладі англійською мовою. Здійснено переміщення інформації на оновлений сайт Академії та розпочато роботу з перекладу сайту англійською мовою.

Спортивне життя

Особливої уваги та сприяння заслуговує діяльність футбольного клубу «Кременець-Академія», який діє на факультеті фізичного виховання, біології та психології і бере активну і результативну участь у Чемпіонаті України з футболу серед закладів вищої освіти. Спортсмени нашої Академії мають помітні досягнення в різних спортивних дисциплінах. В минулому році у спорткомплексі Академії

відбувся VI Міжобласний турнір з футболу на Кубок пам'яті воїнів-афганців Циганюків та Героїв «Небесної сотні», в якому перше місце посіла команда «ФК Академія».

На Чемпіонаті Європи з армспорту 2021 року, що пройшов у м. Вільнюс (Литва), переможцем змагань на праву та ліву руку став член збірної команди України з армспорту, студент спеціальності «Фізичне виховання» нашої Академії Максим Поліщук. У цьому ж році він виборов I місце на праву руку на Комерційних змаганнях у м.Дубаї (ОАЕ). На даний час Максим Поліщук тренує спортсменів у спортклубі «Pushkar GYM». Студентка цієї ж спеціальності Ольга Зазуляк – майстер спорту міжнародного класу з легкої атлетики, дворазова срібна призерка Чемпіонату Європи з легкої атлетики.

Майстри спорту з лижного двоборства, наші студенти Олександр Шумбарець, Віталій Гребенюк та Іван Пилипчук за своїми спортивними результатами стали членами збірної команди України з лижного двоборства, учасниками Чемпіонату світу та етапів Кубка світу з лижного двоборства.

У грудні 2021 року у с. Яворів пройшов Чемпіонат України з біатлону серед юнаків та дівчат, де в індивідуальній гонці в складі збірної Тернопільської області вперше перемогу здобув кандидат у майстри спорту, студент нашої Академії Назарій Парадовський.

Тетяна Котовець та Віта Розлуцька – наші першокурсниці спеціальності «Фізичне виховання» – ключені до складу молодіжної збірної команди України WU-19 з футболу для участі у відбіркових матчах чемпіонату Європи з футболу в Нідерландах.

Творчий імідж Академії

З метою підвищення іміджу Академії, популяризації її діяльності в Інтернет-мережі та медіапросторі підготовлено проморолики про Академію та окремі освітні програми, студентське життя, освітню, наукову, виховну діяльність, презентації на офіційному вебсайті навчального закладу та в соціальних мережах; рекламно-популярні статті про діяльність Академії у засобах масової інформації; розміщено білборди про підготовку навчального закладом абітурієнтів до зовнішнього незалежного оцінювання. Потужним механізмом підвищення іміджу Академії є діяльність її мистецьких колективів.

Традиційними на освітній програмі «Музичне мистецтво» є конкурси інструментального та вокального виконавства імені Михайла Вериківського, як дієвий механізм залучення абітурієнтів до вступу в Академію. Хвилюючим моментом у житті першокурсників виступають урочистості з нагоди посвяти у студенти. Дієвий шлях профорієнтаційної роботи – проведення мистецьких заходів в освітніх закладах регіону. Зокрема, для колективу Кременецької гімназії №6 проведено Андріївські вечорниці; щороку для мешканців краю організуються Різдвяні колядки. Цьогоріч зі святковою колядою мистецькі колективи навчального закладу відвідали Тернопільську обласну раду, Управління освіти і науки Тернопільської ОДА, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, організували концерт «Свята ніч». Необхідно згадати успішний виступ студентки спеціальності «Музичне виховання» Олександри Бондар на Міжнародному конкурсі Bulgarian Art Games, де вона отримала Диплом лауреата.

Плануємо здійснити реставрацію та проведення ремонтних робіт будівлі «старого млину» на території академії з метою створення на його основі Центру розвитку студентської молоді з розгортанням діяльності студентсько-експериментального театру «Пілігрим».

Йдеться і про заснування фонду рідкісної, цінної книги з подальшим їх оцифруванням та розповсюдженням; про розширення каталогу електронних видань та їх контенту у бібліотеці Академії; про формування репозитарію наукової продукції викладачів, кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти.

Бібліотекою навчального закладу вже проведено підготовчу роботу щодо створення фонду рідкісної книги. На сьогодні такий фонд становить 108 примірників. Справа не лише в тому, що дані, вміщені у цьому фонді, стали надбанням історії. Вже сама книга є пам'яткою книгодрукування, бібліографічною рідкістю і має величезну історико-культурну цінність. Такими скарбами володіє наша бібліотека. Окремі екземпляри цих видань оцифровані, інші – в процесі оцифрування та занесення до репозитарію.

Також у бібліотеці академії формується репозитарій кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти. Станом на сьогодні від нараховує 728 робіт, 231 з яких – з природничих, 338 – з педагогічних, 22 – з мистецьких дисциплін, 137 – з мовознавства та літературознавства.

...Узагальнюючи сказане, зазначимо, що науково-педагогічним, адміністративно-технічним і студентським колективами докладаються максимальні зусилля для виконання поставлених завдань і вирішення наявних проблем. Однак кожен етап досягнутого окреслює нові проблеми та завдання, вирішення яких обумовлює реалізацію Стратегії розвитку Академії та позитивні перспективи нашого поступу в науково-освітньому просторі сучасного соціуму. На цьому базується наша впевненість у майбутньому.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

«Формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін» – такою була тема дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки» науковця кафедри музичних дисциплін та методики їх вивчення Павла Яловського. Науковим керівником дисертаційного пошуку молодого науковця виступив кандидат педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології нашої академії Олександр Безносук, а опонентами – доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки Національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова, доцент Юлія Колесник-Гуменюк і доктор педагогічних наук, декан факультету педагогіки та психології Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка, професор Володимир Чайка. Успішний захист дисертації відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії.

Дисертаційна робота виконувалася у формі дослідження проблеми формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін. Актуальність дослідження зумовлена потребою підготовки професійно компетентних учителів музичного мистецтва, здатних до ефективного та творчого здійснення музично-освітньої діяльності в Новій українській школі; практичного використання здобутих у процесі навчання знань, умінь, навичок, досвіду; активного реагування на соціальні зміни та постійного самовдосконалення. За таких умов, акцентує дисертант, виникає необхідність модернізації системи професійної підготовки здобувачів вищої музично-педагогічної освіти, зокрема процесу вивчення ними фахових дисциплін, що є ключовим засобом виконання поставлених освітньо-професійних завдань.

У роботі проаналізовано сучасний стан вивчення проблеми формування професійної компетентності майбутніх педагогів-музикантів у працях сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців, доведено її актуальність. Дисертант уточнив сутність ключових понять дисертаційного дослідження «компетенція», «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність учителя», «професійна компетентність учителя музичного мистецтва», «фахові дисципліни», «формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін». Професійну компетентність учителя музичного мистецтва охарактеризовано як інтегративне утворення, що поєднує знання, уміння, навички, досвід, особистісні якості, ціннісні орієнтації, сформовані у процесі вивчення фахових дисциплін у закладах вищої педагогічної освіти, і передбачає здатність до музично-педагогічної, творчої та музично-виконавської діяльності.

В дисертації з'ясовано, що фахові дисципліни – це музичні освітні компоненти циклу професійної підготовки, вивчення яких забезпечує формування в майбутніх учителів музичного мистецтва професійної компетентності, а також висвітлено перелік музично-теоретичних, музично-виконавських, методико-практичних дисциплін і детально описано їхнє значення у професійному становленні здобувачів вищої музично-педагогічної освіти. Окрім цього, встановлено методологічне підґрунтя дослідження, утворене си-

стемою загальнонаукових (системний, діяльнісний, аксіологічний) та конкретно-наукових (особистісно орієнтований, культурологічний, акмеологічний, компетентнісний) методологічних підходів.

Висвітлено структуру професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, яка складається з ціннісно-мотиваційного, когнітивного, діяльнісно-творчого та рефлексивно-оцінювального компонентів.

Визначено основні критерії сформованості означеної в темі дослідження компетентності: особистісно-спонукальний (рівень розвитку мотиваційної сфери, сформованість

ціннісних орієнтацій, розвиненість особистісного потенціалу), знаннєвий (якість психолого-педагогічних знань, рівень знань із фахових музично-теоретичних і музично-виконавських дисциплін, сформованість методичної обізнаності щодо організації музично-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти), функціональний (сформованість загальнопедагогічних умінь, розвиненість музично-практичних умінь, наявність професійного досвіду) та рефлексивний (здатність до самооцінювання, самоконтролю, самопізнання; розвиненість мистецької рефлексії, здатність до професійного самовдосконалення). Виділено та охарактеризовано три рівні сформованості професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва: високий, середній та низький.

Обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін: формування позитивної мотивації здобувачів до професійного становлення та майбутньої музично-освітньої діяльності; створення в закладі вищої педагогічної освіти розвивального та творчого освітнього середовища; міждисциплінарна інтеграція змісту фахових дисциплін та інших освітніх компонентів професійної підготовки педагогів-музикантів; модернізація професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Дисертант розробив авторську структурно-функціональну модель формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін, охарактеризовану як комплексну цілісну динамічну систему, що віддзеркалює і теоретично обґрунтовує структуру означеного процесу та складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, організаційно-процесуального та оцінювального блоків.

Цільовий блок утворений соціальним замовленням (потреба у професійно компетентних учителях музичного мистецтва), метою (формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва) та завданнями (розвиток інтересу та позитивної мотивації здобувачів до оволодіння теоретичним і практичним

змістом фахових дисциплін; формування у майбутніх учителів музичного мистецтва професійних знань, умінь, навичок, практичного досвіду, рефлексії; забезпечення необхідних умов для професійного становлення педагогів-музикантів).

Теоретико-методологічний блок вміщує систему методологічних підходів (системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, культурологічний, аксіологічний, акмеологічний, компетентнісний) та педагогічних принципів (систематичності та послідовності, наочності, зв'язку теорії з практикою, інтеграції, професійної спрямованості, особистісної орієнтації, культуровідповідності, інформатизації освіти, активізації музично-творчої діяльності).

Змістовий блок охоплює низку фахових дисциплін (музично-теоретичні, музично-виконавські, методико-практичні) та позакредитний освітній компонент «Професійна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», у процесі вивчення яких здійснюється формування професійної компетентності майбутніх педагогів-музикантів.

Організаційно-процесуальний блок розкриває форми (аудиторні, позааудиторні), методи (традиційні, інноваційні), засоби (підручники, посібники, аудіо- та відеоматеріали, сучасні мультимедійні технології тощо) та етапи реалізації розробленої моделі (мотиваційно-цільовий, діяльнісно-змістовий, творчо-результативний).

До результативного блоку входять структурні компоненти (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-творчий, рефлексивно-оцінювальний, критерії (особистісно-спонукальний, знаннєвий, функціональний, рефлексивний) та рівні (високий, середній, низький) сформованості досліджуваного феномену. Результатом практичного втілення моделі є

сформованість професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

В дисертаційній роботі здійснено експериментальну перевірку ефективності запропонованих педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін відповідно до розробленої програми педагогічного експерименту, яка передбачала реалізацію підготовчого, констатувального та формувального етапів, а також застосування відповідних методів експериментального дослідження.

Аналіз результатів експериментальної роботи засвідчив позитивну динаміку рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів-музикантів експериментальної групи наприкінці експерименту, а та-

кож суттєві відмінності в результатах експериментальної та контрольної груп. Статистична перевірка отриманих даних за допомогою критерію Колмогорова-Смирнова підтвердила їх достовірність, що дозволило зробити висновок про дієвість запропонованих педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше визначено і теоретично обґрунтовано освітньо-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін (формування позитивної мотивації здобувачів до професійного становлення та майбутньої музично-освітньої діяльності; створення в закладі вищої педагогічної освіти розвивального та творчого освітнього середовища; міждисциплінарна інтеграція змісту фахових дисциплін та інших освітніх компонентів професійної підготовки педагогів-музикантів; модернізація професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва).

Дисертантом розроблено структурно-функціональну модель формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін, яка складається із цільового, теоретико-методологічного, змістового, організаційно-процесуального й оцінювального блоків, а також удосконалено змістове наповнення фахових дисциплін (введення додаткових тем, оновлення практичних завдань і завдань для самостійної роботи), форми, методи і засоби їх вивчення здобувачами вищої музично-педагогічної освіти; критерії (особистісно-спонукальний, знаннєвий, функціональний, рефлексивний) із відповідними показниками та рівнями (високий, середній, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва на основі компетентнісного підходу.

В роботі також конкретизовано такі поняття, як «компетенція», «компетентність», «професійна компетентність», «професійна компетентність учителя», «професійна компетентність учителя музичного мистецтва», «фахові дисципліни», «формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін»; структуру професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-творчий, рефлексивно-оцінювальний компоненти). Дисертант приділив належну увагу подальшому розвитку теорії та практики формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробленні та впровадженні педагогічних умов і структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін; позакредитної навчальної дисципліни «Професійна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» та методичних рекомендацій щодо опанування її змісту; діагностичного інструментарію для встановлення рівнів сформованості досліджуваного явища. Матеріали дослідження можуть бути використані при розробці навчальних планів, освітніх програм з метою підвищення ефективності процесу професійної підготовки здобувачів вищої музично-педагогічної освіти.

ІКТ – ДЯ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Молодий науковець кафедри біології, екології та методик їх вивчення Антоніна Гура успішно захистила дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань «Педагогіка» за спеціальністю «Освітні, педагогічні науки» на тему «Підготовка майбутніх учителів природничих спеціальностей до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності». Наукове керівництво дисертаційними пошуками нашого науковця здійснювала доктор педагогічних наук, професор кафедри інформатики та методики її викладання Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка Оксана Романишина. Захист дисертаційного дослідження відбувся у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії на засіданні спеціалізованої вченої ради під головуванням доктора педагогічних наук, завідувача кафедри педагогіки згаданої академії, професора Людмили Романишиної. Опонували нашому претенденту на науковий ступінь доктор педагогічних наук, завідувач кафедри інформатики і кібернетики Мелітопольського ДПУ ім.Богдана Хмельницького, професор Вячеслав Осадчий і доктор педагогічних наук, завідувач кафедри інформатики Сумського ДПУ ім.А.С.Макаренка, професор Олена Семеніхіна. Рецензували дисертаційну роботу науковці Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії: член-кореспондент НАПН України, ректор академії, доктор педагогічних наук, професор Інна Шоробура та кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Наталя Казакова.

Дослідження проблеми підготовки учителів природничих спеціальностей до застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності дисертантка розпочинає із уточнення сутності понять «підготовка», «готовність», «інформаційно-комунікаційна технологія», на основі чого формулює зміст базового поняття «професійна готовність», яке розглядається як цілісне, стійке і багатогранне утворення, що забезпечується позитивною мотивацією, оволодінням сучасними технологіями формування професійної підготовки учителів до використання ІКТ у педагогічній діяльності.

Дисертантка доводить, що результативність формування готовності залежить від обраних компонентів, критеріїв, які впливають на показники рівнів її сформованості, а самі компоненти ґрунтуються на особливостях підготовки майбутніх учителів природничих спеціальностей в умовах інформаційно-комунікаційного середовища. З цієї метою дослідниця виокремила компоненти готовності майбутнього вчителя природничих спеціальностей до застосування ІКТ: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-творчий, методичний і творчо-рефлексивний. Мотиваційно-ціннісний компонент розглядається як усвідомлене ставлення здобувача вищої освіти до важливої ролі ІКТ у розв'язанні актуальних освітніх проблем загалом і природничої освіти зокрема; когнітивно-творчий – як такий, що поєднує нагромаджені знання про зміст і специфіку застосування ІКТ, їх різновиди й ознаки з комплексом умінь і навичок щодо зазначених технологій у структурі особистої професійної діяльності; методичний характеризується володінням різними формами, методами та прийомами організації освітнього процесу, постійним використанням їх при викладанні природничих освітніх компонентів; креативно-рефлексивний – як такий, що проявляється в оригінальному розв'язанні комплексів педагогічних завдань із застосуванням ІКТ та полягає в здатності особи оцінювати власну креативність і творчі прояви інших учасників освітнього процесу.

Виділені критерії (мотиваційний поєднує чинники спонукання майбутнього вчителя біології до застосування ІКТ, зосереджується на важливості розуміння інноваційних підходів до педагогічної діяльності; знанневий представлений ком-

плексом знань, які потрібні майбутньому вчителю природничих спеціальностей для використання ІКТ у професійній діяльності; методично-діяльнісний проявляється в поєднанні різних форм, методів і прийомів у педагогічній роботі із застосуванням ІКТ, оцінно-результативний відображається в здатності майбутнього вчителя природничих спеціальностей проявляти індивідуальні психологічні характеристики в педагогічній діяльності (самооцінювання, самокритика, самовдосконалення, саморозвиток, самоосвіта) та їх показники дозволили виокремити чотири рівні сформованості професійної готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей: елементарний, репродуктивний, реконструктивний, творчий.

На цій основі дисертантка виділила педагогічні умови подальшого формування готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до застосування ІКТ у професійній діяльності (створення позитивного мотиваційного середовища для підвищення готовності учителів природни-

чих спеціальностей до використання ІКТ; удосконалення організації підготовки майбутніх учителів природничих спеціальностей до впровадження інновацій у методику навчання; застосування навчально-методичних матеріалів для підготовки майбутніх учителів до використання інформаційно-комунікативних технологій).

Реалізація першої педагогічної умови підсилила мотивацію майбутніх учителів природничих спеціальностей до використання у своїй діяльності засобів ІКТ. Мотиваційну готовність до професійної діяльності розглядають як її системотвірний компонент. Тут важливо здійснювати цілеспрямовану роботу з формування в майбутніх учителів мотивації до застосування ІКТ у професійній діяльності, що забезпечується шляхом використання різноманітних засобів ІКТ, зокрема технологій віртуальної та доповненої реальності.

Друга педагогічна умова спрямована на вдосконалення методики навчання біології в закладах вищої освіти. До основних вимог було віднесено досконале володіння методикою навчання професійно орієнтованих тем з біології із застосуванням ІКТ; уміння самостійно обирати засоби ІКТ для викладання курсу; володіння методикою проведення позааудиторних заходів, які реалізують інтеграції біологічних знань із інформаційними технологіями; вміння планувати освітній процес із природничих спеціальностей, вибирати структуру, систему ІКТ, відповідних змісту навчального матеріалу; вміння об'єктивно оцінювати знання та вміння здобувачів в умовах застосування ІКТ під час вивчення природничих дисциплін.

Третя педагогічна умова спрямована на розроблення та використання навчально-методичного комплексу дисциплін «Методика навчання біології» та «Наукові дослідження в біології» в електронному доступі на платформі Moodle та додатку Google – Classroom, що сприятимуть вільному володінню майбутніми вчителями засобами ІКТ у професійній діяльності.

Запропонована дисертанткою авторська структурно-функціональна модель виступає системою взаємозв'язаних елементів: мети, завдань, принципів, особливостей підготовки, форм, методів, засобів, підходів, етапів впровадження,

а також критеріїв, компонентів і рівнів сформованості готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до застосування ІКТ у професійній діяльності. Модель передбачає взаємозв'язок функціонально-цільового, змістово-методичного, діялісно-практичного й оцінного блоків, які знаходяться в динамічній єдності.

Функціонально-цільовий блок містить мету, як системотвірний елемент, від якого залежить зміст отриманих результатів; завдання (спрямовані на розвиток потреби у формуванні готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до використання ІКТ у професійній діяльності); принципи (наочності, доцільності, системності та послідовності, міцності знань, доступності й індивідуалізації, зв'язку теорії з практикою, мультимедійності, інтерактивності) та особливості підготовки, що полягають у орієнтуванні в інформаційному середовищі (пошук, опрацювання й обробка інформації засобами ІКТ), сприянні інформаційній взаємодії між суб'єктами освітнього процесу, вмінні працювати із сервісами Google та платформою Moodle.

Змістово-методичний блок представлений дисциплінами, формами, методами, засобами і підходами до освітньої діяльності майбутніх учителів природничих спеціальностей.

Діялісно-практичний блок об'єднує етапи впровадження ІКТ у освітній процес: обґрунтування концептуальних засад формування професійної готовності до практичної діяльності; визначення структури, критеріїв і показників рівнів сформованості професійної готовності; розробка та застосування педагогічних умов підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності. В дослідженні виділено шляхи впровадження ІКТ у освітній процес: розробка практичних і семінарських занять із біологічних дисциплін із використанням ІКТ; використання сервісів Google і платформи Moodle для реалізації навчання. Оцінний блок складається з компонентів (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-творчий методичний, креативно-рефлексивний), критеріїв (мотиваційний, знанневий, методично-діялісний, оцінно-результативний) і рівнів сформованості готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до застосування ІКТ у професійній діяльності (елементарний, репродуктивний, реконструктивний, творчий).

Контроль на початку формування експерименту виявив, що здобувачі вищої освіти ЕГ та КГ продемонстрували фактично однакові результати сформованості готовності до застосування ІКТ за вказаними критеріями, тоді як контроль наприкінці підтвердив позитивну динаміку щодо сформованості готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до застосування ІКТ в ЕГ, які мали змогу навчатися за розробленою авторською структурно-функціональною моделлю такого процесу. Експериментальне дослідження здійснювалося у формі послідовного експерименту. Задля забезпечення об'єктивності оцінювання результатів дослідження було використано емпіричні методи і методи математичної статистики. У підсумку, результати дослідження підтвердили ефективність запропонованих педагогічних умов і структурно-функціональної моделі підготовки майбутніх учителів природничих спеціальностей до застосування ІКТ у професійній діяльності.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше виявлено педагогічні умови (створення позитивного мотиваційного середовища для підвищення готовності учителів природничих спеціальностей до використання ІКТ у професійній діяльності; удосконалення процесу такої підготовки шляхом впровадження інновацій в методику навчання; застосування навчально-методичних матеріалів для ефективного використання ІКТ у професійній діяльності); розроблено й обґрунтовано структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів

ВІТАЄМО!

Атестаційна колегія МОН України присвоїла вчене звання доцента групі науково-педагогічних працівників нашого навчального закладу:

Галагану Ігорю Михайловичу – доцента кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій;

Легін Вікторії Борисівні – доцента кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти;

Олексук Марії Петрівні – доцента кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій;

природничих спеціальностей до застосування ІКТ у професійній діяльності, що містить чотири взаємопов'язані блоки: функціонально-цільовий (складається з мети як системотвірного елемента, завдань, принципів та особливостей підготовки), змістово-методичний (представляє дисципліни, форми, методи, засоби і підходи до освітньої діяльності майбутніх учителів природничих спеціальностей.), діялісно-практичний (показує етапи впровадження ІКТ у навчальний процес і шляхи застосування ІКТ) та оцінний (містить мотиваційно-ціннісний, когнітивно-творчий, методичний, креативно-рефлексивний компоненти; мотиваційний, знанневий, методично-діялісний, оцінно-результативний критерії; елементарний, репродуктивний, реконструктивний, творчий рівні), які об'єднані взаємозв'язками з педагогічними умовами; вдосконалено критерії, показники, рівні готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до використання ІКТ в професійній діяльності; конкретизовано поняття «готовність майбутніх учителів природничих спеціальностей», структуру готовності як системи, що містить мотиваційно-ціннісний; когнітивно-творчий; методичний; творчо-рефлексивний компоненти; подальшого розвитку набула теорія і практика підготовки учителів природничих дисциплін; щільне поєднання паперових та електронних освітніх засобів у підготовці майбутніх спеціалістів; постійне застосування ІКТ у навчальній діяльності здобувачів вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та впровадженні в освітній процес закладів вищої освіти електронного курсу «Наукові дослідження в біології», системи діагностування рівнів готовності майбутніх учителів природничих спеціальностей до використання ІКТ у професійній діяльності, що може бути використана викладачами ЗВО у професійній підготовці майбутніх учителів; навчально-методичного забезпечення, спрямованого на формування готовності майбутніх педагогів до ефективного застосування сучасних інноваційних технологій у професійній діяльності.

Олександр БЕРЕЖАНСЬКИЙ,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту

ІННОВАЦІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Науково-педагогічні працівники – фахівці фізичного виховання та спорту кафедр спортивного профілю нашої академії – стали співорганізаторами та учасниками Першої всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю «Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді», що проходила на базі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Партнерами тернопільських і кременецьких науковців та співорганізаторами наукового форуму стали Федерація бадмінтону України та Українська федерація учнівського спорту. За матеріалами Всеукраїнської наукової конференції опубліковано Збірник наукових праць, який рекомендований до друку Вченою радою факультету фізичного виховання ТНПУ імені Володимира Гнатюка і загальну редакцію якого здійснили тернопільські науковці А.В.Огністий і К.М.Огніста. В Збірнику представлені 48 тематичних наукових досліджень, які здійснили 102 науковці із науково-освітніх інституцій чотирьох країн: України, Польщі, Білорусі та Вірменії.

Серед учасників Всеукраїнської конференції – Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського, Західноукраїнський національний університет, Кременецька гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Львівський національний університет імені Івана Франка, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Буковинський державний медичний університет, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівецький юридичний інститут Одеської юридичної академії, а також Самбірський педагогічний і Самбірський медичний коледжі, Тернопільська ЗОШ №28. Зарубіжний сектор Конференції та Збірника її матеріалів представляють науковці Польського державного університету (м. Пінськ, Білорусь), Вищої школи фізичного виховання (м. Білосток, Польща), Навчального центру педагогів Когнітус (м.Варшава, Польща), ДЮСШ м. Єреван (Вірменія).

Збірник розпочинається Зверненням ректора Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, професора Б.Б.Буяка до учасників згаданої Конференції, в якому зазначається: «Залучення молоді до фізичної культури вимагає розробки сучасних освітніх концепцій, в ході використання яких ставиться завдання не тільки розвивати рухові якості та підвищувати рівень фізичної підготовленості, а також формувати когнітивні уміння, самооцінку. Тому важливе значення надається соціально активному й емоційному включенню молоді в сам процес рухової активності... З цією метою Світова федерація бадмінтону запустила Програму «Shuttle Time». Мета програми – зробити бадмінтон одним із найпопулярніших і доступних шкільних видів рухової активності. Тому одним із завдань роботи Всеукраїнської наукової конференції «Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді» є ознайомлення фахівців із організацією та проведенням занять за міжнародною програмою «Shuttle Time University Course».

Честь відкрити наукову дискусію надали нашим науковцям О.М. Гурковському та В.В.Чижику, які у своєму науковому дослідженні стверджують, що режим дня у школярів загальноосвітньої школи та гімназистів не є сприятливим для їх здоров'я. Особливо це стосується гімназистів, які мають обмаль вільного часу для відновлення фізичних сил та нормалізації емоційного стану. Тому саме для них необхідно визначити пріоритети у забезпеченні культури фізичного здоров'я та мотивації до його покращення. Редактори Збірника А.В. Огністий та К.М. Огніста аналізують важливість

фітнес-програм та шляхи їх реалізації у фізичному вихованні молоді, а польські вчені Кароль Гресь і Дорота Соколовська – процес формування витривалості та сили за допомогою різних спортивних дисциплін, їх колеги Йозеф Заросек, Киши-тоф Соболевський і Александр Журавський – особливості проведення факультативних занять зі спортивних дисциплін у гімназіях. Науковець нашої академії В.І. Банах розробляє проблему «Персоналізований підхід до фізичного виховання». Він вважає, що персоналізоване навчання базується на індивідуальних, особистісних і емоційних характеристиках особистості, чим визначаються форми персоналізованого освітнього процесу у сфері фізичної культури.

Науковці Львівського національного університету імені Івана Франка Л.І. Бітківська й А.С. Касапчук висвітлюють «Розвиток дитячо-юнацького туризму у Кам'яно-Подільському». Вони спираються на досвід туристично-краєзнавчої роботи станції юних туристів у цьому місті, який вказує на певні негативні тенденції у цій сфері роботи з молоддю: відтік спортивних кадрів, які забезпечують навчально-тренувальний процес, зменшення кількості учнів у групах. Одна із причин такого стану – недостатнє матеріально-технічне забезпечення дитячо-юнацького туризму. «Особливості фізкультурно-спортивних заходів у Галичині кінця XIX – на початку XX століття» досліджує Боднар Я.Б. (Тернопільський НПУ імені Володимира Гнатюка). Автор аналізує фізичні вправи, біологічні та гігієнічні фактори, що були характерними для фізичного гарту молоді у згаданий період. Цей же автор у співпраці з А.В. Заседко досліджує «Історію

висвітлюють «Використання фізкультурно-оздоровчих занять у фізичному вихованні молодших школярів»: за конкретними результатами здійснених експериментів показано позитивний вплив спеціально організованої фізкультурно-оздоровчої роботи на фізичний стан четвертокласників. Квартет фахівців-тернополян (І.Я. Грубар, Н.М. Грабик, О.В. Гулька, В.В. Нікітюк) вивчає проблему «Профілактика шкільного травматизму у фаховій підготовці вчителів фізичної культури» і приходять до висновку, що серед причин, які приводять до травм, значне місце займають недоліки організації та методики проведення занять. Наші автори С.В. Димінський, І.С. Сачковський, О.О. Бережанський висвітлюють тему «Характеристика розвитку фізичних якостей юних лижників-орієнтувальників», де наголошують, що у учнів старших класів, які займалися лижним орієнтуванням, значно покращилися функціональні можливості організму. Наші науковці О.М. Довгань і Т.В. Кучер у співавторстві з фахівцем Тернопільського НМУ імені І.І. Горбачевського Н.О. Давимую досліджували комплексну проблему «Причини, профілактика та корекція порушень постави у дітей молодшого шкільного віку». Вони дають наукове обґрунтування причин згаданих порушень і пропонують комплекси вправ коригуючої гімнастики для профілактики і корекції дефектів постави у школярів.

«Основні результати реалізації Програми НОК «Olympic agenda-2020» аналізують науковець Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка В.Д.Єднук і представник Івано-Франківського НТУ нафти і газу І.Я. Хробатин. Вони вважають, що дана

держуніверситет) визначає «Вплив занять фітнесом на рівновагу дітей дошкільного віку» і приходять до висновку, що заняття дитячим фітнесом в закладі дошкільної освіти, зокрема, степ-аеробікою і фітбол-аеробікою, сприяє поліпшенню показників рівноваги у дітей п'яти-шеститирічного віку. Науковці-представники Львівщини О. Кругляк і Т. Кругляк (Самбірський педагогічний коледж імені В. Філіпчука) та Н. Кругляк (Самбірський медичний коледж) запропонували цікаву спеціалізовану тему «Фрізбі на заняттях з фізичного виховання у фахових коледжах», де висвітлили особливості та методику використання літаючого диска – фрізбі на заняттях з фізичного виховання.

Науковці Тернопільського НТУ імені Івана Пулюя Я.В. Курко, З.І. Кульчицький та І.Б. Казмірчук обрали особливо цікаву тему із явно вираженим соціальним акцентом – «Параметри якості життя студентів різних спеціальностей». Вони доводять об'єктивний взаємозв'язок суб'єктивного ставлення до рівня життя із спеціалізацією навчання, а також вказують на пряму залежність між рівнем життєвої рухової активності, позитивним ставленням до свого життя, наявністю шкідливих звичок, надмірними психічними навантаженнями як параметрами якості життя студентів. Група білоруських науковців у складі О.М. Лабінцевої, М.Ю. Лабінцева та І.Н. Самусика (Пінський держуніверситет) характеризують «Сучасні підходи до підготовки спортсменів з греблі на різних тренувальних етапах» і дають конкретні рекомендації: розраховувати енергетичні затрати організму спортсмена і персонально визначити оптимальний питтєвий режим, раціон харчування, обсяги та інтенсивність фізичних навантажень. А троє науковців із Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка Г. Лаврін, І. Середа, Н. Осип пропонують матеріал «З досвіду проведення дистанційних занять з фізичного виховання у ТНПУ ім. В. Гнатюка (на прикладі шахів або шашок)». Вони розробили алгоритм організації онлайн-турнірів з шахів чи шашок під час дистанційних занять. П.І. Ладика (Тернопільський НПУ і. В. Гнатюка) висвітлює «Світові тенденції розвитку техніки пересування у лижних гонках і біатлоні», де підкреслює, що сучасна техніка лижних гонки має поєднувати потужність з економічністю, а також передбачати різні варіанти пересування під час проходження змагальних дистанцій.

Науковці Західноукраїнського національного університету Е.І. Маляр і Н.С. Маляр розмірковують про «Особливості ігрової взаємодії регбістів». Вони наголошують на важливості ігрової взаємодії та змагальної діяльності, і, зрозуміло, на пріоритеті взаємодії між гравцями різних амплуа. Про особливості хореографії як засобу гендерного виховання учнів, формування їх уявлення про красу рухів людини, її тіла та поведінки та впливу на гармонійний розвиток особистості пишуть І.І. Машталер і Р.А. Власюк у статті «Вплив хореографії на формування гендерної рівності школярів у процесі фізичного виховання». Т.С. Мицкан (Прикарпатський НУ імені Василя Стефаника) розробляє тему «Мотиваційна основа збереження здоров'я», де доводить, що оптимізація мотиваційної активності суб'єкта виступає умовою збереження його психофізичного здоров'я учасників освітнього процесу. В.І. Наумчук (Тернопільський НПУ ім. В.Гнатюка) вважає важливою проблему «Використання спортивних і рухових ігор у Новій українській школі: реалії та перспективи», а в ній актуалізує ефективність змісту чинних навчальних програм з фізичної культури для закладів загальної середньої освіти. Глобальною для освітньої сфери проблемою «Етика академічних взаємовідносин» (на основі сучасних практик Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка) розробляють науковці цього закладу вищої освіти А.В. Огністий та О.Б. Ящик. Вони розкривають поняття етики академічних взаємовідносин в університеті та висвітлюють шляхи реалізації принципів академічної доброчесності.

Тернопільського футболу в хронологічному викладі». Наших фахівців М.В. Божику, В.М. Трифонюка і Л.Ю. Левандовську зацікавила «Диференціація фізичного виховання школярів». Автори проаналізували науково-методичну літературу з цієї проблематики та чітко визначили терміни «диференціація» і «диференційований» підхід. Їх основний висновок: у зв'язку із зниженням у підлітків показників фізичної працездатності та загального рівня фізичного здоров'я, на уроках фізичного виховання необхідно диференційовано застосовувати рухові режими. У статті «Сучасний урок фізичної культури» тернопільський науковець О.Т. Винничук обґрунтовує думку, що в структурі загальної середньої освіти фізична культура повинна мати прикладний характер, займати одне із провідних місць у системі між предметних зв'язків, чим сприяти вирішенню загально педагогічних завдань.

Тандем науковців Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка, Р.А. Власюк та І.І. Машталер визначають «Компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності», серед яких вони виокремили мотиваційний, змістовий і діяльнісний компоненти. й акцентували, що ефект підготовки вчителів фізичної культури забезпечується їх тісним взаємозв'язком. Представники університету-господаря Наукового форуму Н.М. Грабик, І.Я. Грубар, О.І. Калугіна

Програма сприяла зміцненню олімпійських цінностей та авторитету МОК, оптимізації змін у програмі Олімпійських Ігор і посиленню уваги суспільства до проблем спорту. Н.О. Земська (Прикарпатський НПУ імені Василя Стефаника) у статті «Вплив занять фітнесом на фізичний стан студенток» розкриває ставлення молоді до занять спортом, характеризує пріоритетні види фітнесу серед студентів і його вплив на серцево-судинну та дихальну системи студенток. Львів'яни В.І.Кійко та Р.Р. Сіренко (Львівський НУ імені Івана Франка) характеризують «Теоретичні аспекти формування гендерної компетентності інструкторів з фізичної культури». Вони виокремлюють основні напрями досліджень із проблем упровадження гендерного підходу на заняттях фізичного виховання в закладах освіти.

Конкретну тематику «Про результати туристично-краєзнавчої експедиції «Древнім князям трактом від Галича до Тереховлі», здійсненої студентами факультету фізичного виховання ТНПУ ім. Володимира Гнатюка» запропонував науковець цього вищого закладу освіти І.Д. Клапоушак. В роботі зроблено висновок: матеріали експедиції стали важливим елементом розробки, інформаційного забезпечення та інфраструктурного облаштування мережі місцевих краєзнавчих туристичних маршрутів, а також для формування привабливого туристичного іміджу нашого регіону. Науковець з Білорусі Н.В. Ключко (Поліський

ІННОВАЦІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Актуальну методологічну проблематику «Процес підготовки майбутнього вихователя до фізичного виховання дітей через інноваційні технології» вирішують Н. Осип, П. Петрица, Г. Лаврін (Тернопільський НПУ ім. В. Гнатюка), які приходять до висновку, що саме інноваційна освіта спонукає суб'єктів навчання до активного, творчого засвоєння, а згодом і застосування отриманих знань. Методологічна проблематика присутня і в статті «Формування готовності учителів фізичного виховання до організації спортивно-оздоровчої діяльності» (Ю.І. Палічук, Буковинський держмедуніверситет), де наголошується на важливості навчально-методичного забезпечення, застосування інноваційних технологій та мотиваційних ресурсів для утвердження цінностей здорового способу життя. «Олімпійська освіта молодших школярів» – тема, яку висвітлюють М.В. Божик (Кременецька ОГПА ім. Тараса Шевченка), Ю.І. Палічук (буковинський ДМУ) і К.М. Огніста (Тернопільський НПУ ім. В. Гнатюка). Автори підходять до практичного висновку: поєднуючи спортивну діяльність і рухову активність з культурою та освітою, ідеї олімпізму пропагують спосіб життя, який ґрунтується на загальнолюдських інтелектуальних і етичних цінностях. П.М. Петрица та Н.Б. Осип (Тернопільський НПУ ім. В. Гнатюка) аналізують «Компетентність студентів з фізичного виховання в закладах вищої освіти». У їх статті розкривається поняття компетентності студента з фізичного виховання, її значення та компоненти. ТанDEM науковців з Прикарпатського НУ імені Василя Стефаника В.Р. Римик і Р.В. Римик здійснюють порівняльний аналіз «Досвіду психофізичної підготовки працівників поліції у зарубіжжі та в Україні». Автори наголошують, що працівники правоохоронних органів для успішного виконання професійних обов'язків повинні мати високий рівень психофізичної підготовки, яка

принципово необхідна при діях в екстремальних ситуаціях.

«Профілактика травматизму під час занять легкою атлетикою зі спеціалізацією бігу на середні та довгі дистанції» – тема дослідження групи науковців Прикарпатського НУ імені Василя Стефаника (Р.В. Римик, Л.Б. Маланюк, А.В. Синиця, С.А. Марчук). У статті здійснено аналіз результатів опитування фахівців обласного лікувально-фізкультурного центру здоров'я за проблемою профілактики травматизму і зроблено висновок, що основними причинами травматизму на заняттях стають методичні помилки, неякісна підготовка місця заняття, надмір фізичних навантажень на учасників занять чи змагань. Фахівець Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка І.А. Салук досліджує «Застосування комп'ютерної програми «Different» для розподілу студентів на різні типологічні групи в залежності від рівня фізичного здоров'я» і переконує що використання згаданої програми дозволить оперативно визначити типологічні групи осіб за простими фізіологічними показниками та застосувати індивідуалізацію динамічних навантажень у процесі фізичного виховання учнівської та студентської молоді. Їх колеги І.О. Середа та Г.З. Лаврін характеризують «Фітнес-аеробіку як форму підвищення ефективності розвитку координаційних здібностей в старших класах», де розкривають можливість оздоровчої аеробіки у розвитку відносно самостійних компонентів таких здібностей. Ще один тандем тернопільських науковців – В.І. Сіткар і С.В. Сіткар – розробляють тему «Особливості фізичного розвитку та навчання дітей: нейропсихологічний підхід». Вони наголошують на тому, що все навчання дитини, її інтелект, мова, поведінка залежать від сформованості нервової системи, а також вважають сенсомоторний розви-

ток основою розвитку розумового.

«Теоретичні засади формування у школярів 9–11 класів потреби фізичного вдосконалення» висвітлюють О.В. Сопотницька (Тернопільський НПУ ім. В. Гнатюка) та Р.С. Сопотницький (Тернопільська ЗОШ №27 ім. В. Гурняка). Автори розкривають етапи формування такої потреби: виникнення інтересу та бажання щоденних занять фізичною культурою, відчуття потреби в рухових діях і поява стійкої мотивації до занять фізичною культурою. Д.Р. Тютюк та О.В. Шукатка (Львівський НУ ім. Івана Фланка) визначають «Основи дозування фізичних навантажень школярів», що здійснюються на основі загального аналізу рухових навантажень учнів молодшого шкільного віку. Вірменський науковець Д.С. Фаградян характеризує «Особливості розвитку рухових здібностей п'ятирічних дітей». Автор дослідження приходить до висновку, що показники розвитку рухових здібностей хлопчиків і дівчаток цього віку відрізняються незначною мірою і розвиваються в рівних темпах. Група фахівців, до якої входять С.З. Храбра, О.Р. Барладин, Л.О. Вакулєнко, І.Є. Костів (Тернопільський НПУ ім. В. Гнатюка), Д.В. Вакулєнко (Тернопільський НМУ ім. І.Я. Горбачевського) і К.В. Атаманчук (Тернопільський обласний лікарсько-фізкультурний диспансер) досліджують конкретну проблематику «Динаміка рівня насичення киснем гемоглобіну артеріальної крові (сатурації) після фізичного навантаження у юних спортсменів» і на цій основі роблять висновок, що динаміка показників сатурації після фізичного навантаження дає можливість оцінити рівень адаптаційної здатності кардіо-респіраторної системи цієї категорії спортсменів. Важливу і цікаву у гендерному відношенні тему «Оптимізація рухового режиму жінок віком 21–35 років» вивчає квінтет науковців Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка (С.З. Храбра,

О.Р. Барладин, Л.О. Вакулєнко, В.В. Грушко, А.О. Станько). Дослідники наголошують, що оздоровчі тренування позитивно впливають на фізичний стан жінок цієї вікової категорії, насамперед, сприяють нормалізації маси тіла, артеріального тиску та інших показників.

«Модель організації рекреаційних занять фізичною культурою студентської молоді» аналізують представники Прикарпатського НУ імені Василя Стефаника М.М. Христан і С.Б. Мальона. На їх думку, курс України на євроінтеграцію вимагає формування нової філософії щодо фізичного виховання молодого покоління і вони виокремлюють низку проблем в організації та розвитку системи оздоровчо-спортивної рекреації. Г.А. Шандригось (Тернопільський НПУ ім. В. Гнатюка) висвітлює тему «Фізична підготовка учнів старшого шкільного віку засобами спортивної боротьби», де закликає створити і використовувати програму фізичної культури з елементами з спортивної боротьби на уроках фізичної культури в загальноосвітній школі. Польський фахівець О.О. Шпомер (Навчальний центр педагогів Когнітус, м. Варшава) вивчає «Вплив сучасних гаджетів на фізичну активність дітей та результати їх навчання у школі» і звертає увагу на надмірне використання дітьми електронних гаджетів, що вимагає особливої методики в забезпеченні рухової активності школярів. Чернівецькі науковці М.Ю. Ячнюк, Ю.Б. Ячнюк, О.В. Зендик (Чернівецький НУ ім. Ю. Федьковича) і Н.М. Букорос (Чернівецький юридичний інститут Одеської юридичної академії) оцінюють «Використання фітнестехнологій у роботі з дітьми в системі клубу «Спортлайф» і приходять до висновку, що підвищення рухової активності сприяє гармонійному розвитку дитини, позитивно впливає на її інтегральні характеристики.

Валентина КАЩУК

День 11 лютого – особливий у житті світового наукового співтовариства, а звідси – і кожного з нас, причетного до науки, до підготовки науково-освітніх кадрів, до здійснення науково-аналітичного пошуку в усіх напрямках наукового пізнання та науково-дослідницької діяльності. 22 грудня 2015 року Генеральна асамблея ООН проголосила цей день Міжнародним днем жінок і дівчат у науці. Цим актом була визнана важлива роль жіноцтва у зміцненні наукового потенціалу людства, спрямованого на вирішення культурно-освітніх, соціально-економічних, політичних та інших актуальних цивілізаційних проблем сучасного суспільства. Така пам'ятна дата відзначається за підтримки ЮНЕСКО та спеціальних структур ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок і дівчат у повноцінному та рівному доступі до участі в науково-аналітичній та науково-дослідницькій діяльності. Варто знати таку промовисту статистику: 30% науковців у світі – жінки, а в Україні цей показник сягає 46%. В цих даних – підтвердження важливої ролі українок в інтелектуальному житті нашого суспільства, а також свідчення наявності умов для виявлення українською жінкою її науково-творчих можливостей і талантів.

Науково-педагогічні працівники вищих закладів освіти та співробітники наукових інституцій різних профілів і рівнів відзначили своє професійне свято з використанням дистанційних інформаційних технологій, насамперед можливостей онлайн-спілкування. Зокрема, з ініціативи та за організаційних зусиль науковців Центру гендерної освіти кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету була проведена тематична онлайн-зустріч «Жінки в науці», до якої долучилися жінки-науковці з багатьох вищих закладів освіти України. До розмови про внесок жінок у розвиток національної науки, що зробило їх відомими в Україні

НАУКА – КАТЕГОРІЯ ЖІНОЧОГО РОДУ

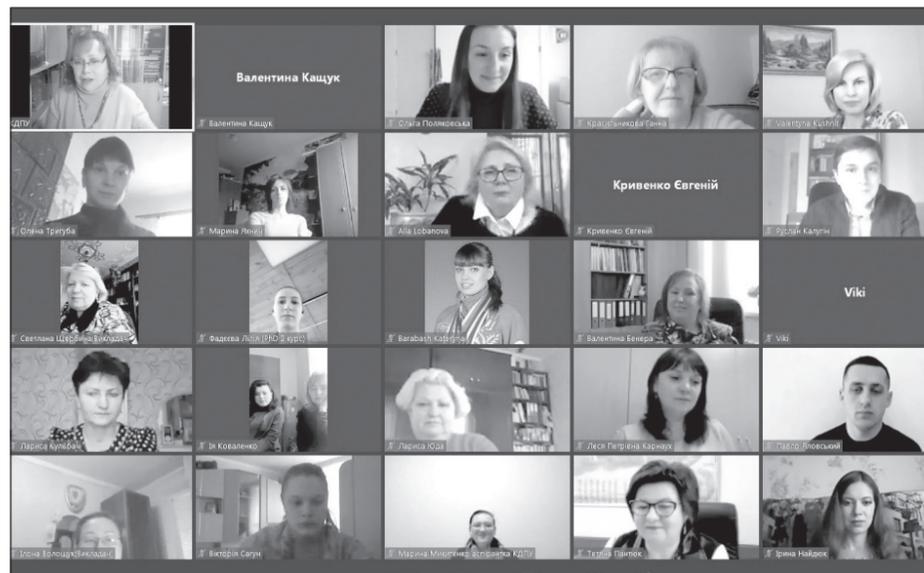
та за її межами, долучилися понад сімдесят представників та представниць університетської наукової спільноти нашої держави: Хмельницького національного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Донбаського державного педагогічного університету, Дрогобицько-

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

реалізації гендерного підходу в підготовці фахівців для національної школи та наголосив на актуальності вирішення гендерної проблематики. Модератором онлайн-спілкування виступила доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки Криворізького ДПУ, професор Тетяна Дороніна, яка має вагомі наукові

Ніна БАГНЮК

ПРО ОСВІТУ В КРЕМЕНЦІ – НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Серед пріоритетів «Люблінського трикутника» – регіонального альянсу Польщі, Литви та України – є культурна, наукова й освітня співпраця, що ґрунтується на традиціях та історичних зв'язках трьох країн. У рамках цієї співпраці на вико-

тора Кременецького лісотехнічного коледжу Андрій Стрижак, директор Волинського ліцею імені Нестора Літописця Володимир Мишко, голова Товариства Відродження польської культури імені Юліуша Словацького Мар'ян Каня, директор Кременецького краєзнавчого музею Андрій Левчук, науково-педагогічний колектив академії, місцеві депутати і громадські активісти.

Урочисті заходи відкрилися Архиєрейським богослужінням у Соборі Преображення Господнього – найвищій архітектурній споруді міста, яка була створена серцем і розумом Павла Гжицького більше 200 років тому і донині приваблює місцевих мешканців та туристів своєю красою та величчю. Особливо знаковою стала спільна поминальна панахида з участю представників духовенства православної, греко-католицької та римо-католицької конфесій.

По закінченні панахиди під супровід молитовно-хвалебної пісні «Алілуя» у виконанні камерного хору академії відбулось урочисте відкриття Галереї

«Дорожньої карти між Україною та Республікою Польща» Кременецька гуманітарно-педагогічна академія ім.Тараса Шевченка разом із Генеральним Консульством РП у Луцьку та Кременецькою міською радою зініціювали ряд спільних заходів, присвячених 260-річчю від дня пам'яті Павла Гжицького – відомого архітектора XVIII століття, творця багатьох архітектурних будівель тогочасної Волині та Галичини.

Однією зі створених П.Гжицьким архітектурних перлин є комплекс споруд колишнього Єзуїтського колегіуму в Кременці, що став першовитоком цілого ряду освітніх установ міста від більш як двохсотлітньої давнини до наших днів і нинішнім місцем проведення урочистостей з нагоди відкриття Галереї засновників освітніх закладів нашого міста і відзначення

Після ознайомлення з портретами Галереї гостей і присутніх запросили на урочисту імпрезу до актового зали академії ім.Тадеуша Чацького. Ведучий дійства, проректор з виховної роботи Микола Сиротюк, представив усіх поважних гостей і запропонував розпочати виступи відеозверненням Василя Кременя. До слова був запрошений архієпископ Тернопільський і Кременецький, високопреосвященний Нестор, який наголосив, що хоч не всі причетні до кременецької освіти були українцями, та кожен з них любив це місто, а нам треба активно долучатися до творення майбутнього України, і вручив Благословенну Грамоту ректору академії, професору Афанасієві Ломаковичу за вагомий вклад у розвиток вищої освіти у Кременці. Виступи продовжили преосвященний владика Віталій Скоморовський; консул Генерального Консульства Польщі у Луцьку Тереза Хрущ; професор Університету Івана Павла II у Кракові Богуслав Красновольський (у форматі відеозвернення); представник Академії Ігнаціанум у Кракові, отець Кшиштоф Фома,

який від імені ректора Академії Ігнаціанум, професора Юзефа Бремера та декана відділу філософії, професора Томаша Фоми на знак дружби вручив добірку книг для бібліотеки академії; голова Тернопільської обласної ради Михайло Головка, заступник голови Кременецької РДА Алла Злочевська, кременецький міський голова Андрій Смаглюк.

Яскравим аргументом високої оцінки особистого внеску ректора нашої академії, професора Афанасія Ломковича у розвиток української освіти стало нагородження його медаллю Національної академії педагогічних наук України «Григорій Сковорода».

Приємним сюрпризом стали урочистості і для кращих студентів академії Яни Авдіук, Ілони Данилюк і Назара Багнюка, яким було вручено Сертифікати імені Гуго Коллонтая на отримання щомісячної стипендії у розмірі 4000 гривень.

На завершення програми для гостей імпрези підготували концерт інструментальної музики з участю симфонічного оркестру академії під орудою Володимира Козачка, баяніста

400-ліття європейської освітньої традиції у Кременці.

Тож і цілком природно, що на такому серйозному дійстві були присутні досить поважні гості, серед яких – український релігійний діяч, архієрей Православної церкви України, архієпископ Тернопільський і Кременецький, кандидат богослов'я, високопреосвященний Нестор; єпископ Луцької дієцезії Римо-католицької церкви, преосвященний владика Віталій Скоморовський; настоятель парафії Святого Станіслава у Кременці, ксьондз Лукаш Грохля; протоієрей храму Преображення Господнього о.Роман Іваницький; консул Генерального Консульства Республіки Польща Тереза Хрущ; голова Тернопільської обласної ради Михайло Головка, заступник голови Кременецької РДА Алла Злочевська, Кременецький міський голова Андрій Смаглюк, перший проректор Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка Григорій Терещук, директор Кременецького фахового медичного коледжу імені Арсена Річинського Петро Мазур, заступник дирек-

засновників нашої альма-матер у стінах її історичного корпусу. З вітальним словом до присутніх звернувся ректор академії, професор Афанасій Ломакович. Кандидат історичних наук, доцент Володимир Собчук ознайомив із вагомими постатями освітнього поступу Кременця, портрети яких стали експонатами відкритої Галереї:

«отець-архітектор» Павло Гжицький; Митрополит Київський і Галицький Петро Могила; ініціатор утворення і фундатор будівництва Кременецького колегіуму, князь Міхал Сервацій Вишневецький і його брат, князь Януш Антоній Корибут Вишневецький; міністр закордонних справ Російської імперії, князь Адам Єжи Чарторийський; Коронний підканцлер Речі Посполитої Гуго Коллонтай; видатний освітній діяч, історик, колекціонер Тадеуш Чацький, український вчений, державний, політичний та громадський діяч, президент НАПН України Василь Кремень.

Павла Яловського, сопілкарки Мар'яни Томашівської та заслуженого артиста України Миколи Швидківа.

ФЕНОМЕН ОСВІТИ У КРЕМЕНЦІ: ВІД ІСТОРІЇ ДО НОВІТНІХ ФОРМАТІВ РОЗВИТКУ

Афанасій Ломакович, ректор академії, професор В історичному корпусі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбулась подія, значення якої виходить далеко за межі Кременця, Тернопільщини і України загалом. Наш освітній заклад разом із Генеральним Консульством Республіки Польща у Луцьку і Кременецькою міською радою розпочинає амбітний соціокультурний проєкт у форматі «Люблінського трикутника» – регіонального альянсу Польщі, Литви та України.

У XXI столітті ми прагнемо відновити велич славетних Волинських Афин XVIII століття. При цьому ми керуємося висновком доктора Целіні Кісель-Дорогніцької з Академії Ігнатіанум у Кракові щодо доцільності інспірування феномену кременецької освіти XVIII століття на день сучасний.

Архітектурно-освітній феномен Кременця, який, за визначенням професора Анжея Шмита, є ідеальною освітньою локацією, а також чотирьохсотлітня кременецька європейська освітня традиція являються унікальним спільним надбанням держав України та Польщі. Бо спільна історична спадщина, як зазначено в офіційних документах «Люблінського трикутника», – це потужний інструмент фор-

пам'яті, у збудованому ним храмі провели представники трьох провідних християнських конфесій: Православної церкви України, Римо-католицької церкви, Української греко-католицької церкви.

Треба взяти до уваги, що постать Павла Гжицького,

Тереза Хруц**Консул Генерального Консульства Республіки Польща:**

Наша розмова про феномен освіти міста, яке вже 400 років влітається у європейський освітній простір. З боку Консульства Республіки Польща у Луцьку, кожного поляка і панства польського академія Кременецька - це дуже велике і важливе місце в нашій історії. Тому ми будемо докладати всіх зусиль, щоб зберегти його на високому рівні.

як і феномен світської освіти Кременецького колегіуму, є явищами, ще не достатньо відомими для Кременця й України загалом. Гжицький був не лише архітектором, а й майстром графіки, живопису, видатним знавцем сакральної геометрії. Він 30 років жив, працював у

Кременці, де і помер 28 січня 1762 року.

Творіння Гжицького – величний комплекс колегіуму з балюстрадою і скульптурною композицією Мадонни, перебудована ним дзвіниця костелу (нині це Миколаївський собор) і будівля нинішньої Кременецької ЗОШ № 1 ім. Галини Гордасевич створюють європейське обличчя та архітектурну доміную Кременця.

Таким чином, засобами архітектури і скульптури Павло Гжицький у свій час формував європейську ідентичність і єднав Кременець з Європою. На думку відомого польського професора Анжея Шмита, комплекс будівель Кременецького колегіуму, який є архітектурно-освітньою перлиною Західної України, є найбільш придатним для потреб освіти.

Подивитися на палати і кляштор Кременецького ліцею приїздив Тарас Шевченко. Про них писали Олена Пчілка і Микола Пржевальський. Колегіум, балюстраду з Кременецькою Мадонною зображали провідні графіки і живописці Європи. Творчий спадок Гжицького досліджують провідні фахівці з архітектури та історії культури.

Щодо соціокультурної спадщини Кременецького колегіуму, то він був закладом особливого типу. У тогочасній величезній Речі Посполитій функціонували лише сім таких колегіумів: у Кременці, Любліні, Новогородку, Острозі, Полоцьку, Несвіжі. Цілковито ймовірно, що саме завдяки кваліфікації професорського складу, бібліотечному фонду, обладнанню навчальних

кабинетів, забезпеченню навчальними програмами Кременецького колегіуму повністю відповідав стандартам колегіумів Барселони, Рима, Кракова і найвищим освітнім вимогам тогочасної Європи.

нинішньої Кременецької академії.

Однак витоки європейської освіти у Кременці ведемо від парафіяльної школи, яка діяла у костелі, заснованому у 1538 році королевою Боною. У фундаційному привілеї костелу фігурує посада ректора, що є першою документальною згадкою про функціонування на Волині навчального закладу. Має місце також припущення, що навчальний заклад діяв і в складі Францисканського монастиря (орієнтовно від 1606 року). Важливий етап для розвитку Кременецької освіти пов'язуємо з діяльністю Братської школи, яка давала посилену освіту на основі європейських програм і методик.

Щодо знаменитих

Волинських Афин, то професор Оксфорду Норман Дейвіс, член Британської академії і Академії наук у Кракові, у фундаментальній праці «Боже Ігрище: історія Польщі» зазначив: «У Кременці на Волині у XIX столітті Ліцей давав освіту університетського рівня».

Український державний діяч, видатний вчений, академік Ігор Юхновський у 30-х роках минулого століття жив із сім'єю у Кременці і навчався у нашому Ліцеї. У 2019 році він наголосив: «Я би дуже хотів, щоб рівень освіти в сучасній Україні був таким, як у Кременецькому ліцеї».

Крім освіти й архітектури високого європейського рівня, навчальні заклади чотириста років формували у Кременці потужну соціокультурну інфраструктуру: від друкарні Братської школи XVII століття до трамплінів, саної траси, музею, планерної школи Кременецького ліцею у 20-30-х роках минулого століття, бібліотеки колегіуму у XVIII столітті, Волинських Афин у XIX столітті і ліцею у XX столітті, які, поза сумнівом, належали до числа кращих європейських публічних бібліотек. Отже, навчальні заклади протягом століть здійснювали євроінтеграцію Кременця.

Маємо глибоке переконання, що феномен 400-літньої європейської освітньої традиції Кременця дійсно є важливим спільним надбанням держав України і Польщі. Керуючись вищеозначеним, Кременецька гуманітарно-педагогічна

академія ім. Тараса Шевченка разом з Генеральним консульством Республіки Польща у Луцьку і Кременецькою міською радою дійшли висновку щодо подальшого ретельного вивчення цього соціокультурного явища і використання його досвіду у реаліях XXI століття.

З цієї метою 28-29 квітня плануємо провести у Кременці Міжнародний симпозіум, а 4-5 вересня розглянути це явище на окремій студії Міжнародного літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур».

Андрій Смаглюк**кременецький міський голова:**

Історія Академії та історія Кременця тісно переплітаються і не можуть існувати одне без одного. Тому тепер дуже важливо залишатися патріотом і свого освітнього закладу, і свого міста. А патріот – це той, хто робить хоч невеличкий вклад у їх розвиток совістю, мораллю, духовністю, за законами держави, за Божими законами – і таким чином долучається до творення історії.

Таким чином, завдячуючи Павлу Гжицькому, ми чітко бачимо місце і місію нинішньої Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка у форматі «Люблінського трикутника». У цьому вбачаємо і значення використання його неоціненної спадщини для Академії, Кременця, України і Польщі загалом.

Віталій Скоморовський
єпископ Луцької дієцезії Римо-католицької церкви
преосвященний владика:

Думаю, що українська незалежність уже є зрілою, тому що ми можемо визнати наші корені такими, якими вони є, незалежно від походження, церкви. Різномірність наших традицій – це дуже велике багатство України. Це нас тільки збагачує. Бажаю академії процвітання і подальших успіхів.

мування у XXI столітті сучасних політичних, культурних та соціальних реалій Центральної Європи.

Ми відзначаємо 400 років європейської освітньої традиції у Кременці. За цим віковим показником Кременець є другим після Львова освітнім центром України. Європейська дослідниця освіти і науки, професор Каліна Бартніцька вважає, що дух Кременця творить тут «центр освіти і науки крізь віки».

Відаємо шану й увічнюємо у новоствореній Галереї засновників нашої Альма-матер видатних діячів України, Литви і Польщі, які творили освіту в Кременці від XVII до XXI століття: Митрополит Київський і Галицький Петро Могила у 1636 році благословив Братську школу в Кременці; князь Януш Антоній Корибут Вишневецький – ініціатор утворення і фундатор будівництва Кременецького колегіуму; князь Михайло Сервацій Корибут Вишневецький – фундатор будівництва Єзуїтського колегіуму в Кременці; князь Адам Єжи Чарторийський – куратор Віленського освітнього округу, війну за Гімназію і Ліцей у Кременці на початку XVIII століття у запеклій боротьбі з лобістами Вільна і Києва виграв у владних кабінетах Санкт-Петербурга; Гуго Коллонтай, котрий вклав у справу творення Волинських Атен увесь доробок власного досвіду, накопичений у реформі Краківської Академії, вибрав Кременець для розташування майбутнього центру освіти і визначив науки, які вивчалися у Волинській

гімназії і Ліцеї; Тадеуш Чацький, видатний організатор освіти, візитатор Віленського освітнього округу, що зробив неоціненний внесок у непросту справу організації, становлення і розвитку Волинської гімназії; Василь Кремень, президент Національної академії педагогічних наук України, Міністр освіти і науки України у 2000 – 2005 роках, котрий ретельно вивчав можливість відродження вищої освіти у Кременці, а згодом підписав документи, необхідні для створення Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка.

Отець Кшиштоф Фома
представник Академії Ігнатіанум у Кракові:

Кременець – це не тільки Афини Волинські. Тут можна побачити і Рим, і Константинополь, і Єрусалим, і Париж. А ще – відчуття духу прагнення до єднання, який був визначальним для єзуїтів XVIII століття.

І, звичайно, окреме слово про Павла Гжицького. Профес «Товариства Ісуса», відомий у Європі архітектор XVIII століття. Автор ряду архітектурних споруд тогочасної Волині та Галичини, в тому числі величного комплексу будівель Єзуїтського колегіуму в Кременці. Знаменно, що Архиєрейське богослужіння, приурочене 260-річчю його

кабинетів, забезпеченню навчальними програмами Кременецького колегіуму повністю відповідав стандартам колегіумів Барселони, Рима, Кракова і найвищим освітнім вимогам тогочасної Європи.

У нижчих перших трьох класах, де навчання тривало три роки, і двох середніх класах, де вчилися четвертий і п'ятий рік, вивчали риторику, іноземні мови, красномовство, ораторське мистецтво, поетику, історію на основі праць Цицерона, Овідія, Вергілія, Іоанна Златоуста, Цезаря, Тита Лівія, Горація, Платона, Плутарха, Арістотеля, Демосфена, Фукидіда, Гомера та інших європейських педагогів і вчених.

У вищих (6-му, 7-му, 8-му) класах вивчали трьохрічний курс філософії, в тому числі логіку, фізику і математику, метафізику і етику, моральну філософію, загальну філософію і географію на основі праць провідних європейських філософів і вчених того часу: Арістотеля, Фукидіда, Евкліда тощо.

Крім цього, вихованці колегіуму займалися фехтуванням, їздою верхи на конях, плаванням, катанням на ковзанах, грали у більярд, брали участь у театральних виставах. Зважаючи на незавершене будівництво комплексу колегіуму, робимо логічне припущення, що у Кременці планувалося утворення повного колегіуму першого типу, де навчання у вищій школі тривало би 7 років. Такі колегіуми діяли у Львові і Вільно і згодом отримали статус університетів, що, найбільш імовірно, планувалося і для Кременця.

Безперечно, фундаментом феномену кременець-

В ЄДНОСТІ – НАША СИЛА!

Ректорат, науково-педагогічні та адміністративно-технічні працівники Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка спільно з учительським та учнівським колективами Кременецького загальноосвітнього закладу середньої освіти №1 імені Галини Гордасевич приєдналися до загальнонаціональних заходів щодо консолідації українського суспільства і підтримання територіальної цілісності, соборності та захисту незалежності України, яка постала перед загрозою нової агресії з боку Російської Федерації.

Перший крок до всенародного єднання продовжать наступні заходи, які показують, що лише спільними зусиллями ми можемо досягти бажаної перемоги над ворогом, берегти і будувати дійсно щасливу, сильну, багату і незалежну Українську державу.

В ЄДНОСТІ – НАША СИЛА!

МЕТОДИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ – В РЕЖИМІ ОНЛАЙН

Лариса РАЦ

На базі Фахового коледжу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбулося чергове засідання методичного об'єднання викладачів суспільних дисциплін закладів фахової передвищої освіти Тернопільської області, яке проходило у форматі онлайн-семінару. Викладачі суспільних дисциплін фахових коледжів Тернопілля працювали над важливою в методологічному й актуальною в теоретичному плані проблемою «Формування потреби різнобічного розвитку власних здібностей і нахилів в оволодінні сучасними методами оперування знаннями, вміннями використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології».

Учасників онлайн-семінару привітала директор Фахового коледжу КОГПА ім.Тараса Шевченка Оксана Камінська. У своєму вступному слові вона окреслила неперехідну теоретичну і практичну значимість тематики, внесеної до порядку денного чергової зустрічі викладачів суспільних дисциплін освітніх установ області, та інформувала про особливості роботи фахівців-суспільників нашого педагогічного коледжу в цьому тематичному напрямку. До вітань директора коледжу-господаря онлайн-семінару приєдналася методист Ради директорів закладів фахової педагогічної освіти Тернопільської області Ірина Лещик, яка наголосила на важливості застосування та особливостях використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації та здійсненні навчального процесу з посиленням на конкретні здобутки викладачів-суспільників регіону саме в цьому секторі методичної роботи.

В онлайн-семінарі брали участь 60 викладачів суспільних дисциплін із 15 фахових навчальних закладів нашої області. Найширше були представлені господарі методичного онлайн-зібрання і Коледж економіки, права та інформаційних технологій Західноукраїнського національного університету. Серед учасників наукового форуму – фахівці-суспільствознавці з Чортківського медичного коледжу, Тернопільського коледжу імені Івана Пулюя, Борщівського агротехнічного коледжу, Заліщицького коледжу імені Євгена Храпливого, Бережансь-

кого коледжу Національного університету біоресурсів і природокористування України, Тернопільського коледжу харчових технологій і підприємництва, Кременецького лісотехнічного коледжу, Гусятинського фахового коледжу ТНПУ імені Івана Пулюя, Буцацького коледжу Подільського державного університету, Чортківського коледжу економіки і підприємництва Західноукраїнського національного

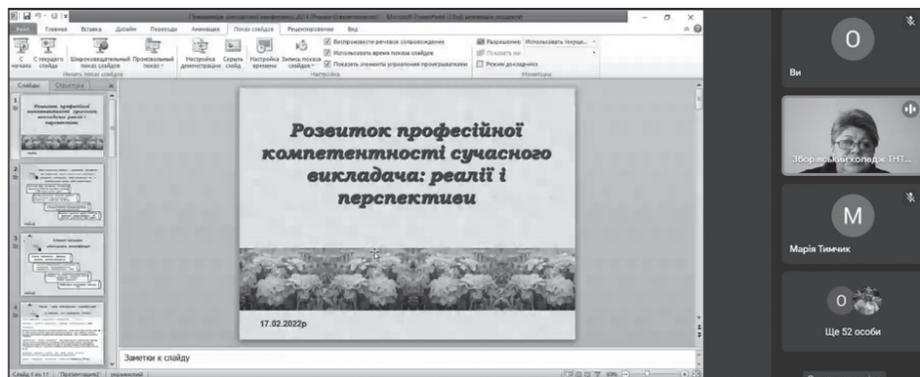
жу Оксана Терп'як дала характеристику кадрово-педагогічного потенціалу викладачів суспільних дисциплін педколеджу, їх можливостей та особливостей здійснення ними навчально-виховної роботи з майбутніми педагогами закладів загальної середньої освіти, ознайомила учасників онлайн-семінару із фахово-методичними здобутками викладачів-суспільників. Конкретним практичним

наук, викладач суспільних дисциплін нашого фахового коледжу Віталій Галішевський.

Закономірно й оправдано, що основний внесок у виконання програми цього методичного зібрання викладачів-суспільників області зробили члени нашої циклової комісії викладачів гуманітарних дисциплін. Не тільки актуальну, а й популярну серед здобувачів вищої освіти тематику «Організація роботи з підготовки студентів до державної підсумкової атестації (зовнішнього незалежного оцінювання) із впровадженням тестових технологій» запропонував учасникам онлайн-семінару викладач коледжу Віталій Романюк. Його колега Сергій Колісецький конкретно продемонстрував невичерпні можливості інформаційно-комунікаційних технологій у здійсненні навчально-виховної роботи. Формою такої демонстрації виступила організована і проведена ним віртуальна екскурсія «Музей як центр історико-краєзнавчих досліджень та його роль у розвитку пізнавальних можливостей студентів».

Ефективним, тобто багатим та цікавим за змістом і специфічним за формою став методичний кейс «Розвиток професійної компетентності сучасного викладача: реальності та перспективи», який «відкрила» перед учасниками онлайн-семінару голова методичного об'єднання викладачів суспільних дисциплін закладів фахової педагогічної освіти Тернопільської області, методист Зборівського фахового коледжу Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя Любов Смерка. З її виступу учасники онлайн-зібрання фахівців суспільствознавчого профілю змогли переконатися в широкі можливостях, які надає комплексне застосування апробованих, традиційних класичних і новітніх інформаційних навчальних технологій у вивченні суспільних дисциплін студентами закладів фахової педагогічної освіти нашої області.

Важливим елементом онлайн-засідання обласного методичного об'єднання викладачів суспільних дисциплін Тернопільської області, що проходило на базі нашого фахового коледжу, стало обговорення актуальних методичних проблем, окреслених у виступах основних доповідачів, що здійснювалося паралельно та на ґрунті обміну досвідом науково-методичної та навчально-виховної роботи.

університету та Чортківського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Олександра Барвінського.

Голова циклової комісії гуманітарних дисциплін нашого педагогічного колед-

підтвердженням інформації та висновків голови циклової комісії став фрагмент заняття з історії України на тему «Боротьба руських князів з монголо-татарами: перший етап», який продемонстрував кандидат історичних

ЦІКАВО І КОРИСНО

Сергій КОЛІСЕЦЬКИЙ

Для студентів і викладачів Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка на платформі ZOOM відбувся онлайн-захід «Запитай у адвоката» з участю начальника відділу безоплатної правової допомоги Кременецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Тетяни Точинської та освітнього омбудсмена Тетяни Новак.

Під час заходу учасники обговорили тему булінгу, розглянули приклади судових рішень у справах булінгу, поспілкувалися про діяльність ювінальної поліції.

Серію цікавих і корисних заходів на платформі ZOOM продовжила онлайн-конференція «Стосунки з неповнолітніми», під час якої учасники розглянули правові аспекти стосунків з неповнолітніми, обговорили соціальне становище неповнолітніх та їх психолого-педагогічний аспект, поспілкувалися про демонстрацію по чутті в неповнолітніх у соц-мережах та про небезпеки, що виникають після цього.

Гостями онлайн-конференції стали директор Кременецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Валентина Вербицька, начальник відділу безоплатної правової допомоги Кременецького місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Тетяна Точинська з організаційною підтримкою старшого викладача кафедри педагогіки та психології, керівника науково-дослідної лабораторії «Особистість і соціум», доктора філософії Андрія Заблоцького та начальника організаційно-виховного відділу академії Сергія Колісецького.

Модератором згаданих заходів виступила студентський ректор Аліна Дарморост.

БІО-ЕКО КВЕСТ

Олена ТРИГУБА, кандидат сільськогосподарських наук

Викладачі циклової комісії природничих дисциплін Фахового коледжу і кафедри біології, екології та методик їх навчання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

організували та провели біо-еко-квест для студентів других курсів Фахового коледжу (спеціальностей Фізична культура, Образотворче мистецтво, Музичне мистецтво, Дошкільна освіта, Трудове навчання та технології).

Квест – це гра-випробування на визначення рівня

начитаності, ерудованості, витривалості та вміння грати у команді. Учасниками змагань стали студенти 4 команд: «Фенікс» (21-Дк), «Комета» (21-Мк), («Кульбабки») (21-Ток) і «Ромашки» (21-Фк). У ході боротьби перемогу отримала команда «Фенікс» 21-Дк групи, гравці якої успішно справились з усіма завданнями, впевнено здолали 5 станцій і при цьому проявили хорошу командну активність та високий рівень знань.

ЛЯЛЬКОВЕ ЗАХОПЛЕННЯ

У кожної людини є талант. Тільки одні змалку його розвивають, інші – з певних причин чи цілком свідомо гублять на життєвих стежках-дорогах. А в окремих людей він довгий час спить, щоб згодом раптово прокинутися і заповнити собою весь вільний час, дивувати і радувати світ і... допомагати виживати та справлятися з різноманітними негараздами.

У Лідії Лапки чимало талантів: крім того, що гарна господинька, вона ще й пише поетичні та прозові твори, шиє дитячі новорічні костюми і багато інших речей. Та зовсім недавно ця чарівна енергійна жінка цілком захопилася виготовленням ляльок. Як наслідок, кількість їх сягнула такого показника, що тримати цю красу вдома було би вже злочинном. Так виникла ідея презентувати персональну виставку, яка й відбулася незадовго у фойє Кременецько-Почаївського ДІАЗу під назвою «Лялькова феєрія».

Чудове оформлення експозиції, вражаючі авторські та подарункові колекції – і детальні розповіді про історію виготовлення чи придбання кожної ляльки. Надзвичайно цікаво і приємно було бачити

впізнавані персонажі, серед яких - дочка Оксана і внучка Анючка, колоритна кременчанка Галина Гринякова, колишня вихованка майстрині Докійки і героїчна Олеся Жуковська. Присутні на презентації щиро вітали Лідію Лапку і висловлювали побажання підготувати черговий ляльковий вернісаж. І він не забарився!

Через місяць «Лялькову феєрію» радо зустріли працівники

Почаївського історико-художнього музею. А поціновувачі прекрасного і креативного упродовж місяця мали чудову нагоду насолоджуватися дивовижними ляльками і щиро захоплюватися невичерпним натхненням і невтомною енергією нашої лялькарки Лідії Лапки. Презентація даної виставки була підготовлена, організована і проведена науковцями музею Володимиром Бондарчуком та Марією Волосюк. Після презентації до музею завітали учні і вчителі Будинку дитячої творчості міста Почаєва. Відвідувачі мали чудову можливість поспілкуватися з автором «Лялькової феєрії» Лідією Лапкою, почути розповіді про окремі колекції: крім різноманіття створених власноруч, тут можна було побачити й зібраних як додатки до тематичних журналів, подарованих друзями-лялькарками, привезених з різних країн світу. І ще один комплект, яким особливо дорожить майстриня, привезений сином Павлом із зони АТО, з тих найгарячіших точок нашої Вітчизни, де вже багато років поспіль точаться жорстокі бої. Не можна без душевного трепету дивитися на ті маленькі обереги для наших захисників, виготовлені руками і серцем діточок з усіх куточків України. Тому маленькі відвідувачі були глибоко вражені побаченим і почутим, про що свідчили їхні яскраві емоції і щирі побажання авторці. Після знайомства із цим дивовижним вернісажем

дорослі та юні шанувальники цього не зовсім поширеного виду мистецтва описували свої враження у символічній книзі відгуків.

Цікавих ідей вам, наша невтомна майстриня, натхнення, світлої радості від улюбленого заняття, нових виставок і вдячних відвідувачів!

ДРУЖНЯ МИСТЕЦЬКА ЗУСТРІЧ

Цього року виповнюється 30 років із дня встановлення дипломатичних відносин між Китаєм та Україною. У зв'язку з цією датою і з нагоди початку святкування Нового року за східним календарем наше місто із дружнім візитом відвідала творча група китайських студентів у складі Го Індон, Фан Ронг, Чжан Пей, які навчаються у Львівській національній музичній академії імені М.В.Лисенка. Святковий концерт відбувся в Обласному літературно-меморіальному музеї Юліуша Словацького за підтримки, сприяння та з безпосередньою участю доцента нашої академії, заслуженого артиста України Миколи Швидківа, його дружини, заслуженого працівника культури України, доцента Рівненського державного гуманітарного університету Галини Швидків, та їхньої дочки, лауреата міжнародних конкурсів піаністів Марії Швидків, яка здійснювала фортепіанний супровід вокальних номерів.

Керівник китайського мистецького колективу Жао Джін – тенор, член Асоціації китайських музикантів і Міжнародного комітету музичної освіти Нью-Йоркського оперного товариства, актор Нью-Йоркської оперної академії та Бангкокського оперного центру,

директор музичного факультету Університету Хечі, а водночас – стипендіат Львівської консерваторії, володар Гран-прі Міжнародного конкурсу вокалістів «Rivne Vocal Premieres» (м.Рівне) і І премії Міжнародного вокального конкурсу «21 століття» (м.Київ).

До програми виступів увійшли арія Графа з опери «Весілля Фігаро» В.А.Моцарта, каватина Валентина з опери «Фауст» Ш.Гуно і китайська пісня «Могутня річка тече на схід» у виконанні Чжан Пей; арія Тоніо з опери «Дочка полку» Г.Доніцетті і «Танець» Дж.Россіні, які представив Жао Джін. Пісню «Mattinata» Руджеро Леонкавалло та баладу Герцога з опери «Ріголетто» Дж.Верді запропонував молодий соліст Го Індон, китайську пісню «Моя батьківщина» – його колега Фан Ронг. Ще одну китайську пісню «Світло світить на Китай» виконали вокальне тріо Фан Ронг, Чжан Пей і Го Індон.

На концерті звучав китайський музичний інструмент янцін, на якому каприччіо

«Хуанхе» виконала викладач гри на цимбалах Консерваторії музики Бохайського університету, лауреат багатьох всеукраїнських і міжнародних конкурсів виконавців інструментальної музики Жень Цзяці. Вона отримала ступінь магістра у Львівській національній музичній академії імені М.В.Лисенка.

Переплелися із концертною програмою китайських колег чудові виступи подружжя Швидківих: куплети Ескамільйо з опери «Кармен» Дж.Верді виконав Микола Швидків, українську народну пісню «Як поїхав мій миленький» в обробці Ж.Колодуб – Галина Швидків. Дует Дон Жуана і Церліни з опери «Дон Жуан» А.Моцарта вони презентували у спільному виконанні та запросили до виступу тріо Жао Джін, Го Індон, Фан Ронг із піснею «O sole mio» Едуардо ді Капуа, після якого пан Жао Джін подякував пані Галині та пану Миколі Швидківим за великий внесок у поширення китайської культури і від імені очільників Української китайської асоціації культурного розвитку та Посольства України в Китаї вручили їм Сертифікати «Емісару культур України та Китаю».

На завершення концерту його ведуча принесла бокали з шампанським і подала їх Галині Швидків і Жао Джіну, які виконали дивовижну «Застільну» з опери «Травіата» Дж.Верді.

Виступи супроводжувалися бурхливими аплодисментами глядачів, яким концерт подарував багато приємних емоцій. Такі зустрічі знайомлять із культурою інших народів і розширюють дружні контакти між ними.

Фото зі сторінки Обласного літературно-меморіального музею Юліуша Словацького

Сторінку підготувала Ніна БАГНЮК

У СВІТІ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ірина Скакальська,
доктор історичних наук, професор

Інститутом модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України на базі кафедри документознавства та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі з участю кафедри маркетингу і стратегічного планування Університету національного і світового господарства (Болгарія), Сухумського державного університету (Грузія), Humanitas university in Sosnowiec і Економічного університету у Вроцлаві (Польща), а також Спілки архівістів України, Українського науково-дослідного інституту архівної справи і документознавства та Центрального державного електронного архіву України проведена V Міжнародна науково-методична конференція «Передові технології реалізації освітніх ініціатив», в якій брали участь науково-педагогічні працівники кафедри історії та методики її навчання Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Програмний комітет конференції очолювали ректор Університету Григорія Сковороди в Переяславі, професор Віталій Коцур, проректор з наукової роботи, доцент Василь Дудар і завідувач кафедри документознавства та методики навчання, доцент Алла Зленко. В Комітеті працювали професори Єва Панцер-Цибульська і Томаш Кук (Польща), Христо Катрандієв і Мітко Хітов (Болгарія), Володимир Меньшиков (Даугавпільський університет, Латвія), Марина Навальна, Ольга Шапран, Олександра Бородієнко (Україна), а також доцент Олена Ісайкіна (Національний авіаційний університет), виконавчий директор Спілки архівістів України Олександр Гаранін і директор Центрального державного електронного архіву України Юрій Ковтанюк.

Конференція проходила в офлайн і онлайн режимах на платформі Microsoft Teams українською, англійською, польською та російською мовами. На пленарному засіданні учасників Міжнародного наукового зібрання вітали ректор університету-господаря, професор Віталій Коцур та члени Програмного комітету.

Науковий дискурс міжнародної спільноти науковців-фахівців стартував доповіддю професора Університету Григорія Сковороди Олександри Бородієнко «Публічно-приватне партнерство в освіті: зарубіжний досвід та українські реалії». Актуальну проблему «Нові виклики для вищої школи: єдине фахове вступне випробування до магістратури (за визначеними спеціальностями)» вирішувала професор цього ж вищого закладу освіти Марина Навальна. Проблемні питання озвучили доцент Національного транспортного університету Олена Загорецька («Проблеми впровадження Національного стандарту України ДСТУ і Класифікатора управлінської документації») та її колеги, доцент Наталія Московченко («Двозначність поняття «Єдиний державний архівний фонд») і професор Юрій Палеха («Вузьке і широке значення терміну «документ»). Своєрідним підсумком пленарного засідання прозвучала доповідь завідувача кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи Університету Григорія Сковороди в Переяславі, професора Ольги Шапран «Застосування інноваційних (імітаційних) технологій навчання у практиці роботи вищої школи».

Над проблемою «Інтернаціоналізація навчального процесу та підготовка фахівців світового рівня» працювали науковці першої тематичної секції, модератором якої виступила доцент Алла Зленко, і вона ж запропонувала власну доповідь інноваційної проблематики «Досвід впровадження цифрових технологій в освітній процес європейських закладів освіти». За її прикладом низку актуальних тематичних доповідей оприлюднили інші науковці Університету Григорія Сковороди в Переяславі: доцент Оксана Ковтун («Інтернаціоналізація в Університеті Григорія Сковороди в Переяславі – шляхи впровадження та реалізації»), професор Віталій Коцур («Особливості управління закладами вищої освіти в умовах пандемії»), доценти Олена Кравченко («Антропологічний компонент у системі

гуманітарно-наукового пізнання»), Денис Мірошниченко («Документно-інформаційна проблематика міжкультурної комунікації»), Сергій Рик («Досвід європейських країн у викладанні гуманітарних дисциплін»).

В цій же секції професор Економічного університету у Вроцлаві Єва Панцер-Цибульська озвучила тему «Implementation of sustainable development goals in Poland». Сказали своє слово науковці тандеми з Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова: професор Наталія Рідей спільно зі студентом Олександром Козлюком аналізували «Технічне регулювання у сфері освітньої політики якості та безпеки закладів вищої освіти», а з аспіранткою Ольгою Петровською – «Публічне та адміністративне управління соціокультурними формами у сфері освіти, науки й інноватики». За їх прикладом науковець кафедри професійної освіти університету-господаря Валентин Пеньковський у співавторстві із магістрантом Юрієм Гончаруком інформували про «Зарубіжний досвід реалізації принципу студентоцентрованого навчання в процесі управління якістю підготовки майбутніх фахівців з туризму». Аспірантка цього ж вищого закладу освіти Анна Тарасова працювала над питанням «Духовна творчість педагога у контексті європейських цінностей», а доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ліана Яценко аналізувала «Перспективи впровадження гендерної рівності у професійну діяльність фахівців із соціальної роботи».

Проблемними питаннями другої тематичної секції стали «Менеджмент і маркетинг у системі освіти європейських країн» (модератор – доцент Олена Ісайкіна). Розмову фахівців розпочали професор Університету національного і світового господарства (Болгарія) Христо Катрандієв темою «Genesis of Branding» та його колега, науковець цього ж університету, доктор економіки Мітко Хітов з питанням «Social cohesion, trust, and political ideology in the modern crisis world». В цій секції домінувала проблематика, запропонована науковцями університету-господаря. Доцент Віталіна Малишко спільно з аспірантом Богданом Петриком озвучили тему «Ринок послуг вищої освіти як основа маркетингової діяльності закладу вищої освіти». «Педагогічний маркетинг в процесі управління закладом загальної середньої освіти» зацікавив доцента Андрія Лисенка; процес «Цифровізація системи вищої освіти в країнах Європейського Союзу» став предметом дослідження для доцента Володимира Сіропола, а увагу їх колеги Оксани Луцик привернула «Організація зв'язків з громадськістю у вищій школі».

Учасники третьої тематичної секції (модератор – професор Олександра Бородієнко) працювали над темою «Професійна освіта: сучасні реалії та перспективи розвитку». Науковець НПУ імені М.П. Драгоманова Наталія Антіпова говорила про «Соціальний вимір професійної освіти в Україні», аспірант цього ж закладу вищої освіти Олександр Гончар звернувся «До питання удосконалення тезаурусу освітньої політики якості й безпеки при організації відкритого освітнього середовища», його колега Яна Зленко – до проблеми «Неформальна освіта як інструмент удосконалення інформаційно-комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти».

Широким фронтом виступали науковці університету-господаря наукового форуму: аспірантка Наталія Редзюк висвітлювала «Концептуальні аспекти дослідження сутності цифровізації майбутніх педагогів професійного навчання (сфера обслуговування) у процесі професійної підготовки». Працювали в цій секції і наукові тандеми: доцент Олександр Васенко і студент Валентин Бугай характеризували «Особливості використання Google Apps Script в організації освітнього процесу майбутнього педагога», викладач Людмила Ісак і студент Степан Лукашенко – «Перспективи використання цифрових технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти».

Доцент Олена Бокшиц обрала тему «Розвиток професійної освіти у підготовці педагогів нової генерації», а її колега Андрій Іващенко – «Формування методологічної культури фахівця професійної освіти». На проблемах «Формування професійних компетентностей учителя-словесника в закладах вищої освіти України», «Формування просторового уявлення у студентів-математиків засобами ІКТ» і «Формування комунікативної компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання в умовах дистанційного навчання» відповідно зупинилися доценти Людмила Довбня, Петро Довбня та Ірина Каменська.

Про особливості окремих дисциплін говорили доценти Андрій Литвин («Підготовка фахівців професійної освіти (охорона праці) в умовах інтернаціоналізації»), Володимир Носаченко («Принципи підготовки майбутніх учителів географії до безперервного професійного розвитку») та Наталія Юхименко («Формування загальних компетентностей викладача у процесі його професійного навчання»). Актуальні питання висвітлювали професор Наталія Титова («Транспарентна реалізація стратегем професійної освіти у перспективному розвитку освітнього простору»), доцент Тамара Товкайло («Сучасні реалії підготовки вчителя української мови в закладах вищої освіти», старший викладач Роман Коцур («Архівна освіта в Україні: традиції і тенденції в сучасному інформаційному просторі») та директор Київського механіко-технологічного коледжу Ігор Шкарлат («Технології організації освітнього процесу для забезпечення змішаного навчання в закладах вищої та фахової перед вищої освіти»).

«Підготовка документознавців і архівістів у сучасних закладах вищої освіти» була конкретною професійною тематикою четвертої секції (модератор – Юрій Ковтанюк, директор Центрального державного електронного архіву України). Тандем науковців Національного транспортного університету, професор Юрій Палеха та доцент Наталія Зозуля висвітлювали «Сучасні проблеми гуманізації та гуманітаризації професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, а їх колеги із НПУ імені М.П. Драгоманова, доценти Оксана Субіна та Світлана Цимбал – «Актуальні питання підготовки майбутніх педагогів професійної освіти у сфері документознавства» та «Актуальні напрями підготовки студентів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» відповідно. Їх тематику продовжила старший викладач Національного авіаційного університету Оксана Ількова у виступі «Побудова індивідуальної освітньої траєкторії студентами спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у Національному авіаційному університеті». Викладач Державного університету телекомунікацій Алла Овсієнко характеризувала «Функціонування метафори в діловій комунікації студентів-документознавців». Конкретну проблему «Роль документознавства та джерелознавства при підготовці вчителя історії» висвітлювала доцент Університету Григорія Сковороди в Переяславі Олеся Ткаченко.

Над фундаментальною організаційно-методичною проблемою «Організація навчання, програми та напрями підготовки студентів у сучасному університеті» працювали учасники п'ятої секції (модератор – доцент Андрій Іващенко). До мовно-лексичних проблем підготовки фахівців у закладах вищої освіти звертаються професор Київського національного лінгвістичного університету Мирослава Баган («Перемикання і змішування кодів у мовленні сучасної української молоді на тлі глобалізаційних процесів: комунікативні стратегії та проблеми»), професор Університету Григорія Сковороди в Переяславі Марина Навальна («Ефективність дистанційного навчання для студентів-журналістів: способи, методи, технології»), Валентина Молоткіна («Медіа-культура особистості як важливий чинник розвитку сучасного інформаційно-комунікативного суспільства»), аспірант Людмила Хаметова («Концепція розвитку

професійної комунікативно-мовленнєвої компетентності студентів закладів вищої освіти». Професор Волинського НУ імені Лесі Українки Олександр Межов аналізує проблему «Формування культурно-мовної компетентності майбутніх філологів засобами інформаційно-комунікативних технологій», професор Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка Любов Струганець – «Модернізацію науково-освітньої програми спеціальності «Філологія»».

Загальні методичні питання привернули увагу науковців Центрально-українського національного університету, доцентів Вікторії Барабаш («Роль самоосвіти у професійному зростанні фахівців-інформаційників»), Людмили Глебової («Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі»), викладача Оксани Головатой («Формування інформаційно-цифрової компетентності у здобувачів закладів вищої освіти»), професора Світлани Орлик («Опитування (анкетування) здобувачів закладів вищої освіти як спосіб покращення освітнього процесу»), а також науковців Університету-господаря, доцентів Лариси Харченко («Інформаційна компетентність як ключова складова педагогічних технологій»), Людмили Хмельницької («Індивідуалізація навчального процесу як основа розвитку особистості у сучасних закладах вищої освіти»), Світлани Кучеренко («Дистанційне навчання у закладах вищої освіти: ризики та перспективи розвитку»), Владислава Рубана («Застосування інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі в умовах нової реальності»).

Продовжили науковий дискурс доповіді Валерія Хомича («Дистанційний формат освіти: цифрові інструменти та online-ресурси»), Людмили Шимченко («Формування цифрової грамотності населення України – пріоритетне завдання в умовах реформи децентралізації»), старшого викладача Оксани Плужник («Цифрові комунікації в умовах діджиталізації освітніх процесів України»; викладача Валентини Крикун («Використання медіа-технологій у підготовці майбутніх учителів початкової школи»), магістранта Владислава Подкідишева («Перспективи навчання майбутніх фахівців із обліку з використанням сучасних комп'ютерних програм»); професора Національного університету біоресурсів і природокористування України Тетяни Семашко («Ефективність використання технологій змішаного навчання в закладах вищої освіти»).

Важлива увага була приділена проблемам вивчення соціально-політичних дисциплін, до яких звернулися старший викладач Центрально-українського НПУ Сергій Римар («Викладання соціально-політичних дисциплін у закладах вищої освіти як важлива складова процесу формування політичної культури суспільства»), доцент Університету Григорія Сковороди у Переяславі Алла Рубан («Адаптація студентів-політологів до навчання в умовах пандемії COVID-19»). Підвищенням виявився інтерес фахівців до методологічних проблем викладання географії. Ними зацікавилися науковці Університету-господаря конференції, професор Борис Чернов («Підготовка вчителів географії у сучасних закладах вищої освіти»), старший викладач Римма Бондаренко («Особливості формування географічних понять у здобувачів вищої освіти під час проведення навчально-польових практик»), доценти Людмила Воловик («Особливості формування географічних понять у здобувачів вищої освіти під час проведення навчально-польових практик»), Катерина Ковальська («Інтерактивні методи навчання географії та їх роль у формуванні екологічної компетентності в учнів»), Валерія Мачуда («Виявлення та розвиток в учнів пізнавальних, дослідницьких, творчих здібностей під час навчання географії»). Не залишилися поза увагою доповідачів і фінансові питання: їх висвітлювали доцент Оксана Перчук («Тенденції розвитку бухгалтерського обліку та їх вплив на моделювання освітнього процесу підготовки бухгалтерів») та магістрант Микита Ляшенко («Бізнес-освіта бухгалтерів: тренди сучасності»).

У СВІТІ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Масштабною за кількістю учасників та за поліфонією озвучених тем і проаналізованих проблем стала шоста секція, члени якої спрямувалися на тему «Інноваційні методи навчання: інтеграція передових технологій, наукових досягнень і практичного досвіду» (модератор – професор Ольга Шапран). Вихідним пунктом науково-методологічного дискурсу стали загальнотеоретичні аспекти методики навчального процесу у вищій школі: «Впровадження інноваційних технологій у навчальний процес вищої школи» (доцент Ірина Березанська), «Деякі технології і шляхи підвищення якості освіти студентів – майбутніх управлінців у закладі вищої освіти: роздуми» (викладач Валентина Губенко), «Цифрова нерівність в інформаційному суспільстві» (професор Ігор Довжук), «Впровадження інноваційних освітніх технологій навчання та викладання у вищій школі України» (доцент Леся Левченко) (всі – Університет Григорія Сковороди в Переяславі), «Інноваційна діяльність викладача ЗВО: використання платформи Smart Sender» (професор НУ біоресурсів і природокористування Марія Личук), «Особистий досвід використання методу бізнес-симуляції у процесі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання» (доцент НПУ імені М.П. Драгоманова Марина Ляшенко), «Модернізація освітнього процесу закладу загальної середньої освіти в умовах змішаного навчання» (педагог ЗОШ №7, м. Переяслав Наталія Прохорович).

Значна частина виступів учасників конференції стосувалася методології інформаційно-технологічної грамотності молодого покоління. В цьому напрямі розглядалися проблеми «Політика інформаційної безпеки у ЗВО в умовах кібер-загроз» (професор Наталія Рідей, аспірантка Дарина Карпюк, НПУ імені М.П. Драгоманова), «Цифрові інструменти в освітній діяльності педагога професійного навчання» (доцент В'ячеслав Різник), «Навчальна платформа moodle як основний інструмент дистанційної освіти (старший викладач Ярослав Щоголев), «Застосування інформаційних технологій в управлінні закладом вищої освіти» (доцент Василь Якуба) (всі – з Університету Григорія Сковороди); «Впровадження нових інструментів діджитал-комунікації під час дистанційного навчання» (професор Вищої лінгвістичної школи м. Ченстохові Томаш Кук), «Інформаційна культура студентів» (доцент Державного університету телекомунікації Галина Січкаренко), «До питання формування професійного іміджу майбутніх викладачів засобами мультимедійних технологій» (аспірантка НПУ імені М.П. Драгоманова Тетяна Шпотя).

Окремі доповідачі оприлюднили результати власних лінгвістичних досліджень. Професор Київського національного лінгвістичного університету Зоя Валух аналізувала «Новітні підходи у викладанні сучасної української мови в закладах вищої освіти», її колега з Волинського НУ імені Лесі Українки, професор Наталія Костусяк – «Презентації як ефективний засіб опанування категорійних ознак дієслів», доцент Університету Григорія Сковороди Тетяна Левченко – «Використання технологій проблемного навчання на уроках української мови». Йшлося і про методику викладання іноземних мов: тему «Augmented reality digital technologies for foreign language teaching (Використання технологій доповненої реальності у викладанні іноземних мов)» висвітлювала старший викладач НУ біоресурсів і природокористування України Юлія Молоткіна, а «Іншомовні компетентності майбутніх педагогів у системі неперервної освіти упродовж життя» аналізували професор Житомирського військового інституту Людмила Канова та магістрантка НПУ імені М.П. Драгоманова Ірина Василенко.

Належним чином висвітлювалися психолого-педагогічні проблеми: «Роль інноваційних методів навчання в ЗВО у формуванні особистості практичного пси-

холога» (Альона Іващенко, старший викладач Університету Григорія Сковороди в Переяславі), «Використання лялькового театру під час проведення занять з дітьми 5-го року життя» (викладач Університету Григорія Сковороди в Переяславі Олена Литвишко), «Інформаційний потенціал музеїв у процесі формування професійної компетентності студентів» (професор Ірина Скакальська, старший викладач Галина Сеньківська з Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка; Ірина Борак, викладач Кременецького медичного коледжу імені Арсена Річинського), «Художньо-естетичне виховання майбутніх педагогів і вихователів» (доцент Вікторія Ходунова, магістрантка Ірина Мельниченко, НПУ імені М.П. Драгоманова), «Інноваційні методи навчання майбутніх учителів мистецтва: досвід Туреччини» (доцент Тетяна Носаченко, Університет Григорія Сковороди в Переяславі).

Частина доповідей безпосередньо стосувалися теорії, методики і практики вивчення загальнонаукових і фахових дисциплін: «Інноваційні технології організації навчання фахівців спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»» (старший викладач Національного авіаційного інституту Жанна Паскал), «Мультимедійні технології як складова сучасної підготовки документознавців закладів вищої освіти України» (доцент Тетяна Ткаченко), «Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у ході викладання дисциплін «Охорона праці» та «Цивільний захист»» (доцент Юрій Козубенко), «Використання SMART-технологій в організації навчального середовища при вивченні економічних дисциплін» (доценти Галина Чабан і Леся Тірбах), «Про деякі проблеми неперервної освіти економістів» (докторант Університету економіки і торгівлі у Вроцлаві Світлана Адашкевич), «Впровадження інформаційних технологій в математичну освіту» (доцент Ігор Солопко) (всі – з Університету Григорія Сковороди в Переяславі).

Велася предметна розмова про інноваційні технології та винахідництво. Доцент Кременецького НУ імені Михайла Остроградського Світлана Почтов'юк і магістрантка Юлія Зінченко доповіли про «Деякі методичні аспекти використання технології розв'язування винахідницьких задач на уроках інформатики», старший викладач Університету Григорія Сковороди в Переяславі Еліна Пилипчук – про «Основні методи та прийоми технології розв'язування винахідницьких задач», а її колега Юлія Великдан – про «Формування фахових компетентностей майбутніх учителів трудового навчання при вивченні фізики». Увійшли науковці в теоретичну і практичну сфери екології та екологічного виховання молоді. В цьому напрямі працювали три наукових тандеми: доцент Лариса Шаповал і студентка Аліса Петленко з Університету-господаря характеризували «Інтерактивні технології як засіб формування екологічної компетентності учнів 7-го класу»; професор Наталія Рідей і магістрантка Євген Кузьменко з НУ імені М.П. Драгоманова – «Науково-методичний супровід дисципліни «Екологічна енергетика», а представники цього ж вищого закладу освіти, аспірантки Альона Павлів і Людмила Волкова – питання «Природоохоронна компетентність майбутніх педагогів».

Конкретну і специфічно актуальну проблематику «Теоретичні питання документознавства, архівознавства і джерелознавства в умовах розвинутого інформаційного суспільства» (модератор – старший науковий співробітник Олександр Гаранін) розробляли учасники сьомої тематичної секції. Предметну участь в обговоренні заявленої проблематики брали наукові співробітники Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства. Вони характеризували «Перспективні напрями наукової діяльності УНДІАСД» (Віта Бой-

ко), «Практичні засади надання консалтингових послуг у сфері архівної справи й діловодства» (Зоряна Свердлик). Науковці Національного авіаційного університету здійснили аналіз низки важливих проблем із заявленої тематики: «Розвиток інформаційної інфраструктури України» (доцент Наталія Бем), «Документно-комунікаційні технології у діяльності об'єднаних територіальних громад» (доцент Людмила Божук), «Особливості комунікативної взаємодії в інформаційно-аналітичному бізнесі» (доцент Олена Ісайкіна), «Авіасалон Ле-Бурже в системі інформаційної діяльності та маркетингових комунікацій» (доцент Тетяна Клиніна), «Соціальні комунікації обласних краєзнавчих музеїв України в умовах загальнонаціональної пандемії Covid-19: перший досвід» (доцент Тетяна Кучеренко), «Комунікації з громадськістю: досвід бібліотек для дітей м.Києва» (професор Ірина Тюрменко), «Інформаційна та документація. Набір елементів метаданих Дублінське ядро: етапи розробки та особливості впровадження» (доценти Ольга Юрченко, Леся Халецька).

В цьому ж напрямі працювали науковці Національного транспортного університету: доцент Олена Загорецька озвучила тему «Проблеми впровадження Національного стандарту України «Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів» і класифікатора управлінської документації», доцент Наталія Московченко – тему «Двозначність поняття «Єдиний державний архівний фонд». Науковці Університету Григорія Сковороди в Переяславі аналізували

«Правову підготовку документознавців у закладах вищої освіти» (доцент Вікторія Грукач); професор Марина Ігнатенко запропонувала доповідь «Сучасна архівна освіта в Україні та в країнах ЄС: порівняльний аналіз», доценти Оксана Костенко – «Нормативно-правові засади діяльності архівних установ в Україні», Тетяна Соловійова – «Інформаційно-комунікаційні технології в архівних установах: сучасні реалії та перспективи розвитку», а магістрант Олександр Сергійчук – «Удосконалення організації бухгалтерського документообігу на підприємствах сфери обслуговування».

Плідно працювали представники інших науково-освітніх інституцій України: головний науковий співробітник сільгоспбібліотеки Національної академії аграрних наук України, професор Ірина Демур охарактеризувала «Діяльність бібліотек аграрних коледжів України: науково-аналітичний контекст». Доцент Державного університету телекомунікацій Тетяна Сидоренко розповіла про «Міжнародні словники у сфері інформації, документознавства та архівістики». Сказали своє слово і доценти НПУ імені М.П. Драгоманова Андрій Телегуз, який запропонував тему «Етнологічні методи і принципи при вивченні української культури», та Ірина Телегуз, озвучивши проблему «Формування української модерної нації в імперських реаліях XIX ст.: науково-теоретичні здобутки в навчальному процесі».

За матеріалами V Міжнародної науково-методичної конференції «Передові технології реалізації освітніх ініціатив» буде опубліковано Збірник наукових праць.

КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

відповідно до Закону України «Про вищу освіту»

ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на заміщення вакантної посади:

доцента кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій – 1,0 ст.

Перелік документів, які подають претенденти закладу освіти на ім'я ректора академії: заява, список наукових праць і винаходів; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи); копія документа про повну загальну середню освіту, який підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни) або копія державного сертифіката про рівень володіння державною мовою; письмовий звіт за попередній період про наукову, навчальну, методичну, організаційну роботу; рекомендацію кафедри про участь у конкурсі у формі витягу з протоколу засідання кафедри (для претендентів на посаду асистента, викладача, старшого викладача, доцента, професора); пропозиції факультету та пропозиції кафедри про участь у конкурсі у формі витягу з протоколів загальних зборів трудового колективу факультету і трудового колективу кафедри (для претендентів на посаду завідувача кафедри).

Претенденти, які не працюють в академії, крім заяви, подають особовий листок з обліку кадрів (засвідчений за попереднім місцем роботи); 2 фотокартки розміром 4x6 см, автобіографію; копії документів про повну вищу освіту, науковий ступінь, вчене звання, засвідчені в установленому порядку; копію паспорта громадянина України (стор. 1, 2, 3 і 11); копія документа про повну загальну середню освіту, який підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни) або копія державного сертифіката про рівень володіння державною мовою; копію трудової книжки, засвідчену кадровою службою за основним місцем роботи із зазначенням дати засвідчення; список наукових праць і винаходів та інші документи, які свідчать про професійні якості претендента.

Термін подання документів на участь у конкурсі – 30 днів від дня опублікування оголошення у пресі (газета «Замок») та на офіційному веб-сайті академії.

Документи подаються у відділ кадрів академії за адресою: вул. Ліцейна, 1, м. Кременець, 47003. Телефон для довідок: (03546) 2-19-91.

БЕРЕЖИМО ТА ШАНУЙМО РІДНУ МОВУ

Анна ШИКУТА

Щорічно 21 лютого відзначається Міжнародний день рідної мови. З цієї нагоди викладачі української мови та літератури і студенти Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка провели традиційне філологічне свято. Розпочали захід із привітання кандидата філологічних наук, доцента Інни Волянчук та ознайомлення з історією започаткування цього свята. Розповідь супроводжувалася яскравою презентацією, підготовленою студентами 21-У групи Софією Борак і Діаною Ревуцькою та з цікавістю переглянутої присутніми. Студенти першого курсу Анна Макачук і Христина Шелест повідомили багато цікавих фактів про українську мову.

Після цього майбутні філологи, другокурсниця Ірина Вітичук та Ольга Гончар і студентки 31-У групи Маріанна Доберчак, Ірина Кібиш, Діана Обаранчук, Аліна Тарасюк, Марія Швайко та Анна Шикута декламували поезії про мову, студентка 11-У групи Надія Дудич читала власну поезію. Поетичний віночок про мову завершився музичним дарунком від другокурсниці Ольги Гончар.

На завершення свята на всіх чекав дуже цікавий та захопливий квест, підготовлений студенткою 21-У групи Владиславою Українець Владислава, який перевіряв філологічні знання учасників і дав змогу (хоч і в режимі онлайн) здійснити невеличку подорож містами України.

МОВА ЄДНАЄ ВСІХ

Людмила БОГУТА

Саме таку назву отримав виховний захід до Міжнародного дня рідної мови, яку підготували і провели студенти 21-Дк групи Фахового коледжу Кременецької ОГПА ім. Тараса Шевченка (груповий керівник Богута Л.І.) у формі інтелектуально-розважальної гри.

На початку гри студентів було розділено на 2 команди. Команду «Слово» очолила Аліна Латуринська, капітаном команди «Патріоти» стала Ангеліна Зарицька. Учасники змагалися у 5 раундах. У першому раунді

«Розминка» студенти відповідали на запитання з української мови. За результатами цього раунду команда «Слово» отримала 4 бали, а команда «Патріоти» – 5. У другому раунді під назвою «Вірю – не вірю» кожній команді пропонувалось по 5 тлумачень маловживаних українських слів. Учасникам потрібно було підтвердити або спростувати твердження. Цей раунд приніс команді «Слово» 8 балів, а команді «Патріоти» – 10. У третьому раунді «Фразеологічні викрутаси» по одному гравцю з кожної команди за допомогою міміки та жестів пояснювали значення запропонованих їм фразеологізмів інтелектуалів для своєї команди, які повинні були відгадати фразеологізм і пояснити його значення. Тут учасники двох команд були надзвичайно активними та кмітливими і в результаті отримали по 12 балів. У четвертому раунді «Українська пісня» гравці команд за запитаннями повинні були відгадати назву пісні і виконати кілька рядочків. Обидві команди виявились неабиякими знавцями української пісні й отримали по 5 балів кожна. У п'ятому раунді «Упізнай письменника» командам пропонувалися навісні запитання, за якими потрібно було відгадати письменника. Заключний раунд приніс команді «Слово» 6 балів,

а команді «Патріоти» – 4 бали. За підсумками усіх раундів перемогу здобула команда «Патріоти» з перевагою лише в 1 бал. Серед найактивніших гравців, окрім капітанів команд, необхідно відзначити Ірину Петрук, Олену Кушнір, та Вікторію Журибідю.

Проте, оцінюючи надзвичайно позитивну атмосферу та нестримні емоції, можна впевнено сказати, що під час інтелектуальної гри всіх надихала та об'єднувала саме наша неповторна рідна мова.

ПЕРЕМОЖНИХ ПОЛЬОТІВ!

Катерина ЄРУСАЛИМЕЦЬ

У Уоукатті (Фінляндія) закінчився XV Зимовий Європейський юнацький Олімпійський фестиваль, учасниками якого стали близько 1000 юних спортсменів з 44 країн Європи. На цьому найпрестижнішому молодіжному старті континенту Україну представляли 25 юних олімпійців, а серед них – третьокурсниця Фахового коледжу Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, літаюча лижниця Тетяна Пилипчук, яка показала найкращий результат серед українських олімпійців та увійшла в топ-10 кращих спортсменок турніру.

Напередодні в німецькому Обергофі фінішував Кубок світу зі стрибків з трампліна серед жінок, де Тетяна Пилипчук була єдиною українською спортсменкою серед еліти, вперше зуміла подолати кваліфікацію і виступити у фінальних змаганнях. А згодом у польському містечку Ширку, де проходив відомий змовий турнір Lotos Cup, дівчина виборола срібну нагороду, посівши друге місце.

Тетяна разом зі своєю великою і дружньою спортивною сім'єю мешкає в нашому Кременці. Четверо її братів змалку займаються улюбленим зимовим видом спорту – стрибками з трампліна – й неодноразово виборювали призові місця на змаганнях міжнародного рівня у Кременці, Верховині, а також в Італії, Німеччині, Польщі Словенії.

Ми вітаємо нашу літаючу лижницю, бажаємо миру, здоров'я та нових перемог!

ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ ПРИСВЯЧЕНИЙ

Галина КЕДРИЧ

Спортивний зал Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка став ареною зустрічі команд-учасників VII Міжобласного турніру з футзалу за Кубок пам'яті воїнів-афганців Кременеччини братів Циганюків і Героїв Небесної Сотні.

Символічно, що на цьогорічний VII турнір прибули 7 команд із Тернопільської, а також сусідніх Рівненської та Львівської областей. Футбольну майстерність і прагнення до спортивної перемоги демонстрували команда «Смига» із Дубенського району на Рівненщині, футбольні клуби «Броди» (м. Броди, Бродівського району) та «Сокіл» (м. Золочів, Золочівського району) Львівської області та команди нашого Тернопілля – футзальна дружина «ДЮСШ» із Великих Дедеркал, почаївський «Юніор», кременецький «Агро-Проф» і «Кременець-Академія» нашого навчального закладу.

Після напруженої та захоплюючої боротьби у двох підгрупах до півфіналу вийшли обидві кременецькі команди «Кременець-Академія» та «Агро-Проф», та львівські золочівський «Сокіл» і «Броди». Ситуація склалася таким чином, що питання участі у фінальному двобої вирішували між собою, з однієї сторони, обидві львівські команди, а з іншої, тобто, нашої – обидві кременецькі. У півфінальних зустрічах «Кременець-Академія» перемогла «Агро-Проф» з рахунком 4:0, а «Сокіл» обіграв «Броди», забивши їм 5 «сухих» голів. У маті за третє місце «Броди» з Львівщини поступилися «Агро-Профу» із Кременеччини з рахунком 2:4 – і цим віддали почесну «бронзу» турніру кременецьким «агропромівцям». Однак, гості отримали серйозну компенсацію за втрачене третє місце:

фінал виявився щасливішим для львів'ян – в гострій і безкомпромісній боротьбі футболісти золочівського «Сокола» зуміли забити у ворота нашої «Кременець-Академії» на 1 гол більше і з рахунком 5:4 стали переможцями турніру, що принесло їм головний приз – Кубок турніру, а також грамоти та медалі. Інші учасники фінальної частини турніру були нагороджені відповідними грамотами та медалями, а також солодкими призами – тортами.

Кращим гравцем VII Міжобласного турніру з футзалу за Кубок пам'яті воїнів-афганців Кременеччини братів Циганюків і Героїв Небесної Сотні визнано Максима Мельника із кременецької команди «Агро-Проф». Титул кращого голкіпера отримав Олександр Волков із «Кременець-Академії», кращого захисника – Іван Павлюк із команди «Броди», кращого бомбардира – Сергій Ружицький із команди-переможниці. Золочівського «Сокола». Приємною несподіванкою турніру стала участь у складі «Сокола» єдиної дівчини – учасниці турніру Анастасії Забитівської, яка сміливо і ефективно вела гру нарівні із хлопцями та одногослоно отримала Приз глядацьких симпатій.

Організатори турніру висловлюють щирі вдячність начальнику відділу сім'ї, молоді та спорту Кременецької міської Ради Андрію Станіславенку, директору Кременецького районного відділення Співки ветеранів Афганістану Ігорю Трачуку, голові Тернопільської обласної організації Української Співки ветеранів Афганістану Сергію Лісовому за співпрацю та допомогу у вирішенні конкретних питань підготовки та проведення змагань.

ВОЛЕЙБОЛЬНІ БАТАЛІЇ

Анжела МАЙБОРОДА

Викладачі циклової комісії фізичного виховання Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка підготували і провели змагання на першому коледжу з волейболу, які пройшли у спортивному залі академії. Учасниками змагань стали студенти 11-Фк, 21-Фк, 31-Фк, 21-Мк, 11-ТОК та 31-ТОК груп.

Юні волейболісти змагалися наполегливо, показуючи свої найкращі спортивні риси і вперто наближаючись до фінальної перемоги. У нелегкій боротьбі титул переможця отримала команда 21-Фк групи, якій поступилися колеги-третьокурсники, що посіли II місце, а третю позицію виборола команда другокурсників спеціальності «Музичне мистецтво».

Головний суддя змагань – Василь Коханець. Йому допомагали судді Анжела Майборода та Оксана Петрів.

УКРАЇНА В РОСІЙСЬКОМОВНІЙ ТВОРЧОСТІ ШЕВЧЕНКА

Анатолій БАГНЮК, головний редактор «Замку»

Життєтворчість національного генія актуальна завжди і насамперед у складних соціальних ситуаціях, тим більше, в тривожні, переломні періоди національного історичного поступу. Так, науковцям-дослідникам часто доводиться зустрічатися з «оригінальним» тлумаченням факту використання російської мови у творчості Тараса Шевченка. Автори таких тлумачень намагаються нівелювати національно-патріотичний зміст, знекровити українську ідею російськомовних творів Великого Кобзаря. Але всупереч цьому, Шевченко був і залишився національним генієм і в своїй іншомовній творчості!

В українській інтелектуальній історії – довгий перелік невивчених, нерозгаданих, нерозкритих і навіть фальшиво, спотворено витлумачених велетів – не лише носіїв, а й потужних і невичерпних джерел національної думки. Ми настільки до цього звикли, що нас не дивує наявність в такому переліку імен Григорія Сковороди, Тараса Шевченка, Івана Франка та інших, яких не вивчали, а читали так, як «вимагав час», через призму соціального замовлення – і тому «читали» Сковороду як «атеїста-матеріаліста», Шевченка як «революціонера-демократа», а Франка як «революціонера-соціаліста».

Однак жодному з них такі риси притаманними не були, а їх об'єднувала правда, у кожного своя, неповторна (бо ж генії!) національна мудрість, котра не визнає ні безбожності, ні революцій, бо вони не творять, в лише руйнують, в той час, коли генії спрямовані лише на творчість. Їх мудрість і їх творчість невідривні від Бога та нації і перебувають в гармонії з природою та історією своєї Вітчизни. Тому генії мають стосунок до всього, що відбувається на рідних теренах: і в національній Церкві, і в становленні державності, і в культуротворчій сфері, і навіть в екологічній царині. А відтак говорити і писати про них, згадувати їх ідеї та пророцтва, звертатися до чистих джерел їх творчості потрібно не лише в різні часини (як це прийнято в Україні і за її межами!), а завжди, при найменшій потребі (хоча будь-яку потребу навіть в крихт мудрості не можна назвати маленькою!).

Сприйняття і тим більше вивчення творчо-життєвої спадщини генія – справа складна і навіть небезпечна в сенсі загрози відступу від об'єктивності. З цього приводу досить влучно висловлюється Григорій Грабович у своїй розвідці «Шевченко, якого не знаємо»: «Як це часто буває, в той же час, як велика сліпуча правда освітлює, вона також і затьмарює; чим яскравіше світло, тим глибша тінь». І далі маємо проєкцію на конкретне сприйняття Шевченка з означенням парадоксу у такому сприйнятті: «Що прозорливість перероджується в сліпоту, найкраще і найдраматичніше, мабуть, бачимо на прикладі Костомарова. Він, що так гостро відчув унікальність Шевченка ... рівночасно, в тому ж тексті, і з якимсь небувалим зусиллям, заплющує очі на це явище, недобачає його».

Приклад Костомарова не є типовим, але й не поодиноким: і в наш час зустрічаємо думки щодо перебільшення ролі Шевченка в українській духовній культурі, що досить резонно пов'язується із застереженням від його «іконізації», а з іншої сторони – гіперболізація до спотворення його звичайних людських характеристик. Таким чином, в оцінці Шевченка маємо і костомарівське «нейтральне недобачення», і возвеличення до «ікони-канону», і гіперболізацію негативу до спотворення. Українці (і не лише вони) у своєму пізнанні Шевченка постійно перебувають у ситуації, коли «образ Шевченка під потужним впливом суспільних процесів, потреб і травм постійно застигає в різних стереотипних і вельми закономірних іпостасях, які постійно звужують і збіднюють наше розуміння його складної природи». Вийти на момент істини в осягненні такого видатного феномена національної духовної культури як Шевченкова творчість заважають інерційність мислення й тенденційність дослідження: «У переважній більшості наукових і, мабуть, в усіх не – або колонаукових працях спроба встановити своєрідність Шевченкового стилю, внутрішній, глибинний сенс Шевченка як поетичного і духовного явища, часто зводиться до традиційних уже штампів, до пафосу і риторики. Як в усіх ритуалізованих суспільних явищах, вона (риторика) тільки нарощує гіперболізацію, цю дещо сумну й непереконову спробу – але тільки на словах – те, що потребує ґрунтового, радикального і тим самим не легкого, а ризикованого – відновлення». До цього долучається сумнозвісне «соціальне замовлення» цьогочасного чи тогочасного суспільства або соціальної чи політичної групи, який потрібен образ Шевченка, виписаний її кольорами, бо живий, позбавлений «ідеологічної косметики» Шевченко, мало підходить або й зовсім не підходить жодній окремо взятій політичній силі, що вимагає входження в певні, потрібні цій силі політико-соціальної рамки (що за рамками – те вороже!). Але «Шевченко взагалі ніколи не буде остаточно охопленим і окресленим. Для всякого офіційно-популярного, символічно-ритуального мовлення ця істина найнебезпечніша, бо вона заперечує поступат контролю й це нібито ексклюзивне, монопольне уповноваження тлумачити національного генія, і тим самим черпати з його авторитету, озброюватися його аурою. Бо оскільки Шевченко – серцевина українського самооттождення, української духовності, до його інтерпретації підходять передусім не з інтелектуальними, але іншими, загально беручи, колективними («громадянськими») критеріями. Тим більше, якщо це стосується питань національних – національної ідеї, національної духовності, національної культури тощо».

Геній тим і геній, що він залишається актуальним і сучасним завжди. Так само, як закони Святого Писання кожним новим поколінням вірників засвоюються в синтезі традиційного

і модерного, духовна творчість генія прочитується по-новому зі збереженням класичного і канонічного в ній. Пізнати, зрозуміти генія – це значить вміти читати його кожним новим поколінням як новою формою даного суспільства. І це покоління покликане по-новому, своїм розумом і волею, долаючи старі, віджили підходи і шаблони, відкривати себе і формувати свою духовну спадщину в новому прочитанні класичного канону, створеного генієм, його текстів, у яких закодовані люди, події та цінності, і таке прочитання стає імперативом та основою нової буттєвості цього покоління.

Нове, в контексті сучасної духовної культури і модерного національного світоосягнення прочитання Шевченка має бути через призму науки істинним, а через призму моралі – нелукавим, щирим, без огляду на соціальну кон'юнктуру і незалежним від буттєвих симпатій-антипатій. Бо Шевченко був і є одним із тих дуже нечисленних поетів, про яких можна сказати, що він не вмів, попросту не вмів писати фальшивих рядків, і тому ми не можемо лукавити і фальшивити, коли говоримо про нелукавий талант справжнього генія.

Нове прочитання Шевченка на тлі нинішніх національних реалій має ще й ту особливість, що виникла потреба звільнитися від маси святково-риторичних, а подекуди і помпезних оцінок його внеску в скарбницю української і світової культури, що, як правило, здійснюється без конкретизації та систематизації шевченкових скарбів, покладених ним до національної скрині. «Нове прочитання Шевченка має ще одне, може, найконкретніше обґрунтування – історичний момент, історію як таку. Бо якщо наше загальне,

національне пізнавання поета і пророка є тою синтезою візії та самоствердження, то коли, як не тепер, у момент історичного перелому та відновлення, мало б проявитися його нове розуміння – і наше, на його тлі, прозріння». Саме в контексті національного відновлення і самоствердження здійснимо спробу конкретизації та систематизації духовної спадщини Тараса Шевченка через призму національного антропоцентризму, національної ідеї, національної релігійності та національної духовності загалом, що знайшло своє місце в особливій частині його спадщини – в російськомовній творчості.

Шевченків світогляд, як і світогляд інших наших геніїв, характеризується антропоцентризмом: людина виступає центром його творчості, вісью його світосприйняття і головною проблемою його творчих пошуків. З цього приводу у Григорія Грабовича є особлива позиція щодо не лише Шевченкового, а й антропоцентризму в літературній творчості взагалі: «Антропоцентризм? А про що, коли не про людину, про її справи та долю має говорити поет? На те ж він поет, а не мікробіолог чи астроном. Хто з новітніх поетів, точніше, сучасників Шевченка, не був «антропоцентричним»? А якщо це стосується всіх (чи майже всіх), то яка ціна цій формулі?». Таке розуміння антропоцентризму надто спрощене і, тим більше, не стосується антропоцентризму Шевченкового. Антропоцентризм творця і його творинь полягає не в «завантаженні» сюжетної лінії чи процесу творчого дослідження антропоцентричною проблематикою. Не змістова спрямованість на людину робить творіння антропоцентричним (на людину «спрямовані» й антигуманні концепції, сюжети, тексти, що їх аж ніяк не можна віднести до антропоцентричних), не інтерес до людини свідчить про антропоцентризм – антропоцентризм лише тим, де людина виступає не просто головним предметом (об'єктом) творчості, а стоїть на вершині ієрархії цінностей. Антропоцентризм творчості лише там, де людина є найвищою цінністю всіх творчих пошуків. Якщо за Імануїлом Кантом (перефразовуючи його), формула антропоцентризму виглядатиме так: людина не є засобом реалізації змісту (тексту), а вищою цінністю (метою), до якої спрямовуються зміст (текст). Шевченків антропоцентризм повністю відповідає такій формулі, більше того, його антропоцентризм є антропоцентризмом національним – «зануреним» в українське «антропологічне поле», яке сформувало соціально-духовний статус його літературних героїв. Шевченків літературний герой не просто проблемна людина, яка береться за вила чи сокиру, щоб здобути волю (аналізувалось тільки на вилах, тобто на тому, що взяв герой в руки, а не на тому, ким він був

сам, отже, нівелювався національний акцент) – у Шевченка за вила береться український селянин на українській землі проти гнобителів українського люду. Національні аспекти розставлені досить чітко, а статус літературних героїв актуалізує динамічний і волелюбний потенціал лірично-літературного героя Шевченкової творчості: провідними персонажами виступають не стільки знедолений кріпак або наймит, а горді та сильні духом кобзар, козак, отаман, гетьман, чумаки, гайдамаки – і діють вони в неповторному (ніде інде в народній духовній творчості та реальному житті, окрім України, таких персонажів немає!) соціально-історичному полі, якого не мав жоден інший народ і символами яких стали либонь кобза, булава, мушкет, шабля, курган, Січ, Дніпрові кручі... Антропоцентризм Шевченка тим і національний, що людина не лише репрезентує дух нації у своїх особистих діяннях, а бачить себе невід'ємною її частиною. Як зауважила Оксана Забужко: «Що Шевченко інтуїтивно бездоганно точно розумів символічний тип співвідношення між собою та «явною спільнотою», свідчить хоч би його часто цитована автохарактеристика передсмертного року з листа до редактора журналу «Народное чтение»: «Історія мого життя становить частину історії моєї батьківщини», – причім, уточнимо вже з позицій нашого часу, таку частину, котра в «знятому», мисле – й чуттєвому вигляді репрезентує ціле, відпоручається за ціле».

У цьому – одна з особливостей Шевченкового антропоцентризму як національного: цінність людини як мети творчого дослідження у її невідривності від народу, від нації, від Вітчизни, і невідривність така полягає не у звичайній жертовності, а в єдності індивідуального й національного: «На протривагу Рилеєву (та іншим декабристам), однак, особисте щастя і честь не конче мають бути принесені на вівтар громадського обов'язку; натомість, як це притаманно Шевченкові, громадська й особиста площина накладаються одна на одну й, достоту, як любов героя до України ототожнюється з любов'ю до своєї дружини, так і його майбутня слава невіддільна від слави його краю».

Шевченко переконує: тільки національний акцент, збережений в думках, словах і діях, робить людину людиною – антропність в індивіді зберігається тільки тоді, коли він зберігає в собі той образ, який дав йому Господь. Так через втрату національної окремішності (самоідентичності), людина втрачає в собі людське, бо набуває зовсім іншого, не Богом означеного образу. Безмежний у своїй творчості Бог не творив типового, а тільки індивідуальне. Шевченків антропоцентризм не визнає інтернаціоналізму як нівелювання людини до одноманітності через позбавлення Богом дарованого (національного!) характеру. Людина залишається індивідом і стає особистістю, коли тягнеться до духовних висот, і втрачає людську подобу, коли падає до чуттєвих низин – тільки в нищоті, в бездуховності всі безликі і однаково нікчемні: «... Ми не бачили нашого народу – так, як його Бог створив. У шинку і наш, і москаль, і навіть німець – всі схожі на свиню, а на панщині, то ще поганше» – це слова із Шевченкової передмови до нездійсненого видання «Кобзаря», які він продовжує оптимістичним висновком: «Прочитали собі по складах «Енеїду» та потинялись коло шинку, та й думають, що от коли ми вже розпізнали своїх мужиків. Е ні, братики, прочитайте ви думи, пісні, послушайте, як вони співають, як вони говорять між собою, шапок не скидаючи, або на дружньому банкеті як вони згадують старовину і як вони плачуть, неначе насправді в турецькій неволі або у польського магнатства кайдани волочать».

Національний характер українця, за Шевченком, має антеїстичну основу: любов до рідної землі, до нееньки-України супроводжує українця і в часі, і в просторі: на всіх етапах його життя, і в найвіддаленіших краях, куди б не закинула б його доля. Високодуховне відношення до рідного краю вимагало й одухотвореної форми вираження антеїстичних поривань зраненої ностальгією душі – і такою формою стала народна пісня, що поєднала простір і час високим духом пісенного слова. У своєму «Щоденнику» за 8 липня 1857 р. Шевченко писав: «Рядовий Скобелев, несмотря на своє призначення, был мой земляк, родом с Херсонской губернии. И в особенности мне памятен по малороссийским песням, которые он пел своим молодым мягким тенором удивительно просто и прекрасно. С особенным же выражением он пел песню «Тече річка невеличка з вишневого саду». Я забывал, что я в казармах слушаю эту очаровательную песню. Она меня переносила на берег Днепра, на волю, на мою милую родину». І далі: «Бедный Скобелев! Залетел ты в мою семилетнюю тюрьму певуньей-птицей из Украины как будто для того только, чтобы своими сладкими заунывными песнями напомнить мне мою милую, мою бедную родину!». В антеїстичному контексті національного антропоцентризму Шевченка народна пісня виконувала подвійну – інтро-експервертну функцію: з однієї сторони, вона приносила в зностальговану душу образ нееньки-Вітчизни, а з другої – вилвала всю зболену любов до такої далекої Батьківщини через пісню, душевна мелодія якої не визнавала відстаней: «После ужина я долго гулял вокруг огорода. И малопомалу освобождаясь от влияния самолюбия, привел, наконец, свой гордый дух в нормальное состояние и тихо запел гайдамацкую песню: «Ой поїзжає по Україні та козаченько Швачка». От этой любимой моей песни я незаметно перешел к другой, не менее любимой «Ой, зійди, зійди, ти зірнисько вечірняя».

(Продовження в наступному номері)

ЩО ЗАГРОЖУЄ УКРАЇНІ?

(написане 30 років тому)

Анатолій БАГНЮК, головний редактор «Замку»

Мова йде про однойменне науково-аналітичне дослідження «Що загрожує Україні? (спроба аналізу і прогнозу)», здійснене нинішнім головним редактором газети «Замок», на той час викладачем Кременецького педагогічного коледжу імені Тараса Шевченка Анатолієм Багнюком і опубліковане окремою брошурою Збаразьким просвітницьким видавництвом «ПегаС» в 1992 році накладом у 3000 примірників. Книжечка розійшлася по всій Україні, тож у багатьох людей зберігається дотепер. Увазі читачів «Замку» пропонуємо окремі фрагменти згаданого дослідження, що безпосередньо стосуються тривожних реалій сучасної України.

Переднє слово

Тому, хто знаходиться у тюрмі, вже ніщо не загрожує: він ізольований від світу і від небезпек, якими цей світ наповнений. Небезпеки підстерігають того, хто виходить за ворота в'язниці. бо його чекає цілий спектр небезпек: від сп'яніння волею до нового ув'язнення. Так і з нашою Україною, яку імперська тюрма, ув'язнивши на довгі століття, заповязало «оберігала» від споку світової цивілізації: демократії, прогресу, добробуту. А лише стала Україна на поріг тюрми обличчям до виходу, тільки намірилася зробити крок у вільний демократичний світ, як ожила-наїжачилася всяка антиукраїнська нечисть: від тюремного наглядача, себто російського імперіалізму, до різноликих посткомуністичних і неоліберальних виродків. Наглядач не приховує прагнення повернути втікачу до тюремної камери, а виродки хочуть так її спотворити, щоб вона годилася лишень для в'язниці.

Першою загрозою на шляху України до незалежності став російський імперіалізм як тотальний глум над українською нацією за всіма параметрами (політичний гніт, економічний грабунок, духовне знищення).

...Другою загрозою незалежній Україні виступає наднаціональний (бо характерний і для інших націй) посткомунізм – спадкоємець теорії комунізму, що була теоретичним глумом над інтелектом нації.

...Третьою загрозою вільній Україні стає національний (бо виявляється в кожній нації різними формами) неолібералізм – спадкоємець класичного більшовизму, що був політичним глумом над суспільним життям нації.

Якщо перша загроза – це і тюрма, і начальник тюрми, і тюремний наглядач в одній особі, то друга і третя – історичні виродки, які заважають колишньому в'язню стати вільним суб'єктом і намагаються знову затягти його до тюремної камери, в якій наглядач білить стіни і фарбує ґрати під кольори «демократії, свободи і співдружності».

Російський імперіалізм

Політична потвора, виношена в утробі марксизму, породжена більшовицьким переворотом 1917 року, вигодувана сімдесятирічним комуністичним деспотизмом, дістала назву «СРСР», а в дійсності була російською імперією третього покоління. Теоретичні виверти сучасних істориків і політологів щодо більшовицької чи комуністичної імперії під цією назвою є в кращому випадку поверховим поглядом на явище: СРСР був російською імперією від першого до останнього свого дня. Імперська держава створюється і зберігається зусиллями владної еліти титульної нації, певного народу, а тому завжди має національну особливість: серед них в кожній, незалежно від соціального устрою і політичної орієнтації, атрибути імперської зверхності належать представникам панівної (імперської) нації.

Варто погодитися з М.Бердяєвим, що російський імперіалізм у своєму розвитку пройшов три стадії: князівську – від Івана Калита до Петра I; імператорську – від Петра I до Миколи II; більшовицьку – від В.Леніна (додамо від себе) до М.Горбачова. Без сумніву, нині ми є свідками спроби російського імперіалізму розпочати четверту стадію, яка відкривається Б.Єльциним. Недаремне московські «демократи» називають нинішню Росію спадкоємицею сконалого СРСР. А от як ця четверта стадія назве історія, покаже завтрашній день, можливо, лжедемократичною, бо владна еліта нової імперії іменує себе демократами, але імперії демократичними не бувають.

Чи дійсно демократичною є нинішня московська верхівка, що остаточно утвердилася в Кремлі після серпня 1991 року, доводиться дуже сумніватися: вона безсоромно націоналізувала на користь Росії майно колишнього СРСР, в тому числі наявне за кордоном; висуває територіальні претензії до колишніх «братніх республік» та нинішніх партнерів по СНД; узурпувала валюту, емісію грошей, союзні структури (банки, міністерства), перетворивши їх у загальноросійські; претендує на сукупну військову могутність, транспортну й енергетичну системи вчорашнього монстра. І все це – без огляду на інтереси інших народів. Кроки, дуже далекі від демократичних... От і виходить, що на російському імперському престолі князя з боярською дружиною змінив імператор з дворянською елітою, а його – генсек із комісарським корпусом; тепер – там президент зі своїми лжедемократами. Який етап, така і шапка на першій голові в імперії!

Основна теза московських імперців залишилася незмінною: «Москва – третій Рим, четвертому не бувати!». Нехай не такими словами, але вона звучить і сьогодні у виступах О.Рущького, С.Бабурина, звучала і в М.Горбачова: вони і не згадали тут політики бачать Росію як велику наддержаву, що підім'яла під себе інші народи, позбавивши їх державності, а сама успадкувала всі імперські права на багатопланову

експансію. З цього приводу послухаймо О.Рущького: росіяни не дозволять сумістити кордони Росії і Російської Федерації (!), не відмовляться від того, що складало славні сторінки російської історії, не дозволять національним лідерам розтягти по національних «коморках» колишню Державу. Отже, імперія мусить бути – і не інакше!

Слово народному депутату Росії, голові Російського Загальнонаціонального Союзу С.Бабурина: Росію вже пробували знищити за національними ознаками в лютому 1917 року, але вона відродилася в грудні 1922 року Союзом РСР (!). В 1991 році її знову зруйнували за національним принципом, але Росія відновилася як велика держава, що об'єднує багато народів. Отже, Росія – це не тільки Росія, а Російська імперія або СРСР з усім, що до них належало. То чи треба сумніватися в початковій четвертого етапу російського імперіалізму, якщо Б.Єльцин прагне, а О.Рущької відкрито проголошує, що Співдружність Незалежних держав (СНД) – це стан переходу від колишнього Союзу до нової наддержавності?!

«Відстанки» М.Горбачов, ще будучи «при ділі», також плакав, що «Союз ріжуть по живому», «розтягують по національних квартирах», а тому, рятуючи його, намагався перебудувати в Союз Суверенних Республік, а потім – у Союз Суверенних Держав. Однак не вийшло – і цим завершився третій етап імперської історії, давши змогу іншим розпочати четвертий. Естафету прийняв Б.Єльцин і його команда. На старт вони вийшли в майках з написом «СНД» – і одному Богу відомо, яким буде той напис в час фінішу і яким буде цей фініш.

На всіх етапах і всякий імперіалізм залишається самим собою: агресивним і загарбницьким, бо суть всякої імперії – в експансії, в поневоленні інших народів. Теза сучасних московських імперців про те, що Росія творилася не через криваві завоювання, як інші імперії, а через мирну колонізацію в результаті «витікання через край надвисокої культури» російської (так висловлюється популярний філософ О.Ципко), гине як тінь

під промінням історичних фактів. Згадаймо Єрмака, що кривавим мечем пройшовся по сибірських народах, які аж ніякого відношення до Росії не мали, але стали росіянами з волі московського царя. І князя Трубецького та інших, що із сотиссячним військом за волею того ж царя в 1659 році палили вогнем і топили в крові Україну, аби вона перестала бути незалежною гетьманською державою.

За підрахунками російського історика О.Куропаткіна, за період XVIII–XIX століть Росія воювала 128 років, 125 з них – як агресор-завойовник. В XX столітті більшовицькі армії заллють кров'ю Україну, Середню Азію, знімуть Прибалтику, втихомирять Кавказ, «визволять» Далекий Схід. І будуть з горбачовської «ласки» ОМОНі і десантні війська, озброєні танками і БТР-ами плюндрувати вулиці Тбілісі, Баку, Вільноса... І все це – на знак «мирної колонізації» та заради збереження «єдиної та неділимої». Що стосується «витікання» на інші народи російської культури, то відбувалося це не безневинним шляхом, тим більше, не гуманним, а через насильницьку русифікацію всіх і вся... Інтенсивна русифікація національних окраїн стала основною причиною спустіння російського Нечорнозем'я, бо звідси сотні тисяч сімей росіян було переселено в Україну, в інші регіони імперії з метою асиміляції та русифікації «аборигенів». І не стільки російська культура «витікала» на інші народи, скільки імперія висмоктувала живі соки з кожної нації для піднесення імперської російської культури. Хто підрахує всіх прокоповичів, гоголів, королєнків, корольових, козловських, юрєвичів, копніних та інших, які, залишивши рідні пенати, або й не покидаючи їх, творили честь і славу російської культури?! А кошти, зібрані з національних окраїн для розвитку центральноімперської культури? А вивезені культурні цінності? Та згадаймо той факт, що діамант в короні російської культури – Санкт-Петербург – збудований на кістках українського козацтва... Петро I, будучи Ладозький канал, «употребив к сему украинцев», з яких кожен третій в Україну не повернувся. Так «культурно» діяли всі імперії. За іншими вимірами Росія також не була оригінальною і діяла випробуваними імперськими методами: відставну офіцерську еліту поселяла в Україні, Прибалтиці, Молдавії; за своїм офіцерським складом Київський військовий округ, Чорноморський флот були більше ніж напівросійські, а Північний флот – більш ніж напівукраїнський. В Росії за часів СРСР на

росіян не поширювалася стаття кримінального кодексу щодо звинувачення в націоналізмі, за якою зазнали переслідувань мільйони представників інших націй.

Як і в інших імперіях, тільки в незрівнянно більших масштабах, Москва здійснювала масові репресії щодо цілих народів – від поголовного переселення (чечени, інгуші, турки-месхетинці, волзькі німці, кримські татари) до ув'язнення, знищення і заслання: за період свого панування більшовики знищили 40 мільйонів українців, мільйони їх заслани в зауральські землі, сотні тисяч «провели» через тюрми і концтабори. Одних лише жителів Тернопілля і лише за період із «золотого вересня» 1939 року до червня 1941 року було репресовано більше півмільйона чоловік! Гордість Росії М.Ломоносов прококував, що її могутність буде «приростати» Сибіром. І приростала, але за рахунок поту і крові інших народів, насамперед українського. Вже в 1642 році 188 кращих українців було заслано до Сибіру на ріку Лену. А в 1897 році серед сибіряків – 223 тисячі українців. Це і потомки козацької старшини, і політичні в'язні, і українська інтелігенція, і простий робітничий та сільський люд. Наступила більшовицька епоха – і пішли з України до Сибіру нові сотні тисяч українців: «розкуркулені», бандерівці та інші націоналісти, нова хвиля інтелігенції. Згодом – БАМ, Тюмень... В Тюмені, зокрема, 600 тисяч українців: якби вони раптово виїхали, то видобуток тюменської нафти зменшився б у 2 рази, і валютний потік до російської казни значно збіднів би...

Нині на Південному Уралі («Сірий клин») – до 2 мільйонів українців; на Далекому Сході («Зелений клин») – близько півтора мільйона. Так, «приростаючи» сама, розкидала нас «єдина і неділимая» по чужих землях. Тож імперія завжди залишається імперією, в яку б «рідню» вона нас не записувала. І залишається вона такою на всіх етапах свого існування: позбавляє політичних свобод, грабує економічно, намагається знищити духовно.

Третій етап російського імперіалізму

Особливо витончених і водночас особливо жорстоких форм набуває російський імперіалізм на третьому – більшовицькому (радянському) етапі свого існування. Більшовики ще до взяття влади устами свого лідера В.Леніна визнавали право України на незалежність: «Якщо Фінляндія, Польща, Україна відокремляться від Росії, в цьому нічого поганого немає». Або: «...повне визнання прав України, в тому числі, право на вільне відокремлення». Однак як тільки Центральна Рада 22 січня 1918 року проголосила незалежність України, В.Ленін дав вказівку главному М.Криленку знімати війська з фронту для боротьби з Центральною Радою. Вождь світового пролетаріату ні хвилики не сумнівався, що боротися з незалежною Україною можна лишень за допомогою збройної сили. Деяко пізніше В.Ленін скаже: «Епізод з Україною був однією з ланок у процесі наростання всесвітньої революції».

В цьому – вся тайна ставлення більшовиків-москвитів до національного питання: воно вирішується в ракурсі російсько-більшовицького месіанства – всі нації світу треба привести до комунізму... під російськими прапорами. А щоб вони не розбіглися з-під цих прапорів, для цього є комуністичні партії з їх інтернаціональною практикою. Відвертіше і чіткіше за Й.Сталіна не скажеш: «За бажанням республіки можуть вийти з СРСР. Та в кожній із них на те й існує компартія, щоб вони цього ніколи не побажали». Безмежний політичний диктат і державне свавілля були узаконені оформленням СРСР. Тюрма змінила вивіску і замінила мундири тюремної команди. Україна перестала бути Україною – перетворилася в УРСР як плацдарм економічного визиску та духовного знищення. Закони, рішення, постанови штампувала Москва, а Київ слухняно дублював і виконував їх.

Займаючи 2,6% території Союзу, маючи у своєму складі 17,9% його населення, Україна дає 25% сукупного продукту СРСР. 25% промислової продукції, 46% – сільськогосподарської, близько 18% національного доходу. Щорічно поповнює союзний бюджет на 120–130 мільярдів карбованців, а одержує – до 25 мільярдів, тобто, лише п'яту частину забраного в неї. Окрім цього, Москва щорічно має з України 8 тонн золота і 200 тонн срібла. Україна – потенційно могутня європейська держава: посідає перше місце в Європі за виробництвом сталі, чавуну, міндобри, цукру, видобутку залізної руди; друге – за видобутком вугілля; третє – за виробництвом електроенергії, цементу, металообробних верстатів. Але вона не могла забезпечити належного рівня життя своїх громадян. Більше того, середньомісячна зарплата українця була на 10% нижчою середньосоюзного рівня. Інакше і бути не могло: 95% українських підприємств були підпорядковані Москві, а частка галузей, які виробляли споживчі товари, складала менше 30% (в цивілізованому світі – 50–60%). Україна має гігантські експортні можливості: із 64 видів продукції, які експортував Союз, 46 – українського виробництва... Із 65 мільярдів доларів заробленої валюти більше 30 мільярдів виручені за товари з України. Але Україна не мала валюти, бо всі валютні надходження осідали в Москві.

Економічний грабунок ліг непосильним тягарем не лише на людей, а й на природу: зіпсовано 50% українських чорноземів – кращих чорноземів планети; промислові відходи забрали з орного клину 200 тисяч га родючої землі; зникло 20 тисяч малих річок. Про Чорнобиль вже стільки сказано! Але хто може назвати справжні нинішні та завтрашні втрати і масштаби цього «чорного болю» нашого народу?!

ЩО ЗАГРОЖУЄ УКРАЇНІ?

(написане 30 років тому)

Однак першим «чорнобилем», організованим більшовиками на українській землі, була трагедія українського села. Розпочалася вона з приходом Радянської влади, яка «накрила» село безжалісною продрозкладкою. Вже в 1922 році в Україні, що могла прогодувати пів Європи, голодувало 25% населення. І так до запровадження НЕПу – не більшовицької, а нормальної економічної політики, внаслідок якої село ожило, і вже в 1924 році Всеукраїнська тваринницька кооперативна спілка «Добробут» експортує вершкове масло, яке успішно конкурує на світовому ринку. Ще через кілька років кооперація «Кооптах» експортує щороку більше 2000 вагонів яєць. Та «недовго музика грала» – Москва наносить по українському селу два нищівних удари.

Перший: запровадження антинародного і антигосподарського, отже і злочинного, колгоспного ладу, що вилитося в цілеспрямований процес дезорганізації та руйнування сільського господарства України. Непоправної шкоди нанесено цементуючій господарській ланці села – справжньому господарю, названому більшовиками «куркулем»: за роки колективізації знищено 200 тисяч міщан і рентабельних аграрних господарств (ми сьогодні мріємо про 200 тисяч селянських ферм, які спокійно вирішили б багато гострих продовольчих питань!), а третину «розкуркулених» сімей успішних землеробів вислали за межі України. Всі сили кинула радянська влада на підтримку колгоспного ладу, в першу чергу репресивні органи та законодавство. Так, 7 серпня 1932 року прийнято закон «Про охорону соціалістичної власності», який передбачав найвищу міру покарання за крадіжку колгоспного майна. Лише за 5 місяців дії такого закону засуджено 54 тисячі громадян, з них понад 2 тисячі – до розстрілу.

Другий, не менш страхотливий злочин, – примусові широкомасштабні хлібозаготівлі, якими вимитали із села останню зернину, в тому числі посівний матеріал. Села, які заборгували в хлібозаготівлях, заносилися на «чорну дошку». А це означало фактичну блокаду села: від заборони виїзду за межі населеного пункту до відмови в продажі селянам солі, гасу, сірників. Посланці Москви С.Косіор і П.Постишев вирішили, що цього мало і запровадили правило, за яким стимулювали підліх людей: кожному, хто доносив на селянина, що приховав зерно, видавали 15% знайденого. Аналога у світовій практиці знайти неможливо: російські більшовики воістину пішли далі за всіх і дуже сумнівно, щоб у нелюдськості та підступності з ними хтось зрівнявся...

Ближній результат двох ударів по селу – штучний голод у 1932–1933-му роках, що забрав життя 9 мільйонів українців; а більш віддалені результати – дезорганізація та розвал сільського господарства. В загальному, колгоспний лад перетворив хлібну Україну в територію, що в ті роки потребувала продовольчої допомоги.

Якщо колективізація сільського господарства знищила світову хлібну державу Україну, то комуністична ідеологія знищувала українську духовність. Інтернаціоналізація культури за своєю суттю спрямовалася на ліквідацію національних культур... Реалізується шовіністична теза російського філософа Г.Федотова: «Ми зобов'язані не тільки утримати Україну в тілі Росії, а й умістити українську культуру в культурі російській». Отже, знищити шляхом «уміщення» або «розчинення». Іде інтенсивний процес знекровлення культури України: половина українських сіл залишаються без загальноосвітніх шкіл; якщо в цілому по радянській імперії річні культурницькі витрати на одного жителя складають близько 10 карбованців, то в Україні – менше 4; на наукові дослідження по Союзу йде 15,4 карбованця на душу населення, в Україні – лише 6,3, і в той же час в Росії – 25 карбованців у рік на одного жителя. Якщо в Союзі в цілому щороку видавалося по 9 книг на душу населення, то в Україні – в 3 рази менше, ще й до того – половина з них публікувалася російською мовою. На сьогодні в Україні 8,3 мільйона примірників республіканських видань і 14,9 мільйона – московських російськомовних. Московська преса не відчуває нестачі паперу, бо основні потужності з його виробництва знаходяться в Росії – і завдяки цьому Москва має змогу безперешкодно здійснювати інформаційну агресію проти України.

...Зради об'єктивності необхідно згадати, що в 1923–1933 роках в Україні здійснювалася політика українізації, яка полягала в дерусифікації політичного і громадського життя республіки через запровадження української мови як мови офіційної. На цій основі дещо пожвавилось життя українських літераторів, театральних діячів. Але не більше. Бо навіть така задекларована і слабосила українізація викликала лютий опір антиукраїнських сил, яких було вдосталь. Тим більше, цвіт української інтелігенції, рятуючись від більшовицького терору, змушений був емігрувати. В «керівній силі» України – КП(б) У – в 20-их роках українців було менше половини, крім цього, українці не мали переваги в номенклатурній верхівці: до смерті Й.Сталіна генсеком в українській компартії ніколи не був українець; бюрократичну верхівку промисловості України в основному складали росіяни. Не забуваймо про російське і обрусіле міщанство, які свято вірили в російське месіанство і було переконане в контрреволюційності всього українського.

Більшовицький інтелектуал А.Луначарський рішуче виступив проти українських шкіл на Кубані, де проживав до 3 мільйонів українців. Письменник М.Горький переконував, що російській літературі немає потреби перекладати на «українское наречіє». Декларована українізація не зупинила процесу русифікації України, швидше всього, стимулювала «обрусіння» населення всіх структур громадсько-політичного і культурно-освітнього життя республіки. Тож Україна продовжувала гинути в імперській лавині, яка мала два потоки: русифікацію

та збільшовичення... Однак уже в 1937 році майже всіх, хто заповзятю русифікував і збільшовичував Україну, Москва безжалісно знищила: з 11 членів Політбюро ЦК КП(б)У загинули 10, з 5 кандидатів у члени Політбюро – 4, з 9 членів Оргбюро – всі 9. Всі вони зробили свою яничарську справу і стали зайвими в імперії – така доля кожного яничара...

Чорна сторінка в історії культури України – доля українського духовенства: хто не скорився московській патріархії, сам собі виніс фізичний вирок, а хто скорився – також загинув, але духовною смертю. Російська православна церква, підім'явши під себе українську православну, в березні 1946 року «доконала» і українську греко-католицьку церкву: на Львівському соборі, що проходив за сценарієм НКВС, представників УГКЦ змусили заявити про «самоліквідацію і приєднання до РПЦ». Так було нанесено ще один підступний удар по духовній культурі України. Цього разу по церкві – могутньому фактору національної самосвідомості українців.

Одним із результатів московської колоніальної політики на території України стала масова еміграція українців за кордон. Дуже важливо для повнішої характеристики російського духовного експансіонізму показати положення емігрантів-українців у Росії та на Заході. На величезних просторах Російської Федерації мешкає 10 мільйонів українців, тобто в 3 рази більше, ніж в інших країнах світу разом узятих. Однак, в Росії українці не мають жодної національної школи, національного музею чи театру, української газети чи журналу. В цей же час у країнах Заходу, де перебуває 3 мільйони наших земляків, – все це в наявності. Зокрема, в США і Канаді для менш ніж 2 мільйонів українців діють 150 українських шкіл, 30 українських музеїв, 12 книжкових магазинів; у 12 університетах є українські кафедри; видається 300 газет українською мовою. І порівняйте: в Австралії для 35 тисяч українців відкрито 12 національних шкіл, а на Кубані для 3 мільйонів українців – жодної!

Таким чином, на всіх етапах свого існування –

князівському, імператорському, більшовицькому – російський імперіалізм суті та стратегії своєї не змінив: руйнував національну державність, виснажував національну економіку, знищував духовність кожної нації, що гнівом Божим і велінням історії підпадали під вплив Москви. Не змінив він своєї суті і на сучасному, четвертому етапі, який, без сумніву, імперські «демократи» хочуть започаткувати.

Імперська тактика

Основними тактичними прийомами, які застосовувала московська імперія у своїй політиці щодо України, були розкол і чвари, зрада і обман, як правило, із силовим підкріпленням... Один із керівників збільшовиченої України Д.Мануїльський уникнення конфліктів і протиріч вбачав у повному злитті України з Росією. Принцип до категоричності простий: щоб не мати проблем, треба перестати існувати («злитися» з протилежною стороною)! Команда В.Фокіна не може уявити існування і розвитку України без Росії, яка в цей же час проважує напруженість і стимулює промосковські сепаратистські сили на Півдні та Сході України, в Криму, Баку і Нагірній Карабах, Грузія і Прибалтика, Північний Кавказ і Придністров'я – різні регіони, інші діючі особи, а «почерк» один і той же – імперськоросійський: розколотися, пересварити, нацькувати один на одного, а тоді під загрозою застосування сили підім'яти під себе та розчавленими тримати в покорі.

Такі методи «прижилися» і в діяльності команди Б.Єльцина (і в наступних владних командах імперської Москви). Хіба не обман підписати російсько-українську угоду, в якій одним із основних принципів визнати непорушність кордонів і менше ніж через рік заявити територіальні претензії (а згодом розпочати збройний силовий переділ таких територій)? А як назвати випадки Державної Думи Російської Федерації про перегляд рішень 1954 року щодо Криму? Не інакше, як зрадою та підступністю Москви по відношенню до колишніх республік, а нині суверенних держав. Серед таких підступів – «загарбання» Росією місця в Раді Безпеки ООН, яке належало СРСР як утворенню 15 союзних республік. В міжнародній політиці Росія позрадянськи ігнорує позиції та інтереси її партнерів по СНД. А організована Москвою «круговерть» навколо відповідальності та виплати державами СНД зовнішнього боргу колишнього СРСР – класичний приклад обману на міжнародному рівні: позичала Москва, використовувала Москва, а виплачувати борги мають всі, навіть не видаючи, скільки та за що... До цього необхідно згадати угоди про взаємні поставки, які російська сторона постійно не виконує, навіть незважаючи на виконання своїх зобов'язань іншою стороною. Це – невід'ємна риса імперського мислення та імперського способу дій: ні перед ким і нічим не бути зобов'язаним, однак всі та всім зобов'язані тобі,

як імперському суб'єкту. Імперська тактика зради та обману, за яку вимагають вдячності!

Імперські аргументи

Більш як 350-річний офіційний союз Києва з Москвою обернувся для України «тотальним» Чорнобилем з усіма факторами ядерного вибуху: з ударною хвилею по господарству, що поглинула економічні та природні багатства; з радіоактивним забрудненням політичного походження, яке з часом роз'їло самостійницькі державно-політичні структури; з радіоактивним випромінюванням у формі імперської ідеології, що спотворило культурні надбання і покалічило духовність української нації. Незважаючи на очевидність сказаного, невмирущою виявилася теза про неминучість союзу України з Росією. Апологети такого союзу насамперед апелюють до історичного аргументу, суть якого примітивна, як сокира: завжди були разом, віками воедино, а тому України без тисячолітньої Росії не було і бути не може. Насамперед, наскільки вона «тисячолітня», ота імперська Росія, яка донині вважає Україну «окраїною», чимось похідним від «Росії-матушки». Назва «Україна» вперше зустрічається в літописах, датованих 1187 роком, в записках про смерть князя Володимир Глібовича: «Він чинив добрі діла, і вся Україна оплакувала його». Офіційна назва «Росія» введена Петром I вже після Полтавської битви, а «Російська імперія» – 1721 року («Малоросія», між іншим, вживається з 1796 року)... Пригадаймо: у XII столітті Київська Русь розпалася на 12 князівств, серед яких виділилося троє – Галицько-Волинське (сучасна Україна), Полоцько-Мінське (сучасна Білорусія), Ростово-Суздальське (сучасна Росія). Останнє, на відміну від перших двох, розпочало рости-розширюватися за рахунок експансії: грабувало і приєднувало сусідні території, асимілювало інші народи, втрачаючи своє первісне лице і первородний характер. Це – закон, даний Богом: чим більше загарбаєш чужого, тим більше зменшуватиметься частка твого. Історія Росії стала історією завоювань – і вже в 1463 році московський князь Іван III називає себе «господарем всієї Русі». Так розпочиналася та утверджувалася Росія, так народжувалася імперія, і було це не тисячу років тому, а, як бачимо, значно пізніше. Тоді, коли українська державність вже мала свою історію, покладену в літописи, а в Росії ще тільки кували мечі для творення власної кривавої біографії. Тож історичний аргумент союзу України з імперською Росією не витримує перевірки історією...

Другий аргумент на користь «вічного союзу» України з Росією – економічний: Україна повністю залежна і не зможе існувати без російської сировини та енергетичних ресурсів, а Росія – без українських портів і магістралей на Заході. Якщо подивитися на цей аргумент через призму економічної практики і вже відомих нам економічних показників, стане очевидним, що Україна завжди втрачала від економічного союзу з Росією – розпочинаючи з того, що податки з українського виробництва осідали у московській скарбниці; включаючи те, що структура економіки України визначалася не інтересами її народу, а російськими імперськими потребами, і закінчуючи тим, що торгово-економічні зв'язки з третіми державами здійснювалися через Москву, яка привласнювала всю валютну виручку. Так економічний аргумент поборників «вічного союзу» України з Росією не витримує перевірки економікою.

Третій аргумент – політичний: Україна і Росія приречені бути в нерозривному союзі. Бо Україна не підходить Європі через свою радянсько-соціалістичну спадковість, а Росія не підходить Азії своєю крупною масштабністю. Ім же обом загрожують: з Азії – ісламський фундаменталізм, з Європи – політико-економічна мотугність інтегрованого Заходу. Що стосується згаданої спадковості України, то це...її внутрішні болі та проблеми і екстраполювати їх на відносини з іншими державами ми вважаємо недопустимим, а віроломність, партнерська ненадійність і навіть агресивність, що притаманні російській зовнішній політиці, у нас виключаються. Наш принцип – рівноправність та взаємовигода всіх сторін міжнародного співробітництва. І саме цей принцип спрямовує нас до інтеграції з об'єднаною Європою, а не до конфронтації з нею. Тож політичний аргумент на користь «непорухлого російсько-українського союзу» зникає у світлі сучасних політичних реалій...Світова суспільно історична практика незаперечно довела: найефективнішою формою існування людського суспільства виступає не «союз націй», яким бачить себе кожна імперія, а незалежна національна держава. Практика українсько-російських відносин показала, що все, чого досяг український народ, він досяг не завдяки, а всупереч імперській політиці Москви, яка цілеспрямовано, постійно і методично грабувала і нищила все українське. То чи варто навіть задумуватися над доцільністю будь-якого союзу з Росією, якщо мати за мету національне утвердження і цивілізаційний розвиток? Такі «союзи» приводять тільки до національних трагедій. Тут доцільно згадати ще один лжеаргумент – універсальний: Україна без Росії не зможе утвердитися як держава, бо ніхто, крім Росії, її не підтримає, а самій Україні не вистачить сил стати рівноправним членом світового співтовариства. Але ХХ століття дало незаперечний контраргумент: Росія не тільки не гарант незалежності України, а перший ворог в її боротьбі за суверенну державу. Підтвердження цього: Росія завжди застосовувала надуніверсальний аргумент – збройну силу, як тільки самостійна Українська держава ставала реальністю та міцніла.

Російський імперіалізм – найсерйозніша зовнішня загроза незалежності України, підступний зашморк, назва якому – імперське ярмо. Мусимо розірвати цей зашморк, бо наші нащадки нам цього не простять. Бог та історія шанс дають... А наша історія вимагає незалежності!

Літературно-мистецька сторінка

ІЗ ПОЕТИЧНОГО

Роман ДУБРОВСЬКИЙ

...ПАЦИФІСТСЬКО-КОМБАТНЕ

Коли нападаєш, не маючи честі,
Чекай, що загинеш ти сам від меча.
Ще вчора сіяч, а сьогодні вже месник,
Народ боротьбу з окупантом почав.
Атлант розправляє натомлені плечі
І ними закляє жінок та дітей.
А вас, ворогів, не врятує і втеча
Від гніву огненного мирних людей.
Ми будемо битися, доки є сили,
Ми будемо битися, доки живі.
Ми вас, окупанти, сюди не просили.
Умрете на нашій священній землі.
Зійшлися у герці святе і нечисте.
Господь, безперечно, укаже нам шлях.
Тікайте, допоки є змога, рашисти,
Бо станете добримом в нас на полях!

#АНТЕЇЗМ

Броньована техніка в хлопців на Сході,
Але ж матері без броньованих душ...
Буває, у шанцях холодні й голодні.
А мати запитує в Бога: «Чому ж?
Чому ж не вберіг і для чого дозволив
Вселенському злу панувати на землі?»
Тіла не броньовані в хлопців на Сході,
Не всі повернуться додому живі.
У долі держави червоне і чорне
Сплелись воедино, мов кров і земля,
Бо кров патріотів цю землю боронить,
Де потім родитиме колос зерня.
Не маємо права втоптати в калюжу
Все те, що так довго в душі берегли.
Тож кулестійка і броньована мужність
Дозволять нам далі іти до мети.
У когось сорочка гаптована золотом.
В моїй вишиванці – лиш кров і сльоза.
Стоять наші хлопці-антеї в окопах
З броньованим серцем, бо кожен – козак.

І хай навіть буду я тричі убитим
І прах мій розвіяний сотню разів,
Моя Україна залишиться жити –
Все те, чим найбільше завжди дорожив.

І хай навіть куля пройде через серце,
Впаду я на землю сиру горілиць,
Цю землю святу не топтатимуть берці
Московського іга, бездумних п'яниць.

Живемо у час боротьби за свободу,
Де світло зійшлося з п'яною в бою.
Та ми, українці, козацького роду,
Ми гідно боронимо землю свою.

І хай навіть смерть замахнеться косою,
Затупить її, бо ми всі як один.
Якщо й помирати, то тільки героєм,
А жити в державі – то тільки як син.

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

ДЕНЬ ПЕРШИЙ, ЧОРНИЙ

Ти виповзла з захланного Сибіру,
«Страна господ, страна рабов»,
І мирну ніч розбила не для миру,
А «братську» демонструючи любов.
Твій вождь, «благословенний» сатаною,
На землю нашу рушив із війною,
Забувши зовсім правило старе
«Хто із мечем прийде, від нього ж і помре!».
І все валиш, приречена Росіє,
Руїни, сльози, смерть, біду несеш
В оселю споконвічних гречкосіїв,
На ту, кого сестрою підло звеш.
Та за криваві у пожежах ночі,
За материнські виплакані очі,
За тих сиріт, що тата не побачать,
Це світ тобі ніколи не пробачить.
Будь проклята повик, «тюрма народів»,
Країна тьми, брехні та зубожіння!
Із нами Бог – і нас зламати годі:
Не по зубах тобі моя Україна!
Бо недарма невинна кров пролилась
І несли ангели дітей на крилах:
Небесна Сотня точить гостру зброю –
І буде, враже, бій страшний з тобою!

Що у мене на думці?
А те, що й у всіх людей:
Дякую щиро Богові
За новий початий день.
Що хтось (хай навіть поки ще)
Проти нас не підтримав війну.
За те, що душі попелище
Так вірить у мир і весну...

Що, Боженку наш, чаша гніву Твогого
Іще не наповнилась, ще не до краю?
Ступаєм з Тобою на Хресну Дорогу.
З Тобою вмираючи, ми воскресаєм.

...І повстала у герці кривавім любов
проти вражої злоби і люті:
що, мій враже, хотів і шукав, те знайшов
в негостинній землі на розпутті.
Ну а з нами в смертельнім двобої весна,
нам пророчить уже ПЕРЕМОГУ!
Це ж бо й молитвами щодночі-щодня
українки встеляють дорогу.

День розвидняє початок Великого посту...
Палаюче небо... Запалені очі від болю...
І тільки Молитва, як незнищений
до Господа мостик,
Усе ще тримає Священний Покров над
тобою.

Йдемо Твоїм тернистим шляхом, Боже.
Вогонь і кров. Уже немає страху.
З Тобою ворог нас не перемає:
Він голову свою поклав на плаху!

Лютує кат в агоністичнім танку
Під металевий смертоносний рок.
А ми сьогодні знов діждалися світланку...
Йдемо до перемоги! З нами Бог!

Коли питають: «Чом не спиш?»,
Я кажу, що не можу спати.
Молюсь за всіх. Нема чужих.
І в мене син... Я також мати...

І байрактари, й слова гострий ніж,
І вражий танк, що раптом вперся в груди!
Не вірить світ... А ти усе стоїш!
Тебе тримають воїни-надлюди.
Моя Вітчизно, зірко осяйна!
Україно наша, буде перемога!
Прийде на землю і в серця весна –
І ти розквітнеш на руках у Бога!

«БРАТНЯ» БОЙНЯ

Бандити-блазні,
Бойовики-бомжі,
«Брати» бездушні,
Брехуни-блюзніри
Бомблять бійців
Благенькі бліндажі,
Благословляють
БУКИ, БТР-и.
Бої. Бабахання.
Біноклі. Блокпости.

Бзичання. Біль.
Бинти, бронжилети.
Баклаги, берці
Будуть берегти
Борців безстрашних
Бойові бекети.
Бентежить боєм
Березня блакить,
Будинок батьківський,
Брунькуюча билина...
Благаю, Боже,
Благодать благовісти
Бійцям благословенним
Батьківщини!

Там, де межа давно втрачена,
гальма людського відпущено,
світ віри не йме побаченому,
висловлюючи припущення,
що той люцифер у бункері
втривав зв'язок із теперішністю
і лізе страшним карбункулом
з тіла тричі гнилої імперії.
Все, що славлене, вже ославлене,
П'яне, дике і... «победимое»,
з ярликом «200-й» відправлене
до своєї землі «родімій».
Ну а тих, що стали «на півпуті»,
кров'ю нашою не замараних,
наші хлопці напівсвяті
не карають своєю карою:
лише зло вони на землю втоптують
Байрактарами, БТР-ами.
... Ну а ми... посадили картопельку,
Ту надранню, що зветься Рів'єрою.

Ще світ додивився
свій сон світанковий
УЧОРА,
Та з жаху спинився
небесний годинник
СЬОГОДНІ
Летіли на землю
вогненні потвори із мором --
і ЗАВТРА топилося в крові
та гніві Господнім...
І крики дитячі
вкривались уламками неба,
й навіки змовкали молитви
в ідкій круговерті,
і кожен про Бога згадав
як найвищу потребу
між сонцем, димами, вогнями,
життями і смертю...
МИНУЛЕ фантомом болючим
тримає: «Татусю...»

Та НИНІШНЄ, з болю
заціпивши зуби, не плаче.
МАЙБУТНЄ -- аж глохнуть світі! --
Обіцяє: «Помщуся...»,
А Бог йому вірить і... стогне:
«Проститься... Я бачу...».

Зродились ви із заздрості й злоби.
І «послушаніє» -- єдине ваше право
В імперії, де господа й раби,

лжевлда, лженарод і лжедержавна.
Живете, «як царь-батюшка веліт»,
Без нього -- ані думки, ані кроку!
Із вас ліпили зомбі сотні літ,
Сказати треба: вийшло так нівроку!
Маленькі пішаки в чужих руках,
Великих бід бездумні виконавці!
Та будете ви прокляті в віках,
Як і смертельних справ «роботодавці».
...Омиють болі води Вічної ріки,
Земля воскресне вкотре від руїни.
З твоєї, враже, клятої руки
Пізнає світ всю велич України!

А знаєш, нещасний мій враже,
що між тобою і мною різниця
не тільки у тім, що не скажеш
(бо не здатний сказати!) «паляниця»:
ти бачиш, і чуєш, і знаєш
не те, що хочеш, а що каже цар,
ідеш, як сліпець, і вбиваєш
все живе з води, землі та з-під хмар
світ людей із землею рівняєш,
бо не маєш в серці місця для Бога,
а потім сам ганебно вмираєш,
так і не збагнути цареві твоєму,
чому це логіці його наперекір
ми ваше кодло тисячами б'ємо
і всупереч ідеї про «руській мір»
будемо ЗЕМЛЮ від вас захищати,
ЗА НЕЇ готові життя віддати.
Ми в цьому ЄДИНІ і завжди з БОГОМ,
Тому попереду в нас - лише ПЕРЕМОГА!

Земле моя кохана,
рідна моя, стражденна,
Знову надходить ранок.
Іде й перемоги день.
Ти залікуєш рани,
Вквітнеш, благоловенна,
Тільки тримайся зараз,
віри не втрач лишень.
Буде із катом в тебе
Лише переможна битва:
Ангелів сонм у небі
З'єднались в потужний стрій.
Вас береже й захищає
Всіх матерів молитва.
Смерть і ганьба покряє
Останній для ворога бій!

Літературно-мистецька сторінка

ЩО ДЕННИКА ВІЙНИ

Павло СТАРУХ

Війною літер правда підповзла...
І кожен звук – ще кулею згодиться!
Ти бачиш, враже: мова – як гроза,
Як та крихка і свіжа ПАЛЯНИЦЯ!

БУРЖУЙКА

Нам не замало все-таки тепла.
І хай яка скажена комуналка, –
За нас хтось платить шрами чола
Та кіптить рани димом від цигарки.
В нас все в порядку. Холодно? Та ні...
Не дай вам Боже справді затремити.
Коли кричать: «двохсотий!» В метушні,
І автомат здається перегрітим.
Сьогодні змерз. Я вийшов покурити.
Мене на холод виштовхає дим,
А хтось в снігах кричить несамовито!
А хтось в снігах – навіки молодим...
О, як різняться інколи тарифи:
Життя і смерть говорять про межу.
Аби там наші зігрівались тихо,
Бо я ж в теплі і в затишку сиджу.
Аби вже не згодилася буржуйка,
Щасливі іскри падали з очей,
Летіли в небо кольорові кульки
І наші повернулись до сімей.

Кожен має свій фронт... Кожен має
щось зробити у цій боротьбі.
Ми народ! Аж ніяк ми не згря,
що блукає в презирстві й ганьбі.
Кожен має невидиму зброю –
протитанкові мужні серця.
Україно! Ти знаєш, з тобою
твої діти підуть до кінця.
Кожен має свої барикади.
В когось ноти подібні броні.
Інший сітку плете, а позаду –
Відкидають печаль в метушні.
Кожен має укріплення, місце.
Дехто хліб випікає для тих,
хто не може без обстрілів їсти,
бо не здатний підвести своїх.
Кожен має чинити свій опір:
на малюнках, словами, в листі.
Ще наш ворог таки не второпав,
що в тилу неабиякий стрій!
Кожен має свій фронт і повинен
хоча б мирним, та бути бійцем.
На війні – кожен з нас, бо причина –
ми єдині! Ми з Богом! З Творцем!

Увімкніть Україну в серцях.
Увімкніть її в душах, по світу...
Нехай кров'ю окроплений шлях
Змусить велич її зрозуміти.
Віднайдіть Україну в собі.
В тих думках, що напилися болю.
Прославляйте в граніті й гербі
Закарбовану предками волю!
Не забудьте про неї ніде,
Хай ця слава кордони порушить.
Україна – це край, де в людей –
Від народження вишиті душі.

Ми ніколи не станемо здобиччю.
В нас не буде клейма рабів.
Журавлям ці орли не родичі –
Вони бранці своїх степів.
Наші плечі здадуться крилами.
Не опустимо ми цих крил.
Ми ніколи не будем безсилами,
Ми від неба черпаєм сил.
...Навіть в ранах земля засіється
І поляжуть орли на землі.
Якщо раптом хижак насмілиться –
Нас мільйони – журавлі, журавлі, журавлі...

КОНТРАСТИ

Ти прокинешся завтра о сьомій.
Вип'єш каву солодку та чорну –
Десь на Сході герой невідомий
Фото рідних до себе пригорне.

Увімкнеш ти, як звично, новини
І в піжамі буденно пройдеши –
На війні така сама людина
Бачить ранки з відбитком пожеж.
В тебе день запланований ніби.
Ну, лютує начальник... Нехай!
Ім, в окопі, забракло хліба,
А ти премію далі чекай.
От халепа! Від куртки рукав,
Виявляється, справді, дірявий.
Вчора снайпер по наших стріляв.
Там свистіло і зліва, і справа.
Бачиш, друже, які контрасти?
Знаєш, друже, ціну тих змін?
Хтось із наших прямує в наступ,
Ти прокинешся завтра. А він?..

бути кимось – лишень для кого?
бути кращим хіба для всіх?
бути сином, що йде в дорогу?
бути часткою тих доріг?
бути крихтою на порозі?
бути гілкою на межі?
бути хусткою, що на сльози?
бути гвинтиком в гаражі?
бути величчю, а навіщо?
бути далі всього лиш із...?
бути прірвою серед тріщин?
бути спокоєм серед гільз?
бути правдою – чи повірять?
бути кривдою – чи простять?
бути людським серед звірів?
бути іскрою від багать?
бути кимось – та тільки з користю,
бути компасом, що в руках.
бути чистим – з отою совістю,
бути чесним в своїх думках.

Кайданам тішаться знеславлені раби.
Батіг їм рідний все-таки на дотик.
Там навіть слово носить ланцюги,
Для них це рабство – певно, як наркотик...

Людських надій цілісенькі підвали,
До сховищ ніч стривожена повзе.
Там час – не час, його пошматували,
А зовні звір, що носить мітку «Z».
У цих підвалах, як ніколи, людно.
Там вже не свариться насуплений сусід.
От тільки, правда, там холодні будні –
В очих бетонних сховищах від бід.
Там справді страшно, голодно та сирі.
Туди бояться зазирати сни.
Яка ж розкішна геть тісна квартира,
Що заливалась сміхом до весни!
Там знають діти лиш одну абетку –
Оту жорстоку дійсність в укритті.
Уже, здається, день ковтав таблетки,
Бо ще не бачив гіршого в житті...
Там тільки присмак тих спокійних ранків.
Там тільки спогад – теплий та м'який,
Бо хтось без когось буде до останку,
Бо хтось тепер – навіки молодий...

Юлія БОНДЮЧНА

УКРАЇНІ

В час, коли всі тіні тихо сплять,
Ще покажеш світові й кумиру,
Що країна ти – добра і миру,
А вони – терору і проклять.
Візьме знов на кпини ворогів
Навіть місяць срібний, круторогий,
Діти всі повернуться з дороги,
З обріїв і далей, всіх шляхів.
Й Бог тоді вершитиме суди,
Правда-мста відродиться із тіли.
Я тебе прошу, молю уклінно:
Перейди це пекло, перейди.

Плаче дощ чи, може, вічна тиша
Голосом старого журавля,
Що давно, скільки мене, не дише.
Плаче розпеленута земля.
Хочуть трави вирости до неба,
Ніжною душею – до тепла.
Люди хочуть сонця – це потреба.
Сонце щастя хоче й два крила.

Дякую, Вседержителю.
Дякую за покров.
Тяжко хоч східному жителю,
Летиться невинна кров.
Але у Тебе вірують.
Вірую: сохрани
І заступи від звіра чуть,
Світ щоб не знав більш війни.

Тяжко жити натверезо.
Що не крок – то шах, то мат.
Кожен день – немов по лезу.
Не допоможе автомат.
Вміти зупиняти повинь,
Вміти зупиняти гнів
Треба всім, хто певен, повен
Сподівань, як на синів.

Світлу безмарну вись
Випросимо, так, вимолім
Наперекір всім символам.
Чуєш, то озовись.
Словом, гарматою чи
Серцем, котре із вирію
(В ньому окопи вирию).
Плаче душа, не мовчи.

Божечку Всемогутній,
Ти – наша втіха, рентген.
Зроби, щоб сміялись на кутні
Ті, в кого орківський ген.
Все їхнє зло – шарудіння
У Твоїх сильних руках.
Дай нам терпцю й провидіння.
Хай буде ворогу крах.

Якщо знов буде тиша тиш
Поглинати мою Україну,
Боже рідний, чи ти простиш
Цю байдужість нечураїну?
І якщо ще кремлівське зло
Потривожить твою десницю,
Наче птах, під своє крило
Нас візьми й засвіти громницю.
Од лукавого одведи,
Просвіти, захисти, помилуй.
Хай не знають ніколи біди
Юнаки, що кохають милу.
Хай не бачать ніколи біди
Ні Дніпро, ні старечі кручі.
Боже праведний, відведи
Від гріха, бо реве Ревучий.

Тут моя пуповина,
Ветхий біль ветхих літ.
Цій землі дуже винна.
Червоніє тут глід.
Осипається хвоя
Зі столітніх смerek.
Ця земля знала воя,
Що ішов поперек.
Ця земля знає тугу
Й має вічну жагу,
І її (знак як другу)
Не зігнути в дугу.

Не питай, чом вистудила душу,
Але промінь теплий на щоці.
Бо живу. Живу тому, що мушу.
«Треба», – кажуть Божі посланці.
Не питай, чому не онімліла.
Он дерева віти розп'яли.
В небі – сонця усмішка несміла
До людей, до степу, ковили.

А дні – як затяті бандити.
І слово – не потайне.
Стараюсь не осудити.
І ви не судіть мене.
Чекайте, всесвітні екрани:
Гряде вже доба добра.
Пора бинтувати рани
Стеблини й людини. Пора.

Ця весна навчила нас молитися,
Вірити у Бога і святих.
Хоч вона і кровію промита вся,
Серце в неї - з ніжних, золотих.
Ця весна навчила сподіватися
На Любов, на світло, на добро,
Що прозріє вже нарешті «вата» вся
Й чисту правду розповідь перо.
Ця весна навчила виживати люд
В бомбосховищах та укриттях,
Щоб полуда спала із усіх полуд:
Декому, мов кістка, нашій стяг.

Я тебе не зможу розлюбити.
З-поміж сотні далечей, доріг
Ти – моє натхнення і обитель,
Перший крок, найперший оберіг.
Ти – надія незглибима, тайна,
Таємниця всіх століть, епох.
Україно, пісне надзвичайна!
Ти – навіки, бо з тобою Бог.

Закордони не замінять дому,
Отчу хату, Батьківщину, край.
Істину цю, давню і відому,
Бережи і серденька не край.
Вийдуть в поле вранішні тумани,
Вкутають берези без вини.
Не сумуй, що скрута, мо', нагряне,
Краще ім'я Боже спом'яни.
Викохають мрії нам грядуще.
Молитовно втішиться душа.
Я тебе люблю щоразу дужче,
Калинову, навіть без гроша.

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

Ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти (11 кл.) за спеціальностями:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Англійська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Польська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта

01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта
05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
10 Природничі науки 101 Екологія

Ступінь бакалавра на базі молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста із споріднених та інших спеціальностей:

01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Англійська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Польська мова і література)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Історія)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта/Педагогіка 012 Дошкільна освіта

01 Освіта/Педагогіка 013 Початкова освіта
05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Інформатика)
23 Соціальна робота 231 Соціальна робота
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
10 Природничі науки 101 Екологія

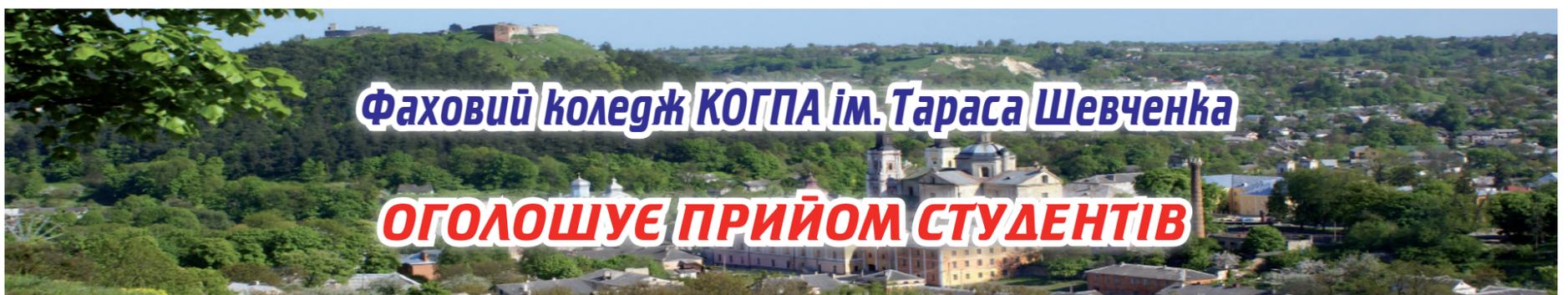
Ступінь магістра на основі ступення бакалавра або ОКР спеціаліста за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта. Початкова освіта
01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта. Практична психологія
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Англійська мова і література)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література. Історія)

Третій (освітньо-науковий) рівень на основі ступеня магістра або ОКР спеціаліста на спеціальність:

011 Освітні, педагогічні науки

Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ

На основі базової загальної середньої освіти (9 кл.) за спеціальностями:

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Телефони для довідок:

(03546) 2-35-05, 097 1432190
(03546) 2-24-89, 0680522534
(03546) 2-19-91, 067968 8872

Адреса академії:

47003 Вул. Ліцейна, 1
м. Кременець, Тернопільської обл.
www.kogpa.edu.te.ua
e-mail: vsstup.kogpa@gmail.com

До заяви, поданої в паперовій формі на ім'я ректора, необхідно додати:

- копію документа державного зразка про раніше здобутий освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень, на основі якого здійснюється вступ, та додатка до нього;
- копію сертифіката, сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання;
- копію документа, що посвідчує особу;
- копію військово-облікового документа (для військовозобов'язаних);
- копії документів, що підтверджують право вступників на участь у конкурсі за результатами вступних іспитів, зарахування за співбесідою, зарахування за квотами (за наявності);
- медична довідка за формою 086/о (для вступу до фахового коледжу на спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура));
- чотири кольорові фотокартки розміром 3x4 см, папка на зав'язках і 4 конверти.

"Замок" - газета КОГПА ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво ТР №422-22Р, 05.12. 2006 р.
Індекс 96492
Засновник і видавець: трудовий колектив
КОГПА ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
IBAN:UA 638201720314251001201039187
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор,
відповідальний секретар
Ніна БАГНЮК

Художньо-технічний редактор,
дизайнер,
фотохудожник
Валентина КАЩУК

Видруковано
у друкарні "Від і до"
м.Чернівці,
вул. Заводська, 37в
Наклад 1000 прим.

Наша адреса: 47003,
вул.Ліцейна, 1,
м.Кременець,
Тернопільська обл.